



**VERSLAG
VERGADERING COMMISSIE 4
van woensdag 20 maart 2013 om 19:30 uur**

Aanwezig: Vermeijen Danny - voorzitter

Meeus Paul, Wittebolle Astrid, Otten Toon, de Jong Vera, Breugelmans Stef, Van Litsenborg Guy, Guedon John, Driesen Josiane, Van Otten Jan, Gladiné Pierre - raadsleden
Van Geirt Willy, Mathé Pascale, Anaf Hannes - schepenen
Van Rompuy Jan - commissiesecretaris

Verontschuldigd:

Waren eveneens aanwezig

Dirk Vandenberghe – stadarchitect,
Dirk Vanhaute – directeur cultuur en vrije tijd,
Stan Van Hees – diensthoofd jeugddienst,
Karolien Van den Eynde – dienst jeugd,
Luc Hermans – raadslid (vanaf punt “kindvriendelijke steden”),
Publiek,
Pers.

Geleid bezoek aan de fuifzaal FUTUR

Dirk Vandenberghe geeft een rondleiding in de in opbouw zijnde fuifzaal FUTUR met daarbij de nodige deskundige uitleg.

Na deze rondleiding geeft hij nog toelichting over een aantal punten.

Half mei zal de hoofdaannemer klaar zijn met zijn werkzaamheden.

Tegen eind mei zullen vermoedelijk ook de aannemers van de verwarming, elektriciteit en liften ook klaar zijn met hun werkzaamheden.

Nadien dienen nog de nodige controles en keuringen van o.a. de akoestiek, verwarmingsinstallatie, ... uitgevoerd te worden.

Schepenen Hannes Anaf voegt er aan toe dat het openingsweekend gepland is het eerste weekend van september.

Dirk Vandenberghe vermeldt nog dat er een aantal zaken moeten opgelost worden.

Voor de buitenaanleg moeten nog de nodige kredieten voorzien worden.

De tap- en koelinstallatie is ondertussen toegewezen.

Het meubilair zal door de eigen stadsdiensten worden gemaakt. Voor de aankoop van de nodige materialen dienen nog kredieten voorzien te worden.

In verband met de capaciteit van de zaal weet Dirk Vandenberghe het volgende te zeggen:

Er is een toelating gegeven voor 500 personen. Er is een afwijkingaanvraag ingediend te Brussel die positief werd beantwoord met voorwaarden. De voorwaarde is: het plaatsen van rook- en warmte-afzuigapparatuur of een gelijkwaardige installatie. Hiervoor dient eerst een studie te worden gemaakt waar voorlopig geen kredieten voor zijn voorzien.

Een andere mogelijkheid om de capaciteit op te voeren is het plaatsen van trappen in de binnentuin.

Tot slot geeft Dirk Vandenberghe nog een overzicht van de kostprijs.

Er werd een bedrag van 3.500.000 euro vooropgesteld en gegund in 2009.

Wettelijk zijn hier herzieningen op te berekenen van 8% (dit gezien de tijd tussen 2009 en 2013).

Voor een aantal posten werden vermoedelijke hoeveelheden voorzien in het lastenboek. Na uitvoering geeft dit een verhoging van 6%.

Verder zijn er zaken uitgevoerd die oorspronkelijk vergeten waren of die men beter toch laat uitvoeren.

Naast dezer verhogingen is er ook een meevallen, namelijk de recuperatie van de btw. Deze recuperatie kan doordat de Stad de fuifzaal bouwt en deze overdraagt aan het AGB.

De uiteindelijke som bedraagt 3.680.000 euro.

Pierre Gladiné vraagt welke zaken er werden uitgevoerd omwille van het feit dat ze vooraf niet gekend waren.

Het gaat hier voornamelijk over vuile grond, water in de bouwput, verwijderen van oude massieven, een archeologisch onderzoek en het verleggen van diverse leidingen.

Voorzitter Danny Vermeijen dankt Dirk Vandenberghe voor zijn deskundige uitleg en al diegenen die aan het project hebben meegewerkt. Hij is er van overtuigd dat deze fuifzaal veel leuke momenten zal bieden aan de jeugd.

Goedkeuring verslag vorige vergadering

Toon Otten vraagt om het verslag van de vorige commissievergadering aan te passen naar aanleiding van zijn tussenkomst op de gemeenteraad in verband met de academies.

Schepen Pascale Mathé meent dat er geen aanpassing dient te gebeuren.

Paul Meeus vraagt of de schepen de context kan geven in verband met deze aanpassing.

Schepen Pascale Marthé blijft bij haar standpunt.

Paul Meeus vraagt om toch de context even te schetsen. Wanneer de schepen het niet weet is er misschien toch wel iemand die het zich kan herinneren, vraagt hij.

Vera de Jongh kan het zich perfect herinneren:

“Tijdens de commissievergadering vroeg Toon Otten aan schepen Pascale Mathé of ze kan garanderen dat het plafond niet naar beneden zou komen. Daarop heeft de schepen geantwoord dat ze dat kan garanderen.

Tijdens de gemeenteraad vraagt Toon Otten of de schepen kan garanderen dat er zich geen enkel incident zou voordien. Hierop heeft de schepen geantwoord dat ze dat niet kon. Toon Otten wijst er tijdens de gemeenteraad op dat ze tijdens de commissievergadering dat wel kon garanderen. De schepen heeft toen geantwoord dat ze zich tijdens de commissievergadering vergist heeft.”

Paul Meeus neemt acte van het antwoord van “de woordvoerder van de schepen”.

Hij richt zich tot de voorzitter van de commissie en merkt op dat hij zijn voorzitterschap best professioneler zou aanpakken. Paul Meeus merkt op dat tijdens de commissie en de gemeenteraad er beloftes gedaan worden. De voorzitter moet dit agenderen op de volgende commissievergadering. Hij haalt een aantal voorbeelden aan: zijn vraag in verband met de afvaardiging in de vzw Aktua, het doorlichtingsverslag van de academies dat beloofd werd maar nog steeds niet werd rondgestuurd, de gevraagde hoorzitting waar niets meer van gezegd wordt. Volgens Paul Meeus is een verslag een werkinstrument en niet iets voor de archieven. Hij stelt voor dat er voor alle commissies een vast punt wordt voorzien: “terugkoppeling naar vorige commissie en gemeenteraad”. Hij zal dit ook bespreken met de voorzitter van de gemeenteraad.

Toon Otten sluit zich hierbij aan. Voor hem kan het niet dat twee commissies verder er pas zekerheid kan zijn over het verslag.

Het verslag van vorige commissie wordt niet goedgekeurd.

Voorzitter Danny Vermeijen verontschuldigt zich dat hij de vergadering moet verlaten omdat hij een afspraak heeft die reeds vorig jaar werd vastgelegd en niet kan verzetten. Hij vraagt aan raadslid John Guedon om de vergadering verder te leiden.

Traject Kindvriendelijke Stad

De stad Turnhout heeft vorig jaar als één van de eerste steden in Vlaanderen deelgenomen aan het pilootproject kindvriendelijke steden. Dit project omvatte 3 fases:

1. Staat van kindvriendelijkheid van de stad op basis 9 levensdomeinen die betrekking hebben op de belevingswereld van kinderen en jongeren (ruimtelijke planning, welzijn, veiligheid, ...)
2. Dieptebevraging bij kinderen en jongeren m.b.t. de prioritaire thema's die het schepencollege na de eerste fase heeft vooropgesteld
3. Aanbevelingen voor een strategie kindvriendelijke stad

Ouders, jeugd(welzijns)werkers, leerkrachten, ambtenaren uit verschillende sectoren en niet in het minst kinderen en jongeren zelf hebben meegewerkt aan dit project.

Het volledige traject is nu afgerond. In het eindrapport worden een 20-tal aanbevelingen voor een strategie kindvriendelijke stad omschreven die op de commissie zullen worden toegelicht.

Aan de hand van een ppt (zie bijlage) geeft Karolien Van den Eynde toelichting bij dit punt.

De volledige tekst van het rapport bedraagt een 70-tal bladzijden en zal als bijlage bij dit verslag gevoegd worden. Verwijzend naar het punt over de levenskwaliteit van kinderen en jongeren in en rondom de woning stelt Paul Meeus vast dat dit alleszins een nobele doelstelling is maar er wel wat komt bij kijken. De uitvoering ervan zal dienen te gebeuren met vele actoren.

Vanuit het publiek komt de opmerking dat pleinen nogal eens hangjongeren aantrekken waardoor dan weer kleine kinderen weg blijven.

Bedoeling is dat men tracht een mix te maken zodat er meer sociale controle komt.

Stan Van Hees voegt er aan toe dat men af wil van de term "speelplein" en liever spreekt van "buurtplein".

Karolien voegt er aan toe dat kinderen en jongeren zelf aangeven het op prijs te stellen dat er verschillende mensen op deze pleinen zouden aanwezig zijn.

Verwijzend naar het punt over de sociale cohesie door ruimtelijke ingrepen, partnerschap van bewoners en ondersteuning van buurtinitiatieven merkt Paul Meeus op dat hij reeds herhaaldelijk gepleit heeft om het Buurt Informatie Netwerk toe te passen in dit kader.

Hierover werd nog niet specifiek nagedacht.

Pierre Gladiné vindt het toch belangrijk om concrete zaken te vernoemen in plaats van een aantal algemene punten aan te halen.

Schepen Hannes Anaf verwijst naar commissie 1 waarop werd uitgelegd hoe men te werk zal gaan. Met de input van de gemeenteraadsleden en ambtenaren wil men komen tot een strategisch meerjarenplan.

Het is binnen dat strategisch meerjarenplan dat deze aanbevelingen al dan niet zullen worden opgenomen en uitgewerkt worden in concrete acties.

Astrid Wittebolle merkt op dat al die punten een financiële consequentie hebben. Het zou volgens haar interessanter zijn geweest wanneer concrete voorstellen naar voor zouden gebracht worden. Nu gaat men verwachtingen stellen die niet zullen ingelost worden. Ze wenst niet dat men de mensen een rad voor de ogen draait. Astrid Wittebolle voegt er aan toe: ik ga het nog maar eens herhalen, we hebben nog steeds geen kader waar dit in past.

Toon Otten merkt op: ik heb begrepen dat het beleidskader moet komen van de inwoners.

Astrid Wittebolle reageert hierop dat de raadsleden toch de burgers vertegenwoordigen.

Toon Otten vraagt zich af wat de raadsleden hier dan zitten te doen. Heel het land is gebaseerd op het democratische systeem van vertegenwoordigers. Dan ga je de burgers toch niet meer bevragen. Hij vraagt zich vervolgens af of men de antwoorden van de burgers dan nog eens aan een andere groep burgers gaat navragen.

Schepen Hannes Anaf wil met deze voorstelling vandaag de aanbevelingen laten zien die gedaan werden.

Dit om in te gaan op de vraag van raadsleden om betrokken te worden.

Luc Hermans is ook van mening dat de raadsleden het volk vertegenwoordigen en in die hoedanigheid pleit hij er voor om de raadsleden uit te nodigen op de beleidsdagen. Het zou volgens Luc Hermans een slecht signaal zijn om alleen maar ambtenaren uit te nodigen.

Schepen Hannes Anaf geeft aan dat de strategische doelstellingen eind maart geformuleerd zullen zijn, waarna eerst de raadsleden de mogelijkheid krijgen om mee na te denken over de invulling ervan, daarna de ambtenaren, de adviesraden en sleutelfiguren en de inwoners.

Volgens Luc Hermans bereik je een beter resultaat door beide groepen samen te brengen. Zo verkrijg je woord en wederwoord.

Pierre Gladiné meent dat er geen alibi mag gezocht worden om de raadsleden in de kou te laten staan.

Toon Otten verwijst naar het feit dat reeds werd aangekondigd dat een 500-tal inwoners zullen bevroegd worden. Dit aantal bereikt volgens hem helemaal een professioneel onderzoek niet. Toon Otten vraagt of de vragenlijst er al is.

Deze lijst is nog niet klaar.

Schepen Hannes Anaf verwijst naar commissie 1 waar alles werd toegelicht.

Toon Otten vraagt zich af wat je als raadslid gaat doen wanneer je vragen krijgt van burgers als je nog niet weet welke de vragen zijn die zullen gesteld worden, als je nog niet weet welke de strategische doelstellingen zijn. Maar gisteren werd er wel een persbericht over verzonden.

Schepen Hannes Anaf verwijst nogmaals naar commissie 1 waar alles werd toegelicht.

Schepen Willy Van Geirt merkt op dat helemaal afgeweken wordt van de presentatie en stelt voor om hiermee verder te gaan.

Interim-voorzitter John Guedon verwijst naar de belofte die werd gedaan op commissie 1 om de vragenlijst over te maken aan de raadsleden.

Toon Otten vraagt of de lijst voor 15 april aan de raadsleden zal bezorgd worden.

Schepen Hannes Anaf deelt mee dat dit zal gebeuren.

Karolien Van den Eynde vervolgt de presentatie.

Interim-voorzitter John Guedon besluit het punt met de wens om de aanbevelingen te kunnen waarmaken.

Punten agenda gemeenteraad

Schepen Hannes Anaf deelt mee dat volgend punt op de agenda van de gemeenteraad staat: "Aanduiding van een vertegenwoordiger en plaatsvervangend vertegenwoordiger in de Algemene Vergadering van Bosgroep Noorderkempen".

Paul Meeus vraagt of het punt in verband met de aanduiding van vertegenwoordigers in de vzw Aktua op de agenda is geplaatst.

Dit punt is niet op de agenda geplaatst maar uitgesteld.

Paul Meeus wil weten waarom.

De Algemene Vergadering van Aktua heeft gisteren pas plaats gehad. De agenda van de gemeenteraad moest reeds vroeger vertrekken. Op die datum was er nog geen AV geweest .

Paul Meeus vraagt of dit punt dan volgende commissie zal behandeld worden.

Dit punt zal inderdaad geagendeerd worden op volgende commissie.

Schepen Pascale Mathé deelt mee dat het punt over de Academies volgende commissie zal geagendeerd worden. De tijd tussen vorige commissie en nu was te kort om dit voor te bereiden.

Toon Otten verwijst naar de vacantverklaring van het ambt van directeur van de SASK en vraagt naar de visie over de managementstructuur in het kader van de samenwerking tussen de beide academies. Door het openschrijven van de vacature gaat Toon Otten er van uit dat er een nieuwe directeur komt. Hij vraagt zich af of er nadien een superdirecteur komt boven de beide directeurs.

Schepen Pascale Mathé deelt mee dat dit nog moet bekeken worden.

Paul Meeus begrijpt dat het punt van de vacature op commissie 1 werd aangekondigd maar is van mening dat het hier niet alleen om personeelszaken gaat. Volgens hem gaat het hier ook over een pedagogische aanpak en dus tot deze commissie behoort. Hij is van mening dat dit ook vanuit een andere dimensie moet bekeken worden.

Toon Otten vindt dit inderdaad een goede suggestie.

Luc Hermans stelt voor om het punt over de managementstructuur volgende commissie te behandelen in besloten zitting.

Toon Otten vindt dit niet noodzakelijk aangezien hij vroeg naar de strategische visie en niet naar personen.

Luc Hermans is van mening dat het toch beter in besloten zitting wordt behandeld omdat bepaalde mensen zich persoonlijk zouden aangesproken voelen.

Toon Otten kan hiermee akkoord gaan.

Uit het college

Schepen Willy Van Geirt verwijst naar de aanvraag van de vzw Musica Meridiana voor het houden van zeven concerten volgend seizoen in de raadzaal van het stadhuis. Het college heeft deze aanvraag afgewezen. Wel is een afspraak kunnen gemaakt worden met de Warande om de concerten daar te laten doorgaan.

Varia

Paul Meeus vraagt waarom het beheersorgaan van de bibliotheek nog niet is samengesteld.

Er is een afspraak gemaakt om samen te komen met onder meer de huidige voorzitter, de directeur en de bibliothecaris.

Paul Meeus wil weten of er iets verandert aan de invulling van de gemeenteraadsleden.

Er is een decreetswijziging en men wil graag nakijken wat er allemaal kan en moet om deze wijziging correct toe te passen.

Paul Meeus vraagt of deze decreetswijziging gebaseerd is op het cultuurpact. Wat de politici betreft is er volgens hem toch een proportionele vertegenwoordiging voorzien.

Het decreet laat nieuwe openingen en men wacht nog op het advies van de juristen.

Paul Meeus vraagt aan schepen Pascale Mathé wanneer de raadsleden het doorlichtingsverslag gaan krijgen over de academies zoals werd beloofd.

Schepen Pascale Mathé deelt mee dat dit volgende maand samen met de agenda van de commissie zal worden overgemaakt.

Paul Meeus vraagt ook wanneer de hoorzitting in verband met de academies zal plaats vinden. Hij verwijst naar de gemeenteraad waar er een principiële akkoord was met schepen Tom Versmissen.

Voor vandaag was het te kort dag.

Pierre Gladiné verwijst naar zijn vraag vorige gemeenteraad over het probleem met de inlogmogelijkheden voor de gebruikers.

Schepen Willy Van Geirt deelt mee dat men hem heeft beloofd dat binnen enkele dagen de aanpassingen in orde zullen zijn.

Luc Hermans verwijst naar het punt vorige commissie over de concessie van de Sporthal. Pierre Gladiné had toen gevraagd om de tekst aan te passen zodat met kon optreden wanneer een concessionaris zich met politieke activiteiten zou inlaten.

Schepen Hannes Anaf treedt hem bij en vindt dit ook ontoelaatbaar. Hij verwijst ook nog even naar bedoelde commissie waar werd aangetoond dat er mogelijkheden voorzien waren in de tekst die voor dergelijke incidenten zouden kunnen gebruikt worden. Hij wil dit gerust volgende commissie nog eens laten zien.

Luc Hermans vraagt om in de definitieve overeenkomst toch een duidelijk artikel te plaatsen om in soortgelijke gevallen te kunnen ingrijpen zoals in vorige commissie in principe is overeengekomen.

Jan Van Rompuy
commissiesecretaris

**Vergadering Commissie 4
woensdag
20 maart 2013**



Agenda

- Geleid bezoek aan de fuifzaal FUTUR
- Goedkeuring verslag vorige vergadering
- Traject Kindvriendelijke Stad
- Punten agenda gemeenteraad
- Uit het college
- Varia



KINDVRIENDELIJKE STAD



Kindvriendelijkheid als toets voor
een open, toegankelijke en
aangename stad voor iedereen



**Themapaper visitatiecommissie
stedenbeleid**

- Ambtelijke werkgroep
 - 4 componenten:
 - Kinderen mogen er zijn
 - Kinderen kunnen er komen
 - Kinderen kunnen er zinvolle dingen doen
 - Kinderen kunnen er iets betekenen
- integrale, holistische en intergenerationele aanpak



**Themapaper visitatiecommissie
stedenbeleid**

Aanbevelingen visitatiecommissie stedenbeleid:

- horizontale beleidsprioriteit
- meer strategische benadering
- uitwisseling met andere steden



Pilotproject kindvriendelijke steden

3 fases:

- Staat van kindvriendelijkheid van de stad
- Dieptebevraging bij kinderen, tieners en jongeren over prioritaire thema's
- Aanbevelingen voor een strategie kindvriendelijke stad



Pilotproject kindvriendelijke steden

Staat van kindvriendelijkheid van de stad:

- Cijfermateriaal
- Vragenlijst op basis van self-assesmenttoolkit Childfriendly Cities
- Focusgesprekken: ambtenaren, jeugdwelzijnsoverleg en jeugdraad
- Toetsing bij kinderen, tieners en jongeren



Pilotproject kindvriendelijke steden

Dieptebevraging bij kinderen, tieners en jongeren:

- Op basis van de thema's die na de 1^{ste} fase door het schepencollege werden geselecteerd
- Via methodieken op maat
- Representativiteit werd nagestreefd
- Link met bevraging jeugdraad/Gezinsbond



Pilotproject kindvriendelijke steden

- Aanbevelingen strategie kindvriendelijk beleid
- Implementatie in strategisch meerjarenplan → label kindvriendelijke stad
- Label behouden of kwijtspelen!



Pilotproject kindvriendelijke steden

Aanbevelingen m.b.t. fysieke ruimte:

- Levenskwaliteit van kinderen en jongeren in en rondom de woning
- Veilige schoolomgeving
- Kind- en jeugd vriendelijke inrichting van straten, pleinen en parken



Pilotproject kindvriendelijke steden

Aanbevelingen m.b.t. mentale ruimte:

- Positieve beeldvorming
- Sociale cohesie door ruimtelijke ingrepen, partnerschap van bewoners en ondersteuning van buurtinitiatieven
- Community-policing
- Gedeelde visie op overlast
- Verdere implementatie van het pestactieplan



Pilootproject kindvriendelijke steden

Aanbevelingen m.b.t. mobiliteit:

- Autoluwe(re) omgeving
- Veilige fietspaden
- Oproep aan de Lijn



Pilootproject kindvriendelijke steden

Aanbevelingen m.b.t. vrije tijd:

- Vrijtijdsaanbod dat appelleert aan de leefwereld van kinderen en jongeren
- Toegankelijkheid van speelvoorzieningen/vrije tijdsaanbod voor kinderen en jongeren met een handicap
- Communicatie op maat van kinderen en jongeren



Pilootproject kindvriendelijke steden

Aanbevelingen m.b.t. inspraak en participatie:

- Stadsbrede visie op burgerparticipatie met aandacht voor kinderen en jongeren
- Aangepaste methodieken
- Buurtinitiatieven met betrokkenheid van kinderen en jongeren



Pilootproject kindvriendelijke steden

Aanbevelingen m.b.t. welzijn:

- Bekendmaking aanbod jeugdwelzijnsorganisaties
- Afstemming/samenwerking jeugdwelzijnsorganisaties
- Afstemming behoeften rond kinderopvang/beschikbare plaatsen
- Cijfermateriaal kinderen en jongeren
- Bekendmaking Kinderrechtenverdrag



Punten agenda gemeenteraad

- ...



Uit het college



Varia

...





KINDVRIENDELIJKE STEDEN 2012

Rapport proefproject in Turnhout



Inhoudsopgave

INLEIDING	7
Kindvriendelijke steden en gemeenten	8
Wat is wat en wie is wie	8
Assessment van kindvriendelijkheid	9
Niet vrijblijvend	9
What's in it for me?	10
Turnhout in het kort	10
In dit rapport.....	11
FASE 1 Kindvriendelijkheid in kaart.....	13
Methodisch	14
Een staat van kindvriendelijkheid	15
Wonen.....	15
<i>De cijfers</i>	<i>15</i>
<i>De vragenlijst</i>	<i>15</i>
<i>Wonen uitgedaagd.....</i>	<i>17</i>
Mobiliteit.....	17
<i>De cijfers</i>	<i>17</i>
<i>De vragenlijst</i>	<i>17</i>
<i>De gesprekken.....</i>	<i>18</i>
<i>Mobiliteit uitgedaagd.....</i>	<i>19</i>
Onderwijs	19
<i>De cijfers</i>	<i>19</i>
<i>De vragenlijst</i>	<i>20</i>
<i>De gesprekken.....</i>	<i>21</i>
<i>Onderwijs uitgedaagd</i>	<i>21</i>
Vrije tijd.....	22
<i>De cijfers</i>	<i>22</i>
<i>De vragenlijst</i>	<i>22</i>
<i>De gesprekken.....</i>	<i>23</i>
<i>Vrije tijd uitgedaagd.....</i>	<i>24</i>
Ruimte en stadsplanning	24
<i>De cijfers</i>	<i>24</i>
<i>De vragenlijst</i>	<i>25</i>
<i>De gesprekken.....</i>	<i>26</i>

<i>Ruimte uitgedaagd</i>	27
Veiligheid en bescherming	27
<i>De cijfers</i>	27
<i>De vragenlijst</i>	27
<i>De gesprekken</i>	29
<i>Veiligheid en bescherming uitgedaagd</i>	29
Gezondheid en welzijn	30
<i>De cijfers</i>	30
<i>De vragenlijst</i>	30
<i>De gesprekken</i>	31
<i>Gezondheid en welzijn uitgedaagd</i>	33
Participatie en burgerschap	33
<i>De cijfers</i>	33
<i>De vragenlijst</i>	33
<i>De gesprekken</i>	35
<i>Participatie en inspraak uitgedaagd</i>	37
Kennis van de leefwereld	37
<i>De cijfers</i>	37
<i>De vragenlijst</i>	37
<i>De gesprekken</i>	38
<i>Kennis van de leefwereld uitgedaagd</i>	38
Uitdagingen	39
Algemene uitdagingen	39
<i>Wonen</i>	39
<i>Onderwijs</i>	39
<i>Veiligheid en bescherming</i>	39
<i>Gezondheid en welzijn</i>	39
<i>Kennis van de leefwereld</i>	40
Prioritaire uitdagingen	40
<i>Mobiliteit</i>	40
<i>Vrije tijd</i>	40
<i>Ruimte en stadsplanning</i>	40
<i>Participatie en burgerschap</i>	41
FASE 2 Leefwereldonderzoek	42
Inleiding	43
Prioriteiten	43
<i>Ruimte: Kinderen mogen er zijn</i>	43

<i>Mobiliteit: Kinderen kunnen er komen</i>	43
<i>Vrije tijd: Kinderen kunnen er zinvolle dingen doen</i>	43
<i>Participatie en burgerschap: Kinderen kunnen er iets betekenen</i>	43
Gebruikte methodieken	44
<i>Leeftijdsgroep 16-18 jaar: gesprek</i>	44
<i>Leeftijdsgroep 13-15 jaar: peerinterview, reuzenkaart en fietstour</i>	44
Reuzenkaart	45
Fietstoe	45
<i>Leeftijdsgroep 10-12 jaar: foto's, bevraging en brainstorm</i>	45
Bevraging	45
Brainstorm	45
<i>Leeftijdsgroep 8-9 jaar: fictieve bustour, ren je rot en brainstorm</i>	46
Ren je rot	46
Brainstorm	46
<i>Leeftijdsgroep 5-7 jaar: foto's en praatpoppen</i>	46
Praatpoppen	46
<i>Link bevraging Gezinsbond en jeugdraad</i>	46
Analyse	47
Profiel bevroegde kinderen, jongeren en hun omgeving	47
Ruimte en stadsplanning: kinderen mogen er zijn	48
<i>Algemeen</i>	48
<i>Publieke plaatsen in Turnhout</i>	49
Stadspark	50
Grote Markt	50
Warandeplein	51
Nieuwe Kaai	51
FRAC	51
Jeugdcentrum Wollewei	52
Boomgaardplein	52
Blauw parkje (skatepark)	52
Kleiberg (zelfgemaakt bmx-parcours op perceel van NV Scheepsvaart)	52
Gasthuisstraat	52
<i>Ruimtegebruik van woonstraat en -buurt</i>	52
8 tot 9-jarigen	53
10 tot 12-jarigen	53
<i>Psychologische veiligheid</i>	54

<i>Verdraagzaamheid</i>	54
<i>Pesten</i>	55
Mobiliteit: kinderen kunnen er komen	56
<i>Algemeen</i>	56
<i>Op straat- en buurtniveau</i>	57
Vrije tijd: kinderen kunnen er zinvolle dingen doen	58
Kinderen kunnen er iets betekenen: participatie en burgerschap	60
<i>Inspraak op stadsniveau</i>	60
<i>Participatie op straatniveau</i>	60
AANBEVELINGEN	62
Voorwaarden voor een strategie kindvriendelijk beleid	63
Aanbevelingen over de thema's die door de stad als prioritair werden geselecteerd	64
Aanbevelingen die uit de eerste fase resulteren	66

INLEIDING

Kindvriendelijke steden en gemeenten

De aandacht voor de kindvriendelijkheid van steden komt niet zomaar uit de lucht gevallen. Tijdens de tweede conferentie van de Verenigde Naties over 'Human Settlements' (Habitat II) in 1996 werd een resolutie gestemd om steden 'voor iedereen leefbaar' te maken. De conferentie verklaarde daarenboven dat 'het welbevinden van kinderen de ultieme indicator is voor een gezonde woonomgeving, een democratische gemeenschap en een goed bestuur'. Zo ontstond de Child Friendly Cities beweging. Een wereldwijd initiatief, gerelateerd aan de implementatie van het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind (IVRK).

Na een testfase in verschillende landen leverde de beweging in het najaar van 2011 een instrumentarium af dat gericht is op een 'assessment van kindvriendelijkheid', zeg maar een toets van de kindvriendelijkheid van de stad. In Vlaanderen bestaat met het Netwerk Kindvriendelijke Steden al een jarenlange betrokkenheid op de beweging en de initiatieven rond kindvriendelijkheid.

Wat is wat en wie is wie

De term '**kindvriendelijk**' is een containerbegrip. Het gaat om het leefbaarder maken van steden en gemeenten voor kinderen en jongeren. Leefbaarheid is echter een erg subjectief begrip. Het krijgt een andere invulling afhankelijk van ieders voorgaande ervaringen, contacten en leefomstandigheden. Om voorbij te gaan aan de individuele interpretatie, operationaliseren we 'kindvriendelijkheid', in navolging van UNICEF, op basis van de rechten van het kind (IVRK¹). Aangezien ook België het IVRK geratificeerd heeft en de realisatie van kinderrechten in de eerste plaats gebeurt in beleid, is voor deze basis gekozen. Het IVRK heeft betrekking op alle kinderen en jongeren tot 18 jaar.

Child Friendly Cities heeft een **kindvriendelijke stad** omschreven² als een stad die ernaar streeft om alle rechten van het kind, zoals omschreven in het IVRK, te vertalen naar het lokale beleid. Kinderen en jongeren moeten integraal deel uitmaken van de hele stad. Het beleidsdoel is kinderen volwaardig te laten deelnemen aan de samenleving, in al hun levensdomeinen (onderwijs, mobiliteit, ruimtelijke planning, hulpverlening, gezondheid, milieu, ontspanning, sport, enz.). Kindvriendelijkheid is een kwaliteit van de stad in al haar aspecten.

Een **kindvriendelijk beleid** vertrekt vanuit de visie dat kinderen volwaardige medeburgers zijn van onze samenleving. In de praktijk betekent dit dat de beleidsmakers hun beslissingen, initiatieven en budgetten toetsen aan de kinderrechten. In een kindvriendelijke stad zijn kinderen volwaardige deelnemers aan de samenleving en wordt met hun belangen rekening gehouden in het volledige beleidsproces. Het mag duidelijk zijn dat kindvriendelijkheid over alle beleidsdomeinen heen gaat én enkel samen met kinderen en jongeren vastgesteld kan worden. Een kindvriendelijk beleid is met andere woorden een horizontaal beleid en werkt integraal.

Kinderrechten en kindvriendelijkheid mogen niet beperkt worden tot de juridische, en eerder statische betekenis van 'het hebben van rechten'. De betekenis van de kinderrechten gaat uit van de **interactie** tussen kinderen en hun omgeving: rechten als begin van dialoog. Die omgeving heeft betrekking op de volledige leefwereld van kinderen en jongeren³.

Tot slot kunnen we vaststellen dat noden veranderen. Ook die van kinderen. Dit heeft impact op hoe de rechten van het kind geconcretiseerd (moeten) worden. Kinderrechten zijn een na te streven norm, maar te bekijken bin-

¹ U vindt het Kinderrechtenverdrag op de website van het Kinderrechtencommissariaat <http://www.kinderrechtencommissariaat.be>.

² Omschrijving zoals opgenomen op <http://www.childfriendlycities.org/en/overview/what-is-a-child-friendly-city>.

³ De Visscher, Reynaert, Bouverne-De Bie (2012) Kinderrechten als referentiekader voor 'kindvriendelijkheid': opvattingen en discussies in Tijdschrift voor Jeugd en Kinderrechten 12/1, p 40-52.

nen de reële context. Kindvriendelijkheid is dan een dynamisch, veranderlijk **proces** waarin steeds nieuwe aspecten en uitdagingen worden toegevoegd. Het is geen statisch, te bereiken doel.

Assessment van kindvriendelijkheid

Turnhout is een van de vier pilootsteden in het Vlaamse project 'kindvriendelijke steden en gemeenten'. Het doel van dit project is het ontwikkelen van een assessmentsysteem en -procedures die de kindvriendelijkheid van het beleid in kaart brengen, ondersteunen en stimuleren. Het toetsingskader van het project bestaat uit een operationalisering van de kinderrechten (IVRK).

Assessment als methode lijkt hierbij het meest opportuun: kinderrechten en kindvriendelijkheid laten zich niet zomaar vertalen in exacte cijfers, maar komen minstens zo sterk tot hun recht in processen en (doelgerichte) trajecten. Kinderrechten en kindvriendelijkheid kunnen niet louter kwantitatief gemeten worden. De kwalitatieve component in de assessment bestaat uit inspraakprocessen van kinderen, jongeren en hun omgeving en uit het formuleren van uitdagingen en inschattingen van het lokale beleid.

Via een assessmentsysteem en -procedures die de kindvriendelijkheid van het beleid in kaart brengen, ondersteunen en stimuleren, hebben steden en gemeenten een houvast om het perspectief van kinderen en jongeren in belangrijke beslissingen van het bestuur aan bod te laten komen en te waarborgen. De 'assessment' gebeurt in verschillende fasen en bij verschillende doelgroepen. Als 'conditio sine qua non' geldt een brede gedragenheid van het belang van kindvriendelijkheid: niet alleen het college of het managementteam moeten het idee genegen zijn, alle andere gemeentelijke diensten moeten ook betrokken worden. Er is dus lokaal een sterke trekker nodig, al dan niet de jeugdconsulent.

Het **eindresultaat** zijn aanbevelingen die kunnen resulteren in een langetermijnstrategie om de kindvriendelijkheid van de stad of gemeente op enkele concrete vlakken te versterken.

Het proces dat hieraan voorafgegaan is, werd gedocumenteerd in de visietekst van VVJ over kindvriendelijke steden en gemeenten en in de verslagen van de stuurgroep die dit traject begeleidt. Het volledige proces verloopt met vier steden samen en kan rekenen op de kritische reflectie van heel wat partners⁴.

Niet vrijblijvend

De aangegeven omschrijving van kindvriendelijk beleid en kindvriendelijke steden, heeft enkele aannames tot gevolg die meteen voorwaarden zijn om te werken aan kindvriendelijkheid:

1. Assessment van kindvriendelijkheid is geen eenmalige gebeurtenis, maar maakt deel uit van een (lange termijn) proces waarbij verbetering en evaluatie voorop staan. Kortom, een kindvriendelijke stad voert niet eenmalig een analyse uit die de behoeften in kaart brengt en vervolgens het beleid hierop afstemt, maar borgt dit structureel binnen de stedelijke werking.
2. Deze borging omvat minimaal de politieke wil om aan de slag te gaan met de resultaten van de assessment en het op die manier tot meer te maken dan een papieren oefening.
3. De assessment dekt alle beleidsdomeinen met als bedoeling de aanwezigheid en coherentie van kindvriendelijk beleid in alle beleidsdomeinen te verhogen.
4. Participatie van alle stakeholders moet gegarandeerd worden. De assessment mag geen eenzijdig verhaal van beleidsverantwoordelijken worden. Kindvriendelijkheid kan enkel in kaart gebracht worden vanuit de leefwereld en dus de betrokkenheid van kinderen, jongeren en hun omgeving.

⁴ Nemen deel aan de reflectiegroep: Afdeling Jeugd, ENCFC, Karuur, Kenniscentrum Kinderrechten, Kenniscentrum Vlaamse Steden, Kind & Samenleving, Kinderrechtencoalitie, UNICEF en VVSG. Deze steden nemen deel aan het proefproject: Hasselt, Mechelen, Sint-Niklaas en Turnhout.

What's in it for me?

Waarom zouden we ons zorgen maken over de kindvriendelijkheid van steden?

- België is een bindend engagement aangegaan voor de implementatie van de rechten van het kind⁵.
- Naast een vergrijzing, komt er ook een vergroening op ons af. We moeten instaan voor het welbevinden van alle burgers, dus ook van deze groeiende maar al te vaak onmondige groep van kinderen en jongeren.
- 'Kindvriendelijk' is ook gewoon 'menschvriendelijk'. Veilige wegen, zuivere lucht, voldoende onderwijs- en opvangmogelijkheden komen iedereen ten goede.
- Steden en gemeenten houden graag de gezinnen met kinderen binnen hun grenzen. Zij zorgen mee voor een frisse dynamische, creatieve en duurzame omgeving.

Wanneer is een stad kindvriendelijk?

Kindvriendelijkheid is, zoals boven vermeld, het leefbaarder maken van steden en gemeenten voor kinderen en jongeren door middel van het vertalen van de rechten van het kind, zoals omschreven in het IVRK, naar het lokale beleid en de lokale praktijk. Concreet kan kindvriendelijkheid omschreven worden in vier componenten:

1. Kinderen mogen er zijn

Kinderen kunnen zelfstandig en veilig van de publieke ruimte en infrastructuur gebruik maken. Ze horen tot het natuurlijke straatbeeld. Typische kinderactiviteiten als spelen horen thuis in de stad en krijgen aandacht van de beleidsmakers.

2. Kinderen kunnen er komen

Via veilige wandel- en fietsroutes of openbaar vervoer moeten scholen, buurthuizen, sportverenigingen en andere voorzieningen gemakkelijk te bereiken zijn voor kinderen en jongeren.

3. Kinderen kunnen er zinvolle dingen doen

Kinderen worden aangemoedigd om op diverse manieren deel te nemen aan de samenleving en worden daarbij ondersteund indien nodig. Er is een divers aanbod, om zowel actief als passief te kunnen aan deelnemen.

4. Kinderen kunnen er iets betekenen

In een kindvriendelijke stad is er een actieve en constante dialoog tussen beleidsmakers enerzijds en kinderen en jongeren anderzijds. Aangezien de jeugd een snel veranderende en heel gevarieerde doelgroep is, is het (jeugd)beleid van een kindvriendelijke stad voortdurend in beweging. Via kinder- en jeugdparticipatie in allerlei vormen en op allerlei manieren moeten signalen, ideeën en meningen worden verzameld.

Turnhout in het kort

Bevolking | De stad Turnhout telde op 1 januari 2010 40.763 inwoners. In 2000 was dit nog 38.596. De bevolkingsaangroei verloopt gelijkmatig met het Vlaamse gemiddelde. Projecties verwachten dat de stad in 2020 42.309 inwoners zal tellen.

In 2010 waren er 102,5 inwoners van vreemde afkomst per 1.000 inwoners. Dit aandeel is iets sneller gestegen dan gemiddeld in Vlaanderen.⁶

⁵ In het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind wordt een kind gedefinieerd als een persoon jonger dan 18 jaar. Overal in dit rapport waar 'kinderen' staat, bedoelen we dus 'kinderen en jongeren'.

⁶ Bron: <http://www.lokaalstatistieken.be>



Jonge inwoners | Uit eigen cijfers van de stad blijkt dat de leeftijdsgroep van 25 tot 39 jaar en de groep kinderen tot 10 jaar voorlopig ondervertegenwoordigd blijven in de stad. De groenratio is sinds 2007 min of meer gelijk gebleven, rond de 37%.⁷ De groenratio is de verhouding tussen de jonge bevolking en de bevolking op beroepsactieve leeftijd. Met dit percentage scoort Turnhout iets lager dan het gemiddelde over de 13 centrumsteden.⁸

Het migratiesaldo voor jongvolwassenen in Turnhout bedraagt 20,5%. Er komen dus een pak meer jongvolwassenen in de stad wonen dan er vertrekken. Daarmee scoort Turnhout in de middenmoot van de centrumsteden.⁹

Tabel 1 – Bevolkingsprognoses voor Turnhout

Aantal inwoners	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	groeipercentage
lft: 3j	437	431	432	433	441	445	450	446	102,06
lft: 4j	385	434	429	430	432	437	440	443	115,06
lft: 5j	436	386	433	428	429	430	434	436	100,00
lft: 6j	364	427	381	424	420	421	421	424	116,48
lft: 7j	395	365	424	380	421	417	416	416	105,32
lft: 8j	383	398	370	427	385	423	418	417	108,88
lft: 9j	386	385	401	374	428	387	422	417	108,03
lft: 10j	378	387	387	401	376	427	388	421	111,38
lft: 11j	389	380	388	388	402	377	425	387	99,49
lft: 12j	383	392	383	390	390	403	380	425	110,97
lft: 13j	377	383	392	383	390	390	402	379	100,53
lft: 14j	377	385	391	399	391	397	397	408	108,22
lft: 15j	404	383	391	398	406	398	403	402	99,50
lft: 16j	388	410	390	397	404	412	404	410	105,67
lft: 17j	439	398	420	401	408	413	420	413	94,08
lft: 18j	446	449	411	431	413	420	425	432	96,86
Totaal	6367	6393	6423	6484	6536	6597	6645	6676	105%

Bron: eigen cijfers stad Turnhout

Gezinnen | Het migratiesaldo van jonge gezinnen (gezinnen met kinderen tussen 0 en 9 jaar) is, tegenover heel wat andere centrumsteden, positief. In de periode van de vorige stadsmonitor 2007-2009 kende de stad een migratiesaldo van deze doelgroep van 2,3%.¹⁰ Dit zegt niets over de totale toename van jonge gezinnen met kinderen. Jonge gezinnen en kinderen onder de 10 jaar blijven ondervertegenwoordigd.

In dit rapport

In dit rapport leest u het proces 'Turnhout kindvriendelijke stad' zoals doorlopen in 2012. Het proces bevat 2 grote fases. In een eerste fase brengen we de 'staat van kindvriendelijkheid' van Turnhout in kaart. Door middel van een grondige analyse maken we een stand van zaken op en leggen we de grootste werkpunten bloot. Deze werkpunten worden in een tweede fase diepgaander geanalyseerd op basis van de belevingswereld van kinderen en jongeren.

⁷ Bron: Vlaams agentschap zorg en gezondheid

⁸ Bron: <http://www.lokaalstatistieken.be>

⁹ Bron: stadsmonitor 2011

¹⁰ Bron: stadsmonitor 2011

Beide fases worden omstandig beschreven in dit rapport, zowel methodisch als de resultaten. We ronden dit rapport af met een reeks aanbevelingen die de voorzet kunnen vormen voor de opmaak en implementatie van een 'strategie kindvriendelijkheid'.

FASE 1

Kindvriendelijkheid in kaart

Methodisch

In een eerste fase van het project wordt op basis van een vragenlijst, diepgaande gesprekken en cijfermateriaal een beeld gevormd van de 'staat van kindvriendelijkheid'. Hiervoor doen we een beroep op alle stedelijke diensten, op het middenveld en uiteraard op kinderen en jongeren. De thema's hebben betrekking op de volledige leefwereld van kinderen en jongeren: welzijn, ruimte, mobiliteit, milieu, gezondheid, vrije tijd, onderwijs, ...

Het **cijfermateriaal** vinden we vooral terug in de Stadsmonitor en in de gemeentelijke profielschets van de Studiedienst van de Vlaamse Regering in afspraak met het Agentschap Binnenlands Bestuur. Uiteraard wordt dit alles omzichtig geanalyseerd omdat deze bronnen doorgaans de totale bevolking omvatten en geen aparte focus op kinderen en jongeren leggen.

We vullen deze cijfers aan met:

Een **vragenlijst** 'Kindvriendelijk beleid' die we voorlegden aan alle stedelijke diensten, aan het brede middenveld en aan de jeugdraad. De vragenlijst peilde voornamelijk naar de inschatting van respondenten over de verschillende thema's.

210 respondenten namen deel aan de enquête. Daarvan werkte 21,9% of 46 respondenten wel voor de stad, 164 of 78,1% niet voor de stad.

Van de ambtenaren heeft 56,5% een uitvoerende functie, 30,4% een beleidsfunctie en 13% een leidinggevende functie. Ze zijn actief op uiteenlopende diensten: mobiliteit, drughulp eerstelijns turnhout, vrije tijd, onderwijs, landelijke dienstencoöperatief, politie, stedelijke ontwikkeling, communicatie, straathoekwerk (CAW De Kempen), preventie, welzijn, projectmanagement, huisvesting, TRAM41 (Turnhoutse route archief en musea), OCMW, toerisme, P&O, wegen, groen & mobiliteit, sportdienst, SASK, GAS, evenementenloket en ruimtelijke ordening.

Diegene die niet voor de stad werken, 78,1%, zijn voornamelijk ouders, jeugdwerkers, welzijnswerkers, vrijwilligers, leerkrachten en directie en leden van de jeugdraad.

Aangezien de vragenlijst vragen over de volledige leefwereld van kinderen en jongeren en alle beleidsdomeinen bevat, waren de respondenten vrij om enkel in te vullen waar ze zich vertrouwd mee voelden. De meeste vragen werden dan ook niet door alle respondenten beantwoord. Indien een vraag slechts werd beantwoord door één of twee respondenten, wordt ze niet opgenomen in deze analyse. Wat wordt er wel meegenomen?

- We geven volledige tabellen weer en maken melding van enkele opvallendheden: ofwel als er door de meerderheid een groot tekort wordt ervaren;
- ofwel die vragen waar een grote verdeeldheid bestaat tussen de respondenten;
- ofwel vragen waar een groot verschil bestaat tussen de antwoorden van respondenten die wel voor de stad werken en respondenten die niet voor de stad werken. Globaal genomen is dit verschil eerder beperkt. Mensen die voor de stad werken schatten de initiatieven van de stad vooral iets positiever in dan mensen die niet voor de stad werken.

De resultaten van de vragenlijst vormden de basis voor verschillende gesprekken. **Focusgesprekken** over de inhoudelijke thema's vonden plaats met:

- Het strategisch platform kindvriendelijkheid, bestaande uit een vertegenwoordiging van de verschillende stedelijke diensten, dat binnen de stad opgericht werd in het kader van dit traject
- Het middenveld (verenigingen, administratie, stakeholders, ...)
- Kinderen en jongeren zelf (de jeugdraad en een beperkte testgroep van 'individuele' kinderen en jongeren)

Een staat van kindvriendelijkheid

In dit luik lichten we de verschillende thema's toe die betrekking hebben op de leefwereld van kinderen en jongeren. We starten met de cijfergegevens, vervolgens voegen we interpretaties en opvattingen toe uit de gesprekken met het strategisch platform kindvriendelijkheid¹¹, het middenveld¹² en de kinderen en jongeren. Aan het einde van elk thema formuleren we mogelijke beleidsuitdagingen.

Wonen

De cijfers

In het ruimtelijk structuurplan lezen we de volgende analyse: 'De aanwezigheid van kleine appartementen is opvallend hoog. We kunnen besluiten dat het woningaanbod, zowel van huizen, appartementen als villa's, weinig aantrekkelijk is voor jonge gezinnen, al of niet in uitbreiding, maar dat de vraag wel degelijk aanwezig is.'¹³ De stad lijkt daardoor meer aantrekkelijk voor alleenstaanden, 'beginnende' gezinnen. Ook hier lijkt het erop dat Turnhout zich minder kan profileren als woonstad voor 'modale' gezinnen met kinderen. De stadsvlucht lijkt gestopt sinds 2001. Toch is er een negatief migratiesaldo voor gezinnen met kinderen naar omliggende gemeenten en een positief migratiesaldo voor alleenstaanden zonder kinderen. De hoger opgeleiden en tweeverdieners verlaten de binnenstad. De aangeboden woningen zijn te klein en de bouwgronden worden onbetaalbaar.'¹⁴

Turnhout had in 2011 een gemiddeld aantal inwoners met betaalmoeilijkheden voor hun woning. Zoals in de andere centrumsteden situeren die zich meer bij huurders dan bij eigenaars. In Turnhout is er voor 7 op 100 huishoudens een sociale woning. Dit is meer dan het Vlaamse gemiddelde, maar ongeveer de mediaan in de centrumsteden.¹⁵

De meest gebruikte methode voor het meten van de betaalbaarheid is deze van de woonquote: de totale uitgave van het gezin voor wonen ten opzichte van het gezinsinkomen. Met 23,4% van de Turnhoutenaars die meer dan 30% van hun uitgaven besteden aan wonen, scoort de stad op het gemiddelde over de centrumsteden.¹⁶

De vragenlijst

Er is geen eenduidigheid over de opvolging van de woonkwaliteit en de woonomgeving, evenmin of kinderen en jongeren voldoende woonzekerheid hebben.

	Ja	Neen	Aantal	+	+/-	-
Is er een structurele opvolging en beoordeling van de woonkwaliteit van kinderen en jongeren?	3	15	18	0	1	1
Families hebben een huis dat ze kunnen betalen en niet meteen afgenomen kan worden.	11	8	19	2	4	3
De huizen waar kinderen en jongeren wonen, beschikken over basisvoorzieningen als leidingwater, gas, elektriciteit, ...	20	0	20	5	4	3
Huizen hebben voldoende ruimte voor kinderen en jongeren.	12	5	17	3	7	1
Voorziet de stad in acties om betaalbaar, geschikt en kindgericht wonen mogelijk te maken voor iedereen?	10	8	18	1	6	1

¹¹ Dit platform is samengesteld uit ambtenaren die de verschillende diensten/sectoren vertegenwoordigen.

¹² I.c. het jeugdwezijnsoverleg

¹³ Ruimtelijk structuurplan Turnhout, p. 77

¹⁴ Bron: stadsmonitor, p.77.

¹⁵ Bron: stadsmonitor, p.186.

¹⁶ Bron: stadsmonitor, p.192.

De gesprekken

Strategisch platform kindvriendelijkheid

- De bevoegdheid van de stad binnen het thema 'wonen' is beperkt. Er beweegt wel heel wat, maar vooral op vlak van koopwoningen. De zes voorbije jaren is er met middelen van stedenbeleid uitsluitend ingezet op het verhogen van het woonaanbod voor gezinnen met kinderen. Naar verwachting zullen de effecten hiervan in de nabije toekomst merkbaar worden en gaat het aantal inwoners hierdoor significant stijgen. Ook worden de kwaliteitsnormen die de stad formuleerde geleidelijk aan in praktijk gebracht.
- Wat de huurmarkt betreft is het aanbod beperkt en de kwaliteit onvoldoende. Hiervan zijn kinderen mee het slachtoffer, denk bijvoorbeeld aan het Merodecenter. Huursubsidies moesten de huurprijzen drukken, maar missen hun effect.
- Het is duidelijk dat het voor de stad moeilijk is om te wegen op de huurmarkt. Toch wordt ervoor gepleit om meer te investeren in sociale huurwoningen. De Ark, die instaat voor goed en betaalbaar wonen in Turnhout, is zich hiervan bewust, maar dit is een traject op lange termijn. De te verwachten inkrimping van de subsidies voor sociale woningbouw maakt het nog moeilijker.

Jeugdwelzijnsoverleg

- De markt van betaalbare en kwalitatieve woningen is te krap. Door de kwaliteitcheck van woningen krimpt de markt nog verder.
- De huurmarkt wordt nog schaarser als je de kotstudenten in rekening neemt. Kotstudenten zijn nu eenmaal interessant voor huurbazen. Het is jammer dat de stad geen extra inspanningen levert voor voldoende studentenkoten.
- Het wordt echt moeilijk voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen met kinderen en maatschappelijk kwetsbare jongeren om een betaalbare huurwoning te vinden. Af en toe betrekken jongeren die eigenlijk niet studeren zelfs een studentenkot. Er is voor hen geen andere optie.
- Er is bitter weinig doorstroming naar sociale woningen. Deze bieden immers geen perspectief, want de wachtlijsten zijn te lang (5 tot 7 jaar). Het gevolg is dat deze doelgroep uitwijkt naar andere steden zoals Geel, waar er meer mogelijkheden zijn. Dit is echter niet zo evident voor kinderen die altijd al in Turnhout gewoond hebben, er naar school gaan, er vrienden hebben, ...
- Je hebt een aantal betaalbare private huurpanden zoals Yellow House in de Merodelei, maar deze zijn in erbarmelijke staat en hebben dus eigenlijk geen goede prijs/kwaliteitverhouding. In dergelijke panden is er ook vaak een concentratie van probleemjongeren, wat de situatie onleefbaar maakt.
- Door alle stadsvernieuwingprojecten zullen de huurprijzen in de nabijheid van gerenoveerde buurten wellicht nog stijgen.
- De discriminatie op de verhuurmarkt wordt als een probleem ervaren. Dit is vooral te wijten aan negatieve beeldvorming of persoonlijke negatieve ervaringen (bijvoorbeeld allochtonen die een andere wooncultuur hebben, jongeren die ongewenst bezoek krijgen, vooroordelen ten opzichte van jongeren waarvan het OCMW de huurwaarborg betaalt, ...).
- Wellicht is er ook een toestroom van jongeren van Fedasil.
- Samenwonen heeft belangrijke financiële gevolgen, maar vaak is er geen andere optie. Als beide jongeren bijvoorbeeld een leefloon krijgen, heeft dit consequenties voor hun leefloon. Of als de ene jongere schulden heeft, dan draait de andere daar ook voor op. Samenwonen gaat met andere woorden vooral goed als beide jongeren werk hebben. Kan de stad alternatieve samenwoonvormen promoten bij jongeren? Of investeren in panden van het OCMW?
- De stad moet meer werk maken van veilige verbindingen tussen de woon- en de ruimere leefomgeving. De woonomgeving moet deel uitmaken van de woonkwaliteit.
- Er is een gebrek aan groene ruimtes binnen de stadsring.
- Het samen-gebruik van openbare ruimte mag meer aangemoedigd worden, zoals bij de inrichting van de Grote Markt.
- In het bepalen van de woon(omgevings)kwaliteit moet de stem van ALLE kinderen en jongeren meer gehoord worden.

Kinderen en jongeren

Niet alle kinderen en jongeren kunnen betaalbaar en geschikt wonen. In de Parkwijk en den Brand bijvoorbeeld is er buiten voldoende ruimte om te spelen, maar de huizen zijn dikwijls te klein voor kroostrijke gezinnen.

Wonen uitgedaagd

Turnhout doet inspanningen om in een voldoende en betaalbaar woonaanbod te voorzien. De uitdagingen liggen vooral in de woonkwaliteit, een kindgerichte woonomgeving en de toegankelijkheid voor (maatschappelijk kwetsbare) jonge gezinnen, mensen van allochtone afkomst, asielzoekers en jongeren. Momenteel is de huurmarkt te beperkt.

Mobiliteit

De cijfers

Het ruimtelijk structuurplan stelt dat de sport- en recreatievoorzieningen die buiten de ring liggen, niet veilig bereikbaar zijn met de fiets of te voet, zeker niet voor jongere kinderen (p.113).

De Turnhoutse schoolgaande jeugd gaat voornamelijk te voet naar school of wordt gebracht met de auto. Kinderen en jongeren vanuit aangrenzende gemeenten komen voornamelijk met de fiets naar school. Daardoor zijn er tijdens de ochtendspits grote fietsstromen richting Turnhout. Opmerkelijk is het feit dat er 's morgens ongeveer evenveel fietsers als auto's naar de ring rijden op de oost-west-as. Er werden tijdens verkeerstellingen in 1996 op de zes belangrijkste kruispunten met de ring 3.471 fietsers gesignaliseerd die tussen 7.45u. en 8.45u. naar het centrum reden. Een groot deel hiervan was schoolgaande jeugd.¹⁷

De fiets is in Turnhout een populair vervoermiddel. Het fietsbezit bij Turnhoutenaren ligt boven het gemiddelde van de centrumsteden. Ze gebruiken de fiets vaker voor verplaatsingen naar school, werk en vrijetijdsactiviteiten. De populariteit van de fiets ligt echter niet aan het aanbod aan fietspaden want slechts 40% is daarover tevreden. De tevredenheid over de verkeersveiligheid van de fietspaden scoort met 33% nog slechter. Niettemin is het aantal dodelijke slachtoffers bij fietsers gedaald met 25% sinds 2004. Maar met 1,6 slachtoffers op 10.000 fietsers blijft het aantal ongevallen met fatale afloop toch hoog ten opzichte van andere centrumsteden.¹⁸

Gemiddeld zijn zes op de tien inwoners van centrumsteden tevreden over de verkeersveiligheid in de omgeving van scholen in de buurt. In Turnhout wordt de verkeersveiligheid in de buurt van scholen iets lager ingeschat (56,2%). Gezinnen met kinderen zijn daarover minder tevreden dan gezinnen zonder kinderen. Ook jongeren zijn minder tevreden.¹⁹

Het STOP-principe is sinds enkele jaren goedgekeurd op de Turnhoutse gemeenteraad. Dit wil zeggen dat er principiële voorrang wordt verleend aan 1) stappers, 2) trappers, 3) openbaar vervoer en 4) privaat vervoer.

De vragenlijst

Mobiliteit blijkt een heikel thema in de bevraging. Waar min of meer consensus over bestaat, is dat het niet veilig is om te fietsen en te wandelen in Turnhout en dat het vervoer voor kinderen en jongeren met een handicap niet aanwezig is of niet gekend is. Over alle andere thema's bestaat onenigheid.

De vragen over het faciliteren van mobiliteit voor kinderen en jongeren, hun autonomie en veiligheid versterken en het inzetten op een veilige woonomgeving, worden duidelijk negatiever ingeschat door respondenten die niet voor de stad werken.

¹⁷ Bron: gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, p.116.

¹⁸ Bron: stadsmonitor p.221-249.

¹⁹ Bron: stadsmonitor p. 221-249.

	Ja	Nee	Aantal	+	+/-	-
Neemt het stadsbestuur initiatieven om de mobiliteit en de speciale noden van kinderen en jongeren te faciliteren?	22	20	42	8	8	6
Neemt het stadsbestuur initiatieven om de autonomie en veiligheid van kinderen en jongeren in het verkeer te bevorderen?	26	17	43	12	8	2
Heeft de stad een strategie over verkeer in een woonomgeving, met het oog op kinderen en jongeren?	21	21	42	6	9	4
Het is veilig voor kinderen en jongeren om in hun stad te wandelen en te fietsen.	13	35	48	1	10	2
Kinderen en jongeren voelen zich veilig om de bus of andere openbare vervoersmiddelen te nemen.	24	17	41	6	11	1
Zorgt de stedelijke overheid ervoor dat er speciaal vervoer beschikbaar is voor kinderen en jongeren met een handicap?	7	23	30	1	4	2

De gesprekken

Strategisch platform kindvriendelijkheid

- Er is nog werk aan de winkel op vlak van mobiliteit, maar enige nuance is hier wel op zijn plaats. In de meeste buitenwijken kan men zich veilig te voet of per fiets verplaatsen en bij nieuwe woonprojecten streeft de stad een veilige straatinrichting na. In het centrum, waar het woon-, werk- en schoolverkeer samenkomt, ligt nog een uitdaging. Er zijn te veel auto's in het centrum.
- Problematisch voor een veilige mobiliteit is de trend dat scholen willen vergroten. Bijgevolg verdwijnen de scholen op buurt- en wijkniveau.
- De stijging van het aantal senioren zal een aanpassing op vlak van mobiliteit vergen. Kinderen en jongeren hebben op dit vlak dezelfde belangen.
- De stad zou misschien kindvriendelijker (vooral fietsvriendelijker) zijn zonder buurtvergaderingen. De samenstelling van buurtvergaderingen is zeker niet representatief voor de buurt. Zij die niet akkoord zijn of een proteststem willen uitbrengen en de senioren zijn oververtegenwoordigd; jongvolwassenen, kinderen en jongeren zijn ondervetegenwoordigd. Deelnemers van buurtvergaderingen krijgen ook vaak te veel ruimte voor inspraak. Er moet naar nieuw evenwicht tussen informatie en inspraak gezocht worden. Dit werd ook voorgesteld in de studie van Connect.

Jeugdwezijnsoverleg

- Het jeugdwezijnsoverleg erkent dat fietsen (levens)gevaarlijk is. De stad maakt kinderen en jongeren wel bewust van de gevaren, maar doet niets aan de gevaren zelf. Er moet werk gemaakt worden van een veiligere straatinrichting voor fietsers, ook voor korte afstanden. In de huidige inrichting zijn de auto's dominant.
- Naast een veiligere inrichting, wordt het fietsuitleeninitiatief van de stad Antwerpen aangehaald om het fietsgebruik te stimuleren.
- Zijn er voldoende parkeerplaatsen?
- Het openbaar vervoer van en naar de randgemeenten is voor verbetering vatbaar. De bussen van De Lijn zijn evenwel onvoldoende toegankelijk voor personen met een handicap.
- Er heerst een sfeer van onveiligheid, die wordt gevoed door berichtgeving in de pers.

Kinderen en jongeren

- De jeugdraad is van mening dat een degelijk mobiliteitsplan het verkeer in het stadscentrum nog kan doen afnemen. Zo moeten auto's meer over de ring gestuurd worden. In de Warande- en Stationsstraat is er eigenlijk geen plaats voor auto's. Tijdens het spitsuur is het overall onveilig in het centrum. Een Zone 30 zou op deze momenten misschien wel zinvol kunnen zijn.

- Om veilig te kunnen fietsen in de stad, zijn goede fietspaden essentieel. Momenteel zijn de Gildenstraat, Tramstraat, het rond punt aan de tet van Turnhout en de Steenweg op Gierle een hel om te fietsen.
- Kinderen mogen assertiever leren fietsen. Een aantal jeugdtraadsleden hebben de indruk dat kinderen tegenwoordig minder goed kunnen fietsen. Dit heeft volgens hen te maken met het feit dat ouders het te gevaarlijk vinden maar er ook minder mee bezig zijn om hun kinderen te leren fietsen (wegens een te drukke agenda).
- Een opmerking terzijde is dat karretjes achter de fiets en bakfietsen gevaarlijk zijn.
- Individuele kinderen vinden over het algemeen dat er te veel auto's zijn waardoor het niet veilig is om te wandelen of te fietsen in het openbaar.

Mobiliteit uitgedaagd

Stappers | Op vlak van faciliteiten voor voetgangers is er blijvende aandacht nodig voor kleine doorsteken en verbindingen met trage wegen en kleine paadjes, vooral in het centrum.

Trappers | Fietsen wordt algemeen als problematisch ervaren. Veel heeft te maken met de grote toestroom van jongeren van buiten de stad die school lopen in Turnhout. De uitdagingen liggen in het voorzien van randvoorwaarden voor een fietsvriendelijk klimaat: naleven van het STOP-principe, de aanwezigheid en kwaliteit van fietspaden, voldoende fietsstallingen en beveiliging, ruimte in de woonomgeving om veilig te leren fietsen, ...

Openbaar vervoer | Over het algemeen werd hier weinig op ingegaan. Het jeugdwelzijnsoverleg gaf aan dat de busverbinding van en naar de randgemeenten voor verbetering vatbaar is. Verder wordt de toegankelijkheid van de lijnbussen voor personen met een handicap als een probleem ervaren.

Privaat vervoer | Er is zowel een instroom van auto's uit de randgemeenten als auto's van Turnhoutenaars. We rekenen hier op de expertise van de dienst mobiliteit, de studie kindvriendelijke publieke ruimte en de opmaak van het mobiliteitsplan.

Onderwijs

De cijfers

Onderstaande cijfers komen uit de stadsmonitor 2011, p.81-105.

Het aantal spijbelaars in het secundair onderwijs in Turnhout neemt toe van 0,5% in het schooljaar 2006-2007 tot 0,9% in 2010-2011. In het deeltijds secundair onderwijs steeg het zelfs van 8,7% tot 16,9%. Toch is Turnhout bij de betere leerlingen van de centrumsteden. Een toenemend aantal jongeren uit het ASO en BSO in Turnhout heeft de laatste jaren een schoolse vertraging opgelopen. Vandaag zitten de cijfers op respectievelijk 7,7% en 51,6% van de jongeren met schoolse vertraging.

Het Turnhoutse secundair onderwijs heeft een erg grote aantrekkingskracht. Er zijn meer dan drie keer zoveel leerlingen ingeschreven dan er leerlingen wonen in de stad (317%). Minder dan de helft van de kinderen (2-11 jaar) woont binnen een straal van 400m van een wijkschooltje.

Over het algemeen zijn Turnhoutenaars wel tevreden (91,3%) over het aanbod aan onderwijsvoorzieningen in hun stad. Dit is bijna 5% meer dan het gemiddelde over de centrumsteden. Tevredenheid over onderwijs wordt in het rapport van de stadsmonitor gekoppeld aan de volgende kenmerken:

- Zij beschikken over de nodige infrastructuur;
- De schoolomgeving is optimaal;
- De school is als leer- en werkomgeving aantrekkelijk voor leerlingen en leerkrachten;
- Alle scholen, en in het bijzonder scholen met een concentratie van problemen, beschikken over voldoende ondersteuning om hun taken te vervullen;
- Het onderwijs in de stad geeft een gelijke waardering voor alle onderwijsvormen en onderwijsniveaus;
- Scholen kennen de achtergrond van kinderen om problemen te detecteren die een invloed hebben op de schoolcarrière;
- Het onderwijs in de stad wordt 'ecologisch' ingericht.

De vragenlijst

Over het algemeen is er een grote eensgezindheid in alles wat met onderwijs te maken heeft. Het grootste discussiepunt is of kinderen en jongeren elkaar respecteren zonder gepest of lastiggevallen te worden. De beoordeling van deze vraag is niet verschillend voor respondenten die wel of niet voor de stad werken.

	Ja	Neen	Aantal	+	+/-	-
Houdt de stad toezicht op de inschrijving en deelname aan onderwijs van alle groepen van kinderen en jongeren en identificeert ze patronen van uitsluiting?	17	6	23	9	4	2
Houdt de stad toezicht op gezinnen die het financieel moeilijk hebben om hun kinderen en jongeren in te schrijven?	19	5	24	11	4	1
Zijn er democratische structuren op scholen waarin kinderen en jongeren kunnen gehoord worden?	26	4	30	11	7	1
Bestaat er een onafhankelijke persoon in de school waar een kind of jongere terecht kan voor vertrouwelijk advies en begeleiding?	25	4	29	9	5	1
Is er gezondheidsvoorlichting voor kinderen en jongeren op school?	31	3	34	10	8	0
Is er seksuele voorlichting voor kinderen en jongeren op school?	30	2	32	10	4	1
Zijn er in de stad programma's om regelmatige spijbelaars te begeleiden en te heroriënteren?	16	5	21	5	2	1
Zijn er in de stad programma's om kinderen en jongeren die schoolmoe zijn te begeleiden en te heroriënteren?	16	4	20	3	3	2
Voorziet de stad in een stimulerende en veilige schoolomgeving?	20	9	29	7	10	1
Zijn er in de stad maatregelen die moeten leiden tot een veralgemeende deelname van kleuters aan het onderwijs?	10	6	16	4	1	0
Houdt de stad toezicht op het aantal beschikbare plaatsen in de scholen gelegen op hun grondgebied?	11	5	16	4	3	0
Wordt er in de stad alternatief onderwijs aangeboden voor kinderen en jongeren die niet naar school kunnen?	6	9	15	1	2	0
Ouders hebben toegang tot betaalbare scholen dicht bij huis.	29	1	30	13	3	0
Kinderen en jongeren hebben betaalbare boeken, papieren, schrijfgerief en andere schoolbenodigdheden.	28	1	29	10	8	0
Leerkrachten luisteren in het algemeen naar de ideeën van kinderen en jongeren.	22	5	27	8	6	0
Er is vrije tijd op school voor kinderen en jongeren om te spelen, sporten, rusten en tijd door te brengen met hun vrienden.	28	4	32	14	3	1
De toiletten op school zijn proper en de kinderen en jongeren kunnen ze gemakkelijk en veilig gebruiken.	22	5	27	7	7	1
Op school zijn er volwassenen bij wie kinderen en jongeren zich veilig voelen en kunnen praten over hun problemen en gevoelens.	28	0	28	9	7	0
Op school worden alle kinderen en jongeren gerespecteerd ongeacht hun kleur, religie, nationaliteit of cultuur.	26	3	29	10	5	1

	Ja	Neen	Aantal	+	+/-	-
Op school worden kinderen en jongeren met een handicap gerespecteerd en worden ze gelijk behandeld.	21	2	23	8	3	1
Kinderen en jongeren gebruiken de school- of stadsbibliotheek.	31	1	32	11	8	1
Ouders kunnen hun mening geven over het schoolbeleid en de genomen beslissingen.	21	6	27	4	8	1
Kinderen en jongeren respecteren elkaar op school zonder gepest of lastig gevallen te worden.	16	12	28	3	6	2
Er wordt binnen of buiten de school opleiding gegeven die relevant is voor het toekomstig werk van kinderen en jongeren.	16	3	19	5	6	1
Scholen zijn toegankelijk voor kinderen en jongeren met een fysieke en/of mentale beperking.	22	4	26	6	7	1

De gesprekken

Strategisch platform kindvriendelijkheid

- Het schoolverkeer wordt als problematisch ervaren. Scholen aan de rand krijgen beduidend meer leerlingen, scholen in het centrum minder. De leerlingenaantallen zijn daar zelfs gehalveerd. Twee belangrijke oorzaken zijn de mobiliteitsproblemen en de witte vlucht uit het centrum.
- Recente cijfers over het schoolverkeer zijn niet beschikbaar. Enkele scholen brengen dit zelf in kaart, maar er is geen totaalbeeld.
- De fietsroutekaart is geen structurele oplossing. Scholen hebben een aversie tegen schoolvervoersplannen. Dergelijke plannen voeren kleine veranderingen door, maar de grote knelpunten worden volgens hen niet aangepakt. Hoewel scholen niet altijd even enthousiast reageren, is het goed dat er met hen wordt samengewerkt om doorsteken op hun domein te maken.
- In 2018 zal er een tekort aan plaatsen zijn in de kleuterklassen (zelfs zonder rekening te houden met de randgemeenten).

Kinderen en jongeren

- Over het algemeen zijn kinderen en jongeren tevreden over het onderwijs en de voorzieningen. Ze geven enkel aan dat respect hebben voor elkaar en pesten een probleem is.
- Er was verdeeldheid tussen de kinderen of ze voldoende inspraak hebben op school, of er voldoende groene ruimte is en of er kinderen met een handicap bij hen op school zitten.

Onderwijs uitgedaagd

Zowel de cijfers als de gesprekken maken duidelijk dat Turnhout veel en goede inspanningen doet voor het voorzien van kindgerichte onderwijsvoorzieningen. Enkel de bedenking die ook kinderen en jongeren maakten, zien we terugkomen in onder andere de vragenlijst, namelijk: respect voor iedereen/elkaar, beschermd worden tegen pesten, ...

Vrije tijd

De cijfers

Uit de stadsmonitor 2011 blijkt dat 68,3% van alle Turnhoutenaars en 71,4% kinderen (0-11 jaar) binnen 400m loopafstand van speelruimte woont. Dit aantal is sinds 2004 met meer dan 10% gestegen. Speelruimte is in principe voor iedereen toegankelijk en er is een inrichting of meubilair voor sport. De aanwezigheid van speelruimte zegt iets over de levens- en woonkwaliteit van een buurt, maar zegt als dusdanig niets over de kwaliteit van de speelplek zelf.

86,7% van de jongeren (12-18 jaar) heeft overdekte jeugdruimte in de buurt. Het gaat hier over alle ruimtes waar jongeren kunnen samenkomen, ongeacht de context, de openstelling, de openingsuren en/of de kwaliteit. Open jeugdruimte daarentegen staat voor alle publiek toegankelijke ruimtes met jeugd-, sport-, of recreatiefaciliteiten voor jongeren (sport- en recreatiefaciliteiten op buurtgroen, speelruimte, open terrein aan jeugdinfrastructuur, skateterrein en dergelijke meer). 94% van de Turnhoutse jongeren geeft aan open ruimte ter beschikking te hebben binnen een straal van 1km.

De tevredenheid over de aanwezigheid van speelplekken en plekken voor jongeren ligt beduidend lager. Respectievelijk 44,3% en 37,3% van de Turnhoutenaren zijn tevreden over deze plekken. Dit percentage ligt lager dan het gemiddelde over de centrumsteden. In de cijfers werd niet gespecificeerd naar kinderen en jongeren.

De vragenlijst

De respondenten zijn verdeeld over de vraag of de beschikbare ruimte en het aanbod ook beantwoorden aan de noden van kinderen en jongeren met een handicap. De meerderheid oordeelt dat de plaatsen om te spelen in de stad niet ontworpen zijn voor kinderen en jongeren met een fysieke beperking.

Uit de antwoorden blijkt ook onenigheid over het bestaan van een strategie om de publieke opinie bewust te maken van het spel en het samen zijn van kinderen en jongeren.

Over al deze thema's is de verdeeldheid binnen de groep respondenten naar plaats van tewerkstelling even groot.

	Ja	Neen	Aantal	+	+/-	-
Zijn er plaatsen voor kinderen en jongeren om aan georganiseerde vrijetijdsactiviteiten deel te nemen?	53	0	53	22	18	2
Zijn er naschoolse activiteiten voor kinderen en jongeren?	46	6	52	20	11	3
Er zijn plaatsen in de stad waar kinderen en jongeren in contact kunnen komen met de natuur.	48	4	52	12	14	12
Kinderen en jongeren participeren aan of komen in aanraking met evenementen van culturen of religies verschillend van die van zichzelf.	31	12	43	7	12	6
Baseren de instanties die verantwoordelijk zijn voor het georganiseerde sport en spel zich op de leefwereld van kinderen en jongeren?	42	3	45	20	11	1
Houdt de verantwoordelijke instantie toezicht op de kwaliteit en veiligheid van sport- en spelfaciliteiten, recreatieve ruimten en speelzones?	37	6	43	15	12	2
Zorgt de verantwoordelijke instantie ervoor dat de beschikbare ruimte en het aanbod ook beantwoorden aan de noden van kinderen en jongeren met een handicap?	16	16	32	1	6	7

	Ja	Neen	Aantal	+	+/-	-
Is er in de stad een strategie om de publieke opinie bewust te maken van het spel en het samen zijn van kinderen en jongeren?	18	17	35	4	6	5
Kinderen en jongeren hebben tijd om te spelen, te rusten en zich te vermaken.	44	3	47	16	14	2
De plaatsen om te spelen in de stad zijn ook ontworpen voor kinderen en jongeren met een fysieke handicap.	8	19	27	2	4	3

De gesprekken

Jeugdwelzijnsoverleg

- Welke zijn de noden en behoeften van kinderen en jongeren met een handicap? Dit moet bevestigd worden, scherper gesteld worden, want deze doelgroep wordt soms vergeten. Kunnen er ideeën uit het bijzonder onderwijs gehaald worden? Een concreet voorbeeld zijn rubberen matten rond speelpleintjes in plaats van zand.
- Het jeugdhuis is helemaal niet toegankelijk voor jongeren met een fysieke handicap. Jeugdverenigingen krijgen al vorming en worden gesubsidieerd om hun lokalen toegankelijk te maken, maar misschien is dit aanbod niet zo bekend of leeft het niet zo.
- De inrichting van openbare ruimte moet steeds met inspraak van de buurten gebeuren. Er is een ruimere discussie nodig: welke wensen hebben kinderen en jongeren? Hoe ziet de buurt hun omgeving? Een 'good practice' zijn buurtgerichte werkers die de vinger aan de pols houden. Dit vergt een andere stedelijke organisatie, namelijk een samensmelting van de sectoren per wijk.
- Binnen 23dubbel0 wordt de visie uitgedragen dat rondhangen mag. Hiermee wordt een positief signaal gegeven, maar de stad mag nog meer faciliteren en sensibiliseren.
- Kan de stad meer leeftijdsoverschrijdende initiatieven nemen om het respect tussen jongeren en ouderen aan te wakkeren, bijvoorbeeld een buurtbarbecue tijdens een speelstraat? Ook multiculturele initiatieven zijn zinvol.
- Peuterspeelpunten zijn een zeer krachtig middel, dit initiatief mag nog meer uitgebouwd worden. Peuterspeelpunten in combinatie met buurtgericht jeugdwerk in een wijk werkt ook qua intenser contact met ouders en doorstroming van kinderen naar andere initiatieven.
- Er zijn nog enkele grote hiaten op vlak van vrije tijd: het zwembad is momenteel gesloten (ook openlucht) en er mogen meer fuiven en initiatieven zoals Parknacht georganiseerd worden. Turnhout 2012 leeft niet zo erg, dit is te abstract voor kinderen en jongeren. De laatste 100 dagen fuif leeft daarentegen wel.

Kinderen en jongeren

- De speelplaats is de populairste plaats om te spelen, de straat de minst populaire. Op een speelplaats zijn er tal van dingen te beleven, de kinderen zijn er omringd door hun vrienden, zij kunnen er zich volledig uitleven, ... Er is wel toezicht van leerkrachten, maar daarom voelen de kinderen zich er juist veilig.
- Kinderen mogen van hun ouders vaak niet op straat spelen, het is er te gevaarlijk. Er zijn maar weinig straten in Turnhout waar kinderen ongestoord kunnen spelen, waar ze niet moeten wijken voor auto's. Die auto's rijden te hard, ook al hangt er een bord met de melding 'opgepast voor spelende kinderen'. Daarenboven zijn er soms ook bureaus die komen klagen over overlast, worden spelende kinderen weggejaagd, ... Een concreet voorstel is om de straten kindvriendelijker in te richten (meer groen, kleur, uitdaging, ...) in combinatie met de plaatsing van verkeersremmers. Ook sociale controle van bijvoorbeeld ouders vinden sommige jeugdraadsleden een goed idee.
- Ook buurtspeelpleintjes zijn een goede plaats voor kinderen om te spelen, maar er zou meer toezicht moeten uitgeoefend worden. Dit kan bijvoorbeeld door een buur die het speelpleintje om 21 uur sluit en checkt of het pleintje in orde is, toezicht van stadswachten tussen 17 en 19 uur, toezicht op de Blaas, ... Want door het oneigenlijke gebruik van speelpleintjes wordt het minder aangenaam voor de kinderen om er te spelen.
- Promotie voor allerhande activiteiten moet meer zichtbaar in het straatbeeld aanwezig zijn. Hasselt is daarvan een goed voorbeeld. Nu gebeurt promotie via lichtkranten, plakpalen en borden langs de ring, maar die kanalen functioneren niet optimaal. Zo worden sommige lichtkranten goed bekeken, maar de aanvraagprocedure om er iets op te laten verschijnen is te weinig bekend. Plakpalen zijn er dan weer te weinig, vooral in de buurt van win-

kels zouden er meer mogen staan. Al twijfelen sommige jeugdraadsleden of plakpalen nog wel zinvol zijn, nu sociale media zo ingeburgerd zijn. De borden aan de ring moeten ook aan het verenigingsleven ter beschikking gesteld worden.

- De programmatie van de Warande is te weinig afgestemd op de leefwereld van jongeren. Jongeren vragen meer deejayacts, meer muziekoptredens en minder toneel. De jongeren vragen zich af hoe de jongerenprogrammatoren de programmatie invullen. Gebeurt dit met inspraak van jongeren? De activiteiten van de Warande zijn daarenboven te duur voor jongeren.
- De jeugdraad vindt dat er te weinig muziekactiviteiten in tenten en in open lucht zijn in Turnhout. De Turnhoutse Vrij-Dagen zijn een must voor een centrumstad als Turnhout. Ook organisaties als Kaaipot en Parknacht worden geapprecieerd. Tenslotte moeten er meer podiumkansen aan lokaal jong talent geboden worden.
- Met de komst van de nieuwe fuifzaal, komt er hopelijk terug een fuifcultuur in Turnhout op gang.
- De jeugdraad vreest dat er binnenkort een generatie van kinderen is die niet meer kan zwemmen, een degelijk zwembad (ook in open lucht!) is noodzakelijk.
- Momenteel is er geen bowlingbaan in Turnhout meer. Dit wordt als een gemis ervaren.
- Een aantal 'individuele jongeren' vindt dat er meer multiculturele feesten mogen georganiseerd worden. Het gaat meer bepaald over evenementen waarop over elkaars cultuur kan uitgewisseld worden. Grote feesten op zichtbare plaatsen zijn ideaal.
- Sommige kinderen vinden dat er te weinig plaatsen in hun buurt zijn waar ze in contact kunnen komen met de natuur.
- Kinderen en jongeren geven aan dat ze weinig kinderen en jongeren met een handicap in het straatbeeld opmerken, dus ook niet op speelpleinen. Omdat ze geen of weinig kinderen en jongeren met een handicap zien, merken we een gebrek aan kennis.
- We merken een tweespalt in de beleving van pleintjes. Enerzijds vragen enkele jongeren naar meer toezicht zodat kinderen veilig kunnen spelen op plaatsen die voor hen voorzien zijn, anderzijds voelen sommige jongeren zich geïsoleerd door overmatig toezicht en controle van de politie.

Vrije tijd uitgedaagd

Vrijtijdsvoorzieningen (infrastructuur, speelpleintjes, ...) en evenementen zijn onvoldoende toegankelijk voor kinderen en jongeren met een handicap. Er wordt te weinig rekening gehouden met hun wensen en behoeften. In de toekomst moeten meer kinderen en jongeren met een handicap bij inspraak- en participatietrajecten betrokken worden.

In het verlengde lezen we dat het aanbod van activiteiten en initiatieven in de vrijetijdssfeer niet altijd appelleert aan de leefwereld van kinderen en jongeren.

Ruimte en stadsplanning

De cijfers

Voor cijfers over de beschikbare speel- of jeugdruimte, verwijzen we naar het deel 'vrije tijd'. De cijfers die daar aangegeven werden, behouden hier hun relevantie.

Verder blijkt uit de stadsmonitor 2011 dat 62,3% van de inwoners vindt dat er voldoende groen (parken, bomen, gras, ...) is in de eigen buurt. Dit percentage ligt lager dan het gemiddelde over de centrumsteden (71,5%). Nochtans gaat slechts een tiende van de oppervlakte in Turnhout naar de woonfunctie, wat minder is dan in de andere steden, en is de hoeveelheid onbebouwde oppervlakte het grootst. Daarenboven is de oppervlakte met effectief natuurbeheer proportioneel het grootste, op Antwerpen na.

Het aandeel van de inwoners dat woont binnen 400m loopafstand van openbaar buurtgroen, is ongeveer de mediaan van de centrumsteden. Slechts 59,1% van de Turnhoutenaars is tevreden over het aanbod aan openbaar groen in de stad. Ten opzichte van de andere steden kent Turnhout de grootste ontevredenheid: 16,6% van de inwoners is eerder tot zeer ontevreden over het aanbod van groen in de stad.

Het aandeel inwoners dat vindt dat de straten en voetpaden in hun buurt over het algemeen netjes zijn, is het laagste van alle centrumsteden (49,7% ten opzichte van 61,7%). Ook de tevredenheid over de netheid in de rest van de stad is laag. Slechts 33,5% van de inwoners heeft een positieve indruk over de netheid in de stad en vindt dat het stadscentrum, de pleinen en parken in de stad net zijn en goed onderhouden.²⁰

Het ruimtelijk structuurplan omschrijft dat 'De leefbaarheid in het kerngebied onvoldoende gewaarborgd is om nieuwe inwoners aan te trekken. De woon- en omgevingskwaliteit zijn er over het algemeen niet erg hoog. Zo is er bijvoorbeeld onvoldoende groen- en speelgelegenheid voor kinderen en de publieke ruimte is over het algemeen alles behalve aantrekkelijk'. (p88)

'Een aparte categorie betreft de jeugdvoorzieningen. Buiten het feit dat kinderen en jongeren een belangrijk aandeel innemen in de sportsector zijn er ook specifieke voorzieningen voor de jeugd. Het betreft dan voornamelijk speelpleintjes, sportveldjes, jeugdlokalen, verblijfplaatsen voor het jeugdverenigingsleven en toegankelijke bossen. Turnhout heeft een goed uitgebouwd stedelijk jeugdcentrum, heel wat jeugdverenigingen, jeugdateliers, jeugdhuizen, jeugdmilieuverenigingen, stedelijke jeugdwerkinitiatieven en verschillende andere verenigingen en diensten. Wat de traditionele jeugdverenigingen betreft (Chiro, scouts, KSJ, ...) zijn er in Turnhout zo'n 20 verenigingen (bijna 2.000 leden) die elk speelruimte behoeven. Daaraan is op dit ogenblik een tekort, zowel wat betreft verharde speelruimte als toegankelijke groene ruimte. Daarom wordt er dikwijls gespeeld op plaatsen waar dit verboden is omdat men elders niet terecht kan (Melle-vijver, Oude Steenfabrieken, ...). Ook het aantal buurtpleintjes is in Turnhout erg beperkt. Locaties waar dan wel gespeeld kan worden zijn onder andere graspleintjes aan eigen jeugdlokalen, het Stadspark, de terreinen van het St.-Jozefcollege, de Broederspleinen (Oud-Turnhout), de Konijnenberg (Vosselaar), het bos aan de Stoktsestraat, het Raadsherenpark, de Warande, de Kleibergskes, de kanaaloevers, den Doolhof (Oud-Turnhout), de Kastelein en enkele pleintjes in woonbuurten (Goedendagstraat, Boomgaardplein, Smalvoortstraat, Hollandsestraat en Zevendonk).' (p110)

Globaal formuleert het ruimtelijk structuurplan het gebrek aan ruimte en in het bijzonder het tekort aan jeugdvoorzieningen, als een van de voornaamste uitdagingen: 'Er is voor de jeugd duidelijk een gebrek aan accommodatie. Zowel op het lokale (speelpleintjes) als op het stedelijke niveau (speelbossen, sport- en spelterreinen, bivakplaatsen) kampt men met een tekort aan infrastructuur om jeugdactiviteiten op te vangen. Bestaande sportterreinen zijn meestal reeds in beslag genomen door sportverenigingen waardoor er voor de niet-georganiseerde jeugd geen ruimte meer wordt gelaten.

Jeugdverenigingen worden geconfronteerd met een tekort aan lokalen en/of speelruimte. De pleintjes waarover ze nu beschikken zijn veelal eigendom van privé-eigenaars die met mondelinge overeenkomst de jongeren toelaten op hun terrein. Wanneer dit niet meer wordt toegestaan, is er geen alternatief.

Zo wordt vanuit de jeugdraad de vraag gesteld om dringend een oplossing te zoeken voor drie jeugdverenigingen die een gebrek aan huisvesting hebben.'

De vragenlijst

Er is matig tot voldoende (groene) ruimte waar kinderen en jongeren kunnen spelen en in contact kunnen komen met de natuur.

De respondenten zijn verdeeld over de vraag of de beschikbare ruimte en het aanbod ook beantwoorden aan de noden van kinderen en jongeren met een handicap. De meerderheid oordeelt dat de plaatsen om te spelen in de stad niet ontworpen zijn voor kinderen en jongeren met een fysieke handicap.

Uit de antwoorden blijkt ook onenigheid over het bestaan van een strategie om de publieke opinie bewust te maken van het spel en het samen zijn van kinderen en jongeren.

Iedereen is het eens dat er onvoldoende openbare toiletten zijn die kinderen en jongeren veilig en gemakkelijk kunnen gebruiken.

²⁰ Bron: stadsmonitor 2011, p340.

	Ja	Neen	Aantal	+	+/-	-
Zijn er plekken waar kinderen en jongeren spontaan (niet-georganiseerd) kunnen spelen (in de omgeving van hun woning)?	42	11	53	7	22	5
Er zijn plaatsen in de stad waar kinderen en jongeren in contact kunnen komen met de natuur.	48	4	52	12	14	12
Zorgt de verantwoordelijke instantie ervoor dat de beschikbare ruimte en het aanbod ook beantwoorden aan de noden van kinderen en jongeren met een handicap?	16	16	32	1	6	7
Is er in de stad een strategie om de publieke opinie bewust te maken van het spel en het samen zijn van kinderen en jongeren?	18	17	35	4	6	5
Er zijn voldoende openbare toiletten die kinderen en jongeren veilig en gemakkelijk kunnen gebruiken.	0	23	23	0	0	0
Is er een structurele opvolging en beoordeling van de veiligheid en bespeelbaarheid van de woonomgeving van kinderen en jongeren?	9	14	23	2	4	2
Plant, ontwerpt en verbetert de stad de openbare ruimte systematisch met betrokkenheid van kinderen en jongeren?	9	12	21	2	3	3
Wordt er rekening gehouden met de behoeften van kinderen en jongeren met een handicap bij de planning, het ontwerpen en het verbeteren van de openbare ruimte?	6	11	17	1	5	2
Doet de stad inspanningen om het samen-gebruik door verschillende generaties van de publieke ruimte te bevorderen?	15	7	22	2	7	4

De gesprekken

Strategisch platform kindvriendelijkheid

- Er zijn tal van overlastproblemen of althans meldingen daarvan. Soms zijn de klachten terecht, soms ook niet. Bijkomende vragen zijn: wat is overlast? Wie doet er melding van overlast? Hoeveel personen?
- Allochtone jongeren gebruiken de openbare ruimte op een andere manier. Ze zijn meer aanwezig. De stad moet rekening houden met het stijgend aantal kinderen en jongeren van allochtone origine.
- De opmerkingen uit de vragenlijst zijn zeer herkenbaar.
- Er is een nood aan openbare toiletten, maar de vraag is wie deze gaat onderhouden. Een sociaal tewerkstellingsproject? In Frankrijk heb je overal openbare toiletten, hoe worden deze onderhouden? Ook in Gent zijn er tal van openbare toiletten. Het zijn vandalismebestendige toiletten en er bestaat zelfs een plan van.
- Kindvriendelijke openbare ruimte kan een prioriteit zijn. Best neemt de stad dit horizontaal op in de beleids- en beheerscyclus in plaats van sectorgericht te denken. De traditionele schotten tussen beleidssectoren/diensten moeten doorbroken worden. Dit moet in ieder geval gebeuren, zowel op ambtelijk als politiek niveau. Bovendien is er al een horizontaal draagvlak voor kindvriendelijkheid, dit focusgesprek is daar een bewijs van.

Jeugdwezijnsoverleg

- Wat het gebruik van de openbare ruimte betreft, werkt een te strikte toepassing van de regelgeving (cfr. GAS-boetes) rebelle in de hand. Dit moet genuanceerd worden, vindt de GAS-ambtenaar. In 2011 werden er vijf minderjarigen geverbaliseerd waarvoor er een bemiddeling werd opgestart. Dit is miniem als je de huidige persberichten bekijkt. Jongeren van de studierichting veiligheid werden bevraagd over het GAS-systeem, zij vonden dit oké. Een GAS-boete is ook een laatste middel, eerst moet er op preventief, begeleidend, ... vlak gewerkt worden.

Is het niet de repressieve aanpak van de politie die rebellie opwekt waarmee ook GAS geassocieerd wordt (laatste middel)?

- Zonde dat er geen openbare toiletten zijn. Er is een grote nood aan, zeker als je GAS-boetes aan wildplassen gaat koppelen. Een voorbeeld voor een goede locatie is het Warandeplein. Onderhoud mag geen kwestie zijn, dit moet opgelost kunnen worden met bijvoorbeeld sociale tewerkstelling.
- Het wegblijven van vuilbakken op pleintjes wordt als een gemis ervaren.

Kinderen en jongeren

- Kinderen en jongeren kunnen meestal, maar niet altijd, ongestoord spelen/aanwezig zijn in de openbare ruimte. Dit moet ook wel kunnen, want het is goed voor de ontwikkeling van de kinderen. Zoals gezegd kunnen Marokkaanse jongeren moeilijk op straat afspreken zonder gestoord te worden door de politie.
- Kinderen en jongeren in de toetsgroepen klaagden het hardst over de netheid van de straten en het gebrek aan openbare toiletten.
- Vooral het 'psychologische' leeft bij jongeren. Ouders praten op hen in (zeker bij de meisjes). Er zijn ook de negatieve mediaberichten. Maar er zijn ook wel degelijk een aantal 'foute buurten' in Turnhout, vooral 's nachts (bijvoorbeeld het station, de Merodelei, Herentalsstraat, Warandeplein, bepaalde cafés die onzure types aantrekken, nachtwinkels, ...). Ook hangjongeren op 'foute plaatsen' (speeltuinen en dergelijke) wekken een onveiligheidsgevoel op. Een concreet voorstel is om een badmeester aan te stellen voor het Kasteeltje/de Melle.

Ruimte uitgedaagd

Op vlak van ruimte en stadsplanning wordt het aantal en de kwaliteit van buurtpleinen bekeken in functie van spel en ontmoeting. Turnhout streeft naar een openbare ruimte waar het aangenaam vertoeven is, zowel voor kinderen en jongeren met of zonder handicap, als voor volwassenen.

Niet alleen fysieke ruimte is belangrijk, ook mentale ruimte om te spelen en rond te hangen is een aandachtspunt. Kinderen en jongeren moeten gewoon aanwezig kunnen zijn tussen andere gebruikers van die ruimte.

Ook netheid van de woonomgeving en het stadscentrum en vrij toegankelijke toiletten worden een speerpunt.

Veiligheid en bescherming

De cijfers

Uit de stadsmonitor 2011 blijkt dat Turnhoutenaars zich over het algemeen relatief vaak onveilig voelen in de stad (19,6% ten opzichte van 12,6% gemiddeld). Dit cijfer geldt voor alle inwoners, niet enkel voor kinderen en jongeren. Ander cijfermateriaal dat impact heeft op de veiligheid en bescherming valt niet te extrapoleren.

De vragenlijst

Veiligheid is duidelijk een thema dat leeft. Relatief veel mensen hebben deze vragen beantwoord, maar ze zijn het zelden eens met elkaar. Niet over het al dan niet gerespecteerd weten van de leefwereld van kinderen en jongeren, niet of geweten is hoe klacht kan neergelegd worden, kinderen en jongeren voelen zich volgens sommigen wel, volgens anderen dan weer niet beschermd tegen pesten.

Er is verdeeldheid over de vraag of kinderen en jongeren zich beschermd voelen tegen geweld en misbruik en of kinderen en jongeren de gevaren van het gebruik van internet kennen. Over het algemeen beoordelen respondenten die niet voor de stad werken de vragen negatiever dan respondenten die wel voor de stad werken.

Meer eenduidigheid bestaat over de stelling dat kinderen en jongeren niet kunnen opgroeien in een drugsvrije omgeving.

Tenslotte weet niet iedereen of er een persoon of dienst binnen de politiezone specifiek verantwoordelijk is voor kinderen en jongeren.

	Ja	Neen	Aantal	+	+/-	-
Wordt er binnen het lokale veiligheidsbeleid specifieke aandacht besteed aan (de eigenheid van) kinderen en jongeren?	20	7	27	4	13	3
Kinderen en jongeren worden gerespecteerd in hun eigenheid en de specifieke kenmerken van hun leefwereld.	18	11	29	6	11	0
Kinderen en jongeren en hun ouders weten waar ze klacht kunnen neerleggen en hulp kunnen krijgen als ze in gevaar zijn.	15	13	28	3	9	2
Kinderen en jongeren voelen zich beschermd tegen pesten.	11	16	27	5	4	3
Kinderen en jongeren kunnen opgroeien in een drugsvrije omgeving.	8	22	30	0	8	2
Kinderen en jongeren voelen zich beschermd tegen geweld en misbruik* (*Misbruik kan verbaal, fysiek of seksueel zijn)	10	16	26	1	6	2
Er zijn volwassenen buiten de familie waarmee kinderen en jongeren vrij kunnen praten over misbruik of geweld en waarvan ze hulp kunnen krijgen.	26	4	30	9	11	1
Kinderen en jongeren kennen de gevaren van het gebruik van het internet.	14	15	29	5	9	1
Is er in het kader van de stedelijk administratieve sanctie een bemiddeling afgestemd op minderjarigen?	10	8	18	5	4	0
Is er een persoon/dienst binnen de politiezone specifiek verantwoordelijk voor kinderen en jongeren, bijvoorbeeld een jeugdsectie?	12	11	23	5	4	1

De gesprekken

Strategisch platform kindvriendelijkheid

- Is het onveiligheidsgevoel terecht of onterecht? Kinderen en jongeren zullen hierover bevraagd worden. Er heerst een gevoel van straffeloosheid bij de convenantpartners van de stad (CAW, Arktos, ...).
- Worden klachten niet opgevolgd door de politie of het parket? De politie zou vanaf de beginfase betrokken moeten zijn. Er zou een uitdrukkelijke keuze voor community-politie moeten gemaakt worden.
- GAS zou meer ingeschakeld moeten worden voor overlastbestrijding. Niet iedereen deelt deze mening. Positief is wel dat GAS een bemiddeling voor minderjarigen voorziet in de vorm van een wederdienst.
- Veiligheid heeft een geïntegreerde aanpak nodig.

Jeugdwelzijnsoverleg

- Er zijn tal van organisaties waar er klachten kunnen gemeld worden, bijvoorbeeld de meldpunten voor pesten en geweld: Child Focus, CAW, politie, Kind in Nood, ... Waarom zijn deze organisaties niet bekend bij het brede publiek? Is dit een kwestie van communicatie? Kan het concept van vertrouwenspersonen in een wijk niet sterker gemaakt worden? Buurtopbouwwerk wordt aangehaald, één loket in een wijk in plaats van verschillende personen. Vertrouwde gezichten zijn zeer belangrijk voor kinderen en jongeren.
- Diegene die klacht neerleggen, hebben het gevoel dat er niets mee gebeurt en dat het dus niets uithaalt. Het duurt ook te lang. Een betere communicatie over de dossiers tussen de verschillende betrokken organisaties lijkt bovendien opportuun.
- Het is bijzonder jammer dat community-politie geen prioriteit meer is voor de politie.

Kinderen en jongeren

- De meeste kinderen voelen zich niet altijd beschermd tegen pesten, misbruik en geweld. Een aantal kinderen vinden het Stadspark bijvoorbeeld gevaarlijk, er zouden dieven zijn. Een aantal kinderen en tieners worden 'racistisch' gepest en krijgen bijvoorbeeld 'Ga terug naar Marokko' of 'Allah stinkt' te horen.
- Sommige jongeren voelen zich veilig maar toch ongemakkelijk door het gevoel dat ze door de politie geïsoleerd worden. Ze merken ook op dat 'anderen' hen vaak voor een lange tijd aanstaren. Dit maakt evenwel niet echt uit, want hierop kunnen ze wel gepast reageren. Concreet vragen ze dan wat er scheelt. Wat zij wel als een probleem ervaren, zijn dronken personen die hen lastig vallen. Wat hen frustreert, is dat er niets aan gedaan wordt. Dikwijls wordt het excuus gebruikt van 'we kunnen er niets aan doen want ze zijn dronken'. Plaatsen waar zij dit dikwijls meemaken, zijn de Herentalsstraat, de Grote Markt (vooral aan de Revue en Depot), het Kasteeltje, de Otterstraat en de Merodelei. Anderzijds begrijpen zij ook wel dat meisjes die voorbij een groep jongens lopen en worden nageroepen, zich onveilig voelen.
- Andere reacties van kinderen en jongeren: zie ruimte en stadsplanning.

Veiligheid en bescherming uitgedaagd

Vanuit de beleving van jongeren is er een tweespalt tussen de vraag naar meer toezicht en controle enerzijds en het gevoel van geïsoleerd en overmatig gecontroleerd te worden anderzijds. Meer 'community policing' wordt vaak aangehaald als uitdaging.

Kinderen geven vooral aan schrik te hebben om gepest te worden. Heel wat scholen hebben hier al een speerpunt van gemaakt. De vraag is of dit voldoende is. Het lijkt dat het pestactieplan nog meer ingebed moet worden in de praktijk.

Zowel kinderen als jongeren geven aan dat een 'bekend gezicht', bijvoorbeeld de wijkagent of buurtwerker, goed geplaatst is om te klagen of aan te spreken bij problemen. Bekendheid zorgt voor vertrouwen en daardoor is een bekend persoon een laagdrempelig aanspreekpunt. Daarnaast maken ze gebruik van anonieme kanalen (zie gezondheid en welzijn).

Gezondheid en welzijn

De cijfers

In de stadsmonitor 2011 lezen we dat Turnhout beschikt over 31,8 plaatsen voorschoolse opvang per 100 kinderen van nul tot drie jaar. Dit is iets minder dan in 2005 (32,5) en een stuk minder dan het gemiddelde over de centrumsteden (37). Het aantal ligt ook onder de Europese Barcelona-norm die de lat op 33 plaatsen voorschoolse kinderopvang per 100 kinderen legt. Wel positief is dat 97,6% aangeeft te wonen binnen 1km loopafstand van een voorziening voor voorschoolse kinderopvang.

De tevredenheid is toegenomen sinds de laatste meting van de stadsmonitor in 2008, maar nog steeds vindt maar 52,3% van de inwoners dat er voldoende kinderopvang is in de eigen buurt.

Met 15,3% van de inwoners dat leeft in een huishouden met achterstallige betaling(en) voor huishuur of afbetaling van de woning, elektriciteit/water/gas/stookolie, aankopen op afbetaling of gezondheidsuitgaven tijdens het afgelopen jaar, scoort Turnhout net op het gemiddelde van de centrumsteden.

De vragenlijst

Meer respondenten denken dat kinderen, jongeren en hun ouders het aanbod aan geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren niet kennen. De bezorgdheid hierover is groter bij respondenten die niet voor de stad werken dan zij die wel voor de stad werken.

Er bestaat twijfel over de vraag of er inspanningen worden geleverd om de lucht in de stad schoon, rookvrij en stankvrij te houden.

Er is onenigheid over de afstemming tussen alle diensten die bezig zijn met het welzijn van kinderen en jongeren. Meer ambtenaren dan niet-ambtenaren beantwoordden deze vraag en gaven vaker aan dat er geen afstemming is.

Daarenboven zijn respondenten niet overtuigd dat in het lokale samenleven kinderen en jongeren gerespecteerd worden ongeacht hun kleur, religie, nationaliteit, cultuur of beperking. Hierin zijn geen significante verschillen in de antwoorden tussen respondenten die al dan niet voor de stad werken.

Tenslotte is er schijnbaar geen methode om structureel de behoeften van gezinnen met jonge kinderen te evalueren met betrekking tot betaalbare kinderopvang.

	Ja	Neen	Aantal	+	+/-	-
Ziet de stad toe op de beschikbaarheid en de kwaliteit van de gezondheidszorg?	9	6	15	3	4	0
Volgt de stad de inschrijving in de verplichte ziekteverzekering op?	3	8	11	1	2	0
Bevordert de stad de kennis van een gezonde voeding voor kinderen en jongeren?	11	8	19	2	6	1
Waarborgt de stad dat kinderen en jongeren met een handicap de juiste/aangepaste zorg krijgen?	4	8	12	1	3	0
Is er in de stad aandacht voor sensibilisering met betrekking tot misbruik van middelen (alcohol en andere drugs)?	16	5	21	6	5	2
Er is een plaats waar ouders advies kunnen krijgen over de gezondheid en de ontwikkeling van hun kind?	23	2	25	6	6	0
Is er betaalbare opvang voor zieke kinderen in de stad?	11	7	18	3	2	1

	Ja	Neen	Aantal	+	+/-	-
Er is een plaats in de stad waar kinderen, jongeren en hun ouders, naartoe kunnen gaan voor een preventieve controle en wanneer ze ziek zijn.	14	4	18	2	7	0
Kinderen, jongeren en hun ouders kennen het aanbod aan geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren.	3	11	14	0	2	1
Er is een plek of persoon die instaat voor de opvang van kinderen en jongeren als dat nodig is.	12	3	15	1	6	0
Er zijn plaatsen waar families eten kunnen krijgen als ze dit zelf niet kunnen betalen (voedselbedeling).	13	3	16	3	6	0
Is er een overzicht van de sociale diensten en hun dienstverlening beschikbaar voor het brede publiek?	20	9	29	8	8	1
Is er een plaats waar families terecht kunnen voor financiële bijstand of bijstand voor andere primaire levensbehoeftes?	29	1	30	12	6	4
Zijn er werkgelegenheidsprogramma's voor -18-jarigen (deeltijds onderwijs, vakantiewerk)?	22	7	29	9	6	2
Zijn er vertrouwenspersonen of -diensten die kinderen en jongeren beschermen tegen misbruik, geweld en verwaarlozing?	25	3	28	13	3	3
Is er opvang voor alleenstaande kinderen en jongeren?	22	3	25	8	10	0
Is er een strategie om kinderen en jongeren die uitgesloten, gediscrimineerd of gepest worden te helpen?	18	9	27	6	7	1
Zijn er sociale voorzieningen voor kinderen en jongeren met speciale behoeften?	21	7	28	8	7	2
Is er een strategie om individuele (psychologische) problemen en vragen van kinderen en jongeren op te vangen?	15	8	23	8	4	1
Is er afstemming tussen alle diensten die bezig zijn met het welzijn van kinderen en jongeren?	16	11	27	6	7	3
Is er een methode om structureel de behoeften van gezinnen met jonge kinderen te evalueren met betrekking tot betaalbare kinderopvang?	2	14	16	1	1	0
Heeft de stad zicht op de beschikbare plaatsen in de kinderopvang?	12	6	18	3	5	1
In het lokale samenleven worden kinderen en jongeren gerespecteerd ongeacht hun kleur, religie, nationaliteit, cultuur of beperking.	14	10	24	3	6	4

De gesprekken

Strategisch platform kindvriendelijkheid

- Er is een duidelijk verschil in antwoorden van ambtenaren en niet-ambtenaren. Is er sprake van een communicatieprobleem? Op vele vragen is er namelijk een antwoord, maar dit is blijkbaar niet (goed) geweten. De jeugdwelzijnssector is ook wel een kluwen. Er zijn tal van organisaties waarbij men terecht kan voor een gerichte vraag, maar te weinig voor een brede vraag.
- In de jongerenwijzer, een publicatie van de jeugddienst die in alle scholen wordt verspreid, staat een overzicht van de jeugdwelzijnsorganisaties. In Gent is er zelfs een callcenter, een centraal meldnummer.
- Er wordt gepleit voor een laagdrempelig aanspreekpunt op buurt- of wijkniveau. Een ander concreet voorstel is de uitbouw van het sociaal huis. Ook scholen hebben qua communicatie en infrastructuur potentieel.

Jeugdwelzijnsoverleg

- Er is verdeeldheid over de afstemming van jeugdwelzijnsorganisaties. Er zijn tal van organisaties, er is geen centraal meldnummer/geen centrale meldplaats, er is geen uitgestippeld traject (A → B → C), ... Bestaande initiatieven zoals Integrale Jeugdhulp, zijn lokaal niet voelbaar. In Nederland is er het voorbeeld van ketenzorg. Positief is wel dat er in de jeugdwelzijnssector zelf initiatieven voor afstemming op elkaar worden genomen. Dit leidt tot trajecten op maat. Dit is wel afhankelijk van de subsidiërende overheid, organisatiecultuur, de persoon in kwestie, etc. Een goed voorbeeld van samenwerking tussen verschillende jeugdwelzijnsorganisaties is 23dubbel0. Vooral de waarde van de informele contacten tussen de verschillende diensten wordt als positief ervaren.
- Belangrijk is dat de verschillende organisaties van elkaar op de hoogte zijn en –indien nodig– hun doelgroep naar elkaar kunnen doorverwijzen. Want voor jeugdwelzijnswerkers is deze sector al een kluit, laat staan voor externen.
- Ook moeten de openingsuren van de welzijnsorganisaties beter afgestemd worden op kinderen en jongeren (bijvoorbeeld niet enkel in de voormiddag open zijn).
- In de ideale situatie is er een centrale plaats waar jongeren terecht kunnen, bijvoorbeeld een sociaal huis, in combinatie met outreachend werken. Bekende gezichten zijn belangrijk voor jongeren. Die bekendheid werkt drempelverlagend. Deze vertrouwenspersonen kunnen zelf problemen detecteren en jongeren gericht doorverwijzen. Voor sommige jongeren blijft het JAC binnenstappen een te hoge drempel. Daarom is het zinvol dat het JAC bijvoorbeeld ook naar buurtgericht jeugdwerk gaat en met de gasten praat zodat zij een gezicht kunnen plakken op het JAC. Ook ideaal zou zijn als jongeren anoniem vragen kunnen stellen via sociale media (bijvoorbeeld chatsessies met het JAC).
- Er zijn te weinig betaalbare plaatsen in de kinderopvang. Dit is problematisch voor gezinnen die weinig financiële middelen hebben en niet over een netwerk beschikken om op terug te vallen voor de opvang van hun kinderen. Dergelijke problemen vormen een belangrijke drempel om te gaan werken. Bovendien voelt het jeugdwerk (speelpleinwerking en dergelijke) dit ook. Zij worden meer en meer als goedkope kinderopvang beschouwd.
- Er is een pestactieplan dat zeer breed moet gecommuniceerd worden. Daarom is het belangrijk dat de jeugdwelzijnsorganisaties van elkaars initiatieven op de hoogte zijn.
- Er moeten meer plaatsen gecreëerd worden voor kinderen en jongeren die van school geschorst worden. Ondanks de grote inspanningen die al geleverd worden, moeten welzijnsorganisaties en scholen elkaar nog meer versterken. Kruispunten tussen onderwijs en welzijn moeten scholen aanmoedigen om voor hun drop-outs te zorgen, drempels van welzijnsorganisaties te verlagen en te blijven communiceren over de stand van zaken.
- Het aanbod van geestelijke gezondheidszorg is niet voor elke doelgroep toegankelijk.

Kinderen en jongeren

- Aan de ene kant zijn bekende gezichten (zoals Loes van buurtgericht jeugdwerk en Frans de wijkagent) laagdrempelige personen om al hun vragen op af te vuren. Aan de andere kant hechten zij ook belang aan een ‘anonieme bron’ die zij kunnen contacteren (bijvoorbeeld een online hulpverleningssite).
- Sommige jongeren voelen zich niet gerespecteerd ongeacht hun kleur, religie, nationaliteit, cultuur of beperking. Zij worden er dikwijls over aangesproken op school, werk, door de politie, ... Ook al is het als grap bedoeld (vooral door klasgenoten), het is niet meer leuk als het zo vaak gebeurt. Zij hebben ook het gevoel dat ze zich altijd eerst een hele tijd moeten bewijzen vooraleer zij te horen krijgen: ‘eigenlijk ben je wel een goede Marokkaan’. Ze denken dat dit te maken heeft met het feit dat de anderen hun cultuur niet zo goed kennen. Daarom vinden zij buurtfeesten waarop alle buurtbewoners elkaar beter leren kennen, een waardevol initiatief. De jongeren vinden dat de stad meer mag investeren in multiculturele feesten. Het gaat meer bepaald over evenementen waarop over elkaars cultuur kan uitgewisseld worden. Grote feesten op zichtbare plaatsen zoals de Grote Markt, zijn ideaal. In Nederland gebeurt dit ook. Ook het openstellen van het Suikerfeest en het Offerfeest voor alle Turnhoutenaars vinden zij een goed idee. Tenslotte worden de Antilliaanse feesten en de Ramadan Night wel geapprecieerd.
- Jongeren die problemen hebben, kunnen snel gepaste hulp vinden. Dit is niet simpel, meent de jeugdraad. Jongeren moeten 1) hulp durven vragen en 2) weten bij welke organisatie ze terecht kunnen. Via vorming op school leren de jongeren wel over de werking van het CLB, het JAC, ... maar een volledig overzicht hebben de meesten niet. Jongeren zullen ook sneller leeftijdsgenoten over hun probleem aanspreken. Daarom vinden sommige

jeugdraadsleden het initiatief van jeugdadviseurs zeer zinvol. Een website waarbij je een probleem kan 'aanklikken' en direct de contactgegevens van de daartoe bevoegde organisatie krijgt, lijkt hen ook wel nuttig. Of een centraal noodnummer of een sms-dienst, maar dergelijke initiatieven moeten wel anoniem gecontacteerd kunnen worden. Het anonieme werkt drempelverlagend voor jongeren. Ook de jongerenwijzer is een goed initiatief, maar een boekje moet je goed bewaren en heb je niet altijd op zak.

Gezondheid en welzijn uitgedaagd

Een eerste uitdaging ligt in het kunnen aanbieden van voldoende, kwalitatieve en betaalbare kinderopvang voor iedereen.

De tweede uitdaging ligt in de communicatie over en het laagdrempelig maken van het brede spectrum aan sociale diensten en voorzieningen: een centraal meldpunt gecombineerd met 'outreaching werken', zodat kinderen en jongeren een 'bekend gezicht' op buurtniveau hebben.

Kinderen en jongeren maakten in hun antwoorden op de vragenlijst duidelijk dat ze zich niet altijd gerespecteerd voelen.

Participatie en burgerschap

De cijfers

Het vertrouwen in het stadsbestuur is laag, zo blijkt uit de stadsmonitor 2011 (17,4% ten opzichte 32,2% gemiddeld over de centrumsteden). Slechts 21,7% vindt ook dat het stadsbestuur de inwoners voldoende consulteert (ten opzichte van 31,8% gemiddeld). In de stadsmonitor werd dit nagegaan met deze vragen:

1. 'Het stadsbestuur doet voldoende inspanningen om de wensen van de bevolking te kennen'.
2. 'Het stadsbestuur doet voldoende inspanningen om bewoners bij veranderingen te betrekken'. (p356)

Slechts 34,2% is bereid om mee te praten over wat er gebeurt in de stad.

Meer dan gemiddeld voelen Turnhoutenaars zich voldoende geïnformeerd over de activiteiten, de dienstverlening, de initiatieven en de beslissingen in en door de stad.

Net iets minder dan gemiddeld zijn Turnhoutenaars de voorbije twaalf maanden actief geweest om iets in hun buurt of stad te doen (meegewerkt aan het organiseren van een straat-, buurt- of wijkfeest, deelgenomen aan een schoonmaakactie en buurtbewoners aangesproken voor het verfraaien van de buurt of straat).

In de stadsmonitor worden vier verschillende participatieniveaus onderscheiden:

1. Informatie en het geïnformeerd zijn;
2. Consultatie of raadpleging en de mogelijkheid om zijn mening te geven (of consultatieve democratie);
3. Deliberatie over verschillende meningen met andere belanghebbenden (of de interactieve besluitvorming of deliberatieve democratie);
4. Meebeslissen of deelnemen aan de beslissing zelf (of directe democratie).

De vragenlijst

Er is verdeeldheid over het al dan niet bestaan van een strategie om de rechten van kinderen en jongeren in het stedelijk beleid te implementeren. Evenmin is er eenduidigheid in de antwoorden op de vraag of beleidsmaatregelen worden afgetoetst op hun effecten op kinderen en jongeren en of er (voldoende) wordt ingezet op communicatie. De meerderheid van de respondenten denkt daarnaast dat er geen ombudspersoon voor kinderen en jongeren is in de stad.

De meerderheid van de respondenten denkt dat de mening van kinderen en jongeren niet of onvoldoende opgenomen wordt in de besluitvorming van de gemeenteraad. Evenmin denken ze dat kinderen, jongeren en hun ouders betrokken zijn bij het plannen en het maken van beslissingen van de stad, bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie.

Er is verdeeldheid over de vraag of de (lokale) overheid kinderen, jongeren en hun ouders (voldoende) vraagt naar hun mening over hun leefwereld of hun leefomgeving.

	Ja	Neen	aantal	+	+/-	-
Bestaat er een strategie om de rechten van kinderen en jongeren in het stedelijk beleid te implementeren?	10	10	20	2	4	1
Is er een jeugdraad, commissie en/of een ander orgaan dat debatteert, creëert en/of adviseert over het beleid met betrekking op kinderen en jongeren?	27	1	28	8	9	1
Wordt de mening van kinderen en jongeren opgenomen in de besluitvorming van de gemeenteraad?	6	12	18	1	2	3
Kennen gemeenteraadsleden (en ambtenaren) de rechten van kinderen en jongeren?	10	6	16	1	9	0
Is de stad zich bewust van zijn uitstraling op kinderen en jongeren in de omliggende gemeenten?	14	7	21	3	7	1
Is er in de stad een communicatiestrategie afgestemd op kinderen en jongeren?	12	12	24	2	5	2
Bevat de algemene beleidsnota specifieke doelstellingen of acties voor/over kinderen en jongeren?	12	4	16	3	5	0
Is er een specifiek actieplan voor/over kinderen en jongeren, dat verankerd is in het globale beleid?	13	3	16	4	4	1
Worden beleidsmaatregelen afgetoetst op hun effecten op kinderen en jongeren?	5	7	12	2	1	2
Werkt de stedelijke overheid regelmatig samen met het lokale middenveld en/of adviesraden?	12	1	13	5	5	0
Kinderen, jongeren en hun ouders helpen met projecten om hun buurt/stad te veranderen.	13	5	18	3	6	2
Kinderen, jongeren en hun ouders zijn betrokken bij het plannen en het maken van beslissingen van de stad.	7	12	19	0	4	3
De (lokale) overheid vraagt kinderen, jongeren en hun ouders naar hun mening over hun leefwereld of hun leefomgeving/buurt.	10	7	17	2	5	2
Kinderen, jongeren en hun ouders hebben gehoord over de rechten van het kind op de (lokale) publieke televisie of radio of andere media.	10	4	14	2	5	0
Kinderen en jongeren en hun ouders geven hun mening over het budget voor de stedelijke planning van acties met betrekking tot kinderen en jongeren.	1	11	12	0	1	0
De stad investeert in een (onvoorwaardelijke) communicatie over en weer met kinderen en jongeren, zowel bij de voorbereiding, uitvoering als evaluatie van haar beleid.	4	11	15	1	2	1

De gesprekken

Strategisch platform kindvriendelijkheid

- Een jeugdtoets kan, maar de thema's moeten sterk afgebakend worden.
- In de klankbordgroep Schorvoort was het de uitdrukkelijke bedoeling om jongeren te betrekken, maar de zoektocht was moeilijk. Uiteindelijk werd er bij de scouts aangeklopt. Zij gaven aan dat de wil om aan een dergelijk intensief traject te participeren er wel was, maar dat het hen praktisch niet haalbaar leek omwille van tal van andere engagements. Zijn dergelijke inspraak- en participatiemethodieken dan wel op maat van kinderen en jongeren? Een 'good practice' zijn de hangjongeren aan het Warandeplein die ter plaatse werden bevroegd over de herinrichting van dit plein. Het onderwerp is herkenbaar, concreet en relevant. Een andere positieve ervaring is het uitbesteden van inspraak- en participatieprocessen aan professionele organisaties zoals Kind en Samenleving. Zij hebben een traject afgelegd met verschillende groepen van kinderen en jongeren in de Heizijdse Velden.
- In principe is de jeugdraad bij decreet hét adviesorgaan voor de stad wat jeugdthema's betreft, maar dit blijkt in praktijk een moeilijk te vervullen opdracht. De jeugdraadsleden zijn jongeren die al verschillende engagements op zich nemen.
- Bij buurtvergaderingen wordt de mening van kinderen of jongeren niet of nauwelijks gehoord. Ouders met kinderen kunnen zich moeilijk vrijmaken voor avondvergaderingen. 's Avonds zijn zij met hun kinderen bezig.
- De stad moet ook wel realistisch zijn, het is niet mogelijk om voor elk project inspraak- en participatietrajecten met verschillende doelgroepen te organiseren.
- De jeugddienst krijgt signalen van kinderen en jongeren en geeft deze aan projectmanagement door. Maar dikwijls zijn deze signalen nogal vaag of strookt de timing niet met die van de lopende projecten. Er is met andere woorden nood aan visieontwikkeling op lange termijn. Het moet duidelijk worden voor welke thema's en projecten de stad een participatief luik moet ontwikkelen. Als kindvriendelijkheid een beleidsprioriteit wordt, moet de stad expliciet kiezen voor inspraak en participatie van kinderen en jongeren. Ook blijkt er nood te zijn aan inspraak- en participatiemethodieken op maat van kinderen en jongeren. Tenslotte is een intern netwerk gewenst om een inspraak- of participatietraject op een beleidstraject/projectplanning af te stemmen.
- Kunnen inspraak en participatie van kinderen en jongeren niet in het nieuwe bestuursakkoord/beleidsplan worden opgenomen, zowel op niveau van visie, strategie als actie? Hierbij moet de klemtoon worden gelegd op alle kinderen en jongeren, niet enkel de kinderen van tweeverdieners. De stad houdt best ook rekening met het feit dat vier op de tien kinderen van nul tot vijf jaar van allochtone origine zijn. Dit zal wellicht een effect hebben op de invulling van het kindvriendelijk beleid.

Jeugdwezijnsoverleg

- Vooral de mening van de jeugdraad wordt gevraagd, maar dit is een te beperkte vertegenwoordiging. Scholen zijn wel een goed kanaal. Door de begeleiding van professionele organisaties kunnen de stadsdiensten zich goede inspraak- en participatiemethodieken meer eigen maken.
- Regelmatig aanwezig zijn op de plaatsen waar kinderen en jongeren zijn, verbinding maken en ter plaatse inspraak- en participatietrajecten afleggen, zijn essentieel. Door deze methodiek te hanteren, kunnen tal van problemen in een vroeger stadium gesignaleerd/aangepakt worden.
- Kinderen en jongeren kunnen ook meer betrokken worden bij de uitvoering van dergelijke trajecten. Dit vergt wel extra personeel, maar door vroeger in te grijpen zal er misschien ook wel minder personeel ingeschakeld moeten worden als het probleem escaleert.
- Concreet vinden enkele leden van het jeugdwezijnsoverleg dat de stad kinderen en jongeren die gebruik maken van speelpleinen waar er sprake is van overlast, moet betrekken bij de besprekingen ervan (bijvoorbeeld Loechtenberg).
- De huidige strategie is vooral gericht op de 'geëngageerde jongeren' (denk aan de jeugdraad) en de 'probleemjongeren', niet op de doorsnee kinderen en jongeren.
- Qua lay-out wordt er duidelijk een kindvriendelijke strategie gehanteerd. In face-to-face communicatie zijn ambtenaren, ook die van de jeugddienst, zich niet steeds bewust van de leefwereld van kinderen en jongeren.

Kinderen en jongeren

- De jongeren vinden dat zij meer mogen betrokken worden bij het stedelijk beleid, maar dan wel alleen als hun mening echt telt. Zij hebben het gevoel dat als zij bijvoorbeeld een vragenlijst voor de stad invullen, de stad er niets mee doet. Ze horen er niets meer van. Dit is demotiverend. De stad moet dit dus beter opvolgen.
- Zij erkennen wel dat jongeren druk bezig zijn, maar ze kunnen altijd tijd vrijmaken om een vragenlijst in te vullen. Sociale media lijkt hen een geschikt medium om jongeren te bereiken (bijvoorbeeld een enquête via Facebook). Ook jongeren via de school bevragen, vinden zij een prima idee. Een jongere herinnert zich nog een inspraakmoment voor de inrichting van een speelplein in de Parkwijk.
- De jongeren vinden dat zij een waardevolle bijdrage aan het stedelijk beleid kunnen leveren op vlak van speelruimte in de buurt of wijk, (mentale) veiligheid en werk. In al deze thema's leggen zij een zeer duidelijke klemtoon op verdraagzaamheid.
- 'Individuele kinderen' geven aan dat hun mening niet echt gevraagd wordt of dat er niet altijd naar geluisterd wordt (bijvoorbeeld bij de inrichting van een speelplein). Zij weten ook niet goed bij wie ze terecht kunnen als ze vragen hebben. Momenteel stappen ze vooral naar bekende gezichten zoals de werkmannen van de stad, de stadswachten, de burgemeester kennen ze wel maar eigenlijk ook weer niet, ... Zij vinden tevens dat ze niet betrokken worden bij initiatieven om hun buurt te verbeteren.

Jeugdraad:

- De jeugdraad geeft aan dat kinderen en jongeren niet betrokken zijn bij het stedelijk beleid. De jeugdraad is een gemakkelijk aanspreekpunt voor de stad, maar zij hebben dikwijls het gevoel dat er niet echt naar hen geluisterd wordt. De problemen die de jeugdraad aankaart, blijven lang aanslepen (zoals jeugdlokalen in slechte staat) of de stad stelt halfslachtige oplossingen voor (bijvoorbeeld plaatsen voor kooktochten). Dit is demotiverend.
- Een aantal jeugdraadsleden vindt het moeilijk om adviezen over allerhande beleidsthema's te geven. Het inspraakmoment voor de Heizijdse Velden hebben ze wel als positief ervaren. De fietstocht was leuk, er werden concrete vragen gesteld en als er ook echt naar hun mening geluisterd wordt, is dit een goede ervaring.
- De samenstelling van de jeugdraad is niet helemaal representatief. Een vertegenwoordiging van meer (verschillende) jongeren is gewenst. Bovendien hebben sommige leden het gevoel dat ze aanwezig 'moeten' zijn op de jeugdraad.
- De jeugdraad vindt dat de stad meer inspanningen moet leveren om kinderen en jongeren bij de opmaak, uitvoering en evaluatie van haar beleid te betrekken. Alleen de jeugdraad is niet voldoende. De jeugdraad beseft wel dat het niet simpel is. Kinderen en jongeren hebben weinig tijd, zijn niet helemaal op de hoogte, hebben vage verwachtingen, ... Maar de stad moet hun mening vragen en er rekening mee houden, zeker wat de thema's betreft die nauw bij hun leefwereld aansluiten: woon- en leefomgeving, openbare ruimte (mentale veiligheid!), mobiliteit, ... Ook moet de stad de kinderen en jongeren via inspraak- en participatiemethodieken op maat bevragen, dus niet via buurtvergaderingen. Die zijn te hoogdrempelig.

Een aantal voorstellen om kinderen en jongeren te bereiken:

- Kinderen en jongeren opzoeken op de locaties waar ze zeker aanwezig zijn zoals pleintjes, evenementen, scholen (leerlingenvraders), sport- en vrijetijdsclubs, ...
- Buurtwerkers die kinderen en jongeren in hun eigen buurt aanspreken. Dit is zeer laagdrempelig.

Methodieken om kinderen en jongeren te bevragen:

- Via spel;
- Kindergemeenteraad;
- Buurtraad met enkel kinderen;
- Polls via sociale media zoals Facebook, al moet de poll wel officieel lijken;
- Binkies ideeënbus of Binkiesmuur.

Een belangrijke randvoorwaarde is dat de stad tijdens inspraak- en participatiemomenten een duidelijk kader voor de kinderen en jongeren schept: waarover kunnen zij hun mening geven, wat kan wel en wat kan niet? De grenzen moeten met andere woorden goed afgebakend zijn.

Participatie en inspraak uitgedaagd

Iedereen vindt participatie belangrijk. Al zijn de respondenten van de vragenlijst en de gesprekken wellicht al sowieso de 'actievere' burgers.

We lijken toch te kunnen concluderen dat de uitdaging ligt in visie, methoden en technieken van goede participatie. Volgende vragen liggen voor: voor welke thema's/projecten moet de stad wel of niet een participatief luik ontwikkelen? Moet de stad nieuwe methodieken ontwikkelen om de representativiteit, betrokkenheid en draagkracht te verhogen? Is er interne afstemming hierover?

Meer de focus op participatie leggen om de betrokkenheid van de burger te verhogen zou de oplossing kunnen zijn. Zo wordt de burger betrokken partner in plaats van klant. Burgers die meer betrokken worden bij de stad, zijn wellicht ook trotser op hun stad. Als een burger een probleem aan de stad meldt, moet de stad dit probleem niet zomaar oplossen (dit schept onrealistische verwachtingen), maar kan er beter gezocht worden naar een gedeelde verantwoordelijkheid.

Kennis van de leefwereld

De cijfers

We vonden geen beschikbare cijfers met betrekking tot de kennis van de leefwereld van kinderen en jongeren in Turnhout. In het beste geval kan iedereen die professioneel of vrijwillig in aanraking komt met kinderen en jongeren, de leefwereld van kinderen en jongeren inschatten.

De vragenlijst

Er is onenigheid tussen de respondenten of alle beschikbare gegevens over kinderen, jongeren en gezinnen verzameld zijn in een centrale databank. De meerderheid denkt dat de gegevens geen informatie bevatten van kinderen en jongeren die in de illegaliteit leven en dat de rapporten niet ter beschikking worden gesteld aan het maatschappelijk middenveld/het brede publiek.

Respondenten zijn er eerder van overtuigd dat er geen of onvoldoende inspanningen worden geleverd om het publieke bewustzijn van de rechten van het kind te verhogen (sensibilisering) en dat er geen of onvoldoende opleidingsprogramma's/vormingen zijn voor alle personen die werken met kinderen en jongeren.

	Ja	Neen	Aantal	+	+/-	-
Zijn alle beschikbare gegevens over kinderen, jongeren en gezinnen verzameld in een centrale databank?	7	9	16	4	2	0
Verzamelt de stad zelf gegevens over kinderen, jongeren en gezinnen?	12	6	18	4	7	0
Geven de beschikbare gegevens de stad de mogelijkheid om een vergelijkende analyse te maken van de leefomstandigheden van kinderen, jongeren en gezinnen (in verschillende buurten) van de stad?	11	3	14	3	6	1
Bevatten de gegevens ook informatie van kinderen en jongeren die in de illegaliteit leven?	1	11	12	0	1	0
Stelt de stad een rapport met gegevens over kinderen, jongeren en gezinnen ter beschikking aan het maatschappelijk middenveld/het brede publiek?	3	14	17	1	1	0
Worden er inspanningen geleverd om het publieke bewustzijn van de rechten van het kind te verhogen (sensibilisering)?	6	9	15	0	4	1

	Ja	Neen	Aantal	+	+/-	-
Zijn er opleidingsprogramma's/vormingen voor alle personen die werken met kinderen en jongeren (inclusief artsen, verplegers, advocaten, rechters, politie, psychologen, sociaal werkers, ...)?	5	8	13	2	3	0
Is er een ombudspersoon voor kinderen en jongeren in de stad?	4	11	15	1	2	0

De gesprekken

Strategisch platform kindvriendelijkheid

Er wordt gecheckt of er cijfermateriaal is van kinderen en jongeren die in de illegaliteit leven, maar dat is er niet. Mocht er cijfermateriaal bestaan, wat zou de stad ermee aanvangen?

Jeugdwelzijnsoverleg

Een rapport met cijfermateriaal en een vorming over kinderen, jongeren en hun leefwereld is nuttig. Het decreet op de rechtspositie van minderjarigen in een vorming integreren, wordt ook meegegeven.

Kinderen en jongeren

De jongeren reageren eensgezind op het feit dat de politie geen respect heeft voor allochtone jongeren. Zij voelen zich zwaar geïsoleerd door de politie, worden agressief benaderd en zelfs hardhandig aangepakt. Ze geven tal van voorbeelden. Wat vaak terugkomt, is dat allochtone jongeren in de openbare ruimte continu door de politie worden aangesproken en over hun bedoelingen worden uitgevraagd. De politie laat haar vooroordelen duidelijk blijken. Dat vinden de jongeren enorm frustrerend. Zij vinden het ook moeilijk om in zulke situaties kalm te blijven. Er is slechts één uitzondering, namelijk Frans de wijkagent. Hij is vriendelijk, respectvol en behulpzaam. Daarom dwingt hij ook respect van de jongeren af. De andere politieagenten kunnen beter een stage bij hem volgen.

Kennis van de leefwereld uitgedaagd

Binnen de werkgroep 'meten en verbeteren' kunnen meer relevante data verzameld worden over kinderen en jongeren. Het doel is de gegevens te registreren en te actualiseren om daar het beleid op te baseren.

Daarnaast is een actievere communicatie en sensibilisering over de leefwereld van kinderen en jongeren wenselijk. Vooral het wederzijdse respect en kennis tussen jongeren en politie lijkt aan de orde.

Uitdagingen

Op basis van fase 1 van deze analyse werd, na terugkoppeling met het strategisch platform kindvriendelijkheid en het college, bepaald welke beleidsuitdagingen opgenomen worden voor verdere analyse. Immers, ook al zijn alle negen thema's belangrijk, een stad kan beter inzetten op enkele prioriteiten die ze wil realiseren. Op deze manier maken we na fase 1 een onderscheid tussen prioritaire en algemene beleidsuitdagingen.

Algemene uitdagingen

Deze uitdagingen komen voort uit fase 1. De stad zet hier niet prioritair op in en de redenen daarvoor zijn:

- Omdat er al heel wat gepland of lopend beleid is dat in ieder geval een positief effect zou moeten hebben op deze uitdagingen en/of
- Omdat de stadsadministratie lopend beleid heeft waarbinnen op korte termijn nog geen nieuwe doelstellingen of acties mogelijk zijn en/of
- Omdat de impact van het stadsbestuur maar beperkt van aard is binnen dit thema en/of
- Omdat dit niet acuut bleek in de ogen van kinderen en jongeren (uit fase 1).

Uiteraard kunnen alle uitdagingen meegenomen worden bij de opmaak van het strategische meerjarenplan begin 2013. De algemene uitdagingen bevatten immers wel wat concrete suggesties om op te nemen in het meerjarenplan, we brengen deze in dit hoofdstuk onder de aandacht. De prioritaire uitdagingen zullen tegen dan dieper uitgewerkt zijn in fase 2.

Wonen

Turnhout doet inspanningen om een voldoende en betaalbaar woonaanbod te voorzien. De uitdagingen liggen vooral in de woonkwaliteit, een kindgerichte woonomgeving en de toegankelijkheid voor (maatschappelijk kwetsbare) jonge gezinnen, jongeren en nieuwkomers. De huurmarkt is momenteel te beperkt.

Onderwijs

De cijfers en gesprekken versterken elkaar in de overtuiging dat Turnhout veel en goede inspanningen doet voor het voorzien van kindgerichte onderwijsvoorzieningen. De bedenking die kinderen en jongeren evenwel maakten, zien we terug komen in onder andere de vragenlijst, namelijk: respect voor iedereen/elkaar, beschermd worden tegen pesten, ...

Veiligheid en bescherming

Vanuit de beleving van jongeren is er een tweespalt tussen de vraag naar meer toezicht en controle enerzijds en het gevoel van geïsoleerd en overmatig gecontroleerd te worden anderzijds. Meer 'community policing' wordt vaak aangehaald als uitdaging.

Kinderen geven vooral aan schrik te hebben om gepest te worden. Heel wat scholen hebben hier al een speerpunt van gemaakt. De vraag is of dit voldoende is. Het lijkt dat het pestactieplan nog meer ingebed moet worden in de praktijk.

Zowel kinderen als jongeren geven aan dat een 'bekend gezicht', bijvoorbeeld de wijkagent of buurtwerker, goed geplaatst is om te klagen of aan te spreken bij problemen. Bekendheid zorgt voor vertrouwen en daardoor is een bekend persoon een laagdrempelig aanspreekpunt. Daarnaast maken ze gebruik van anonieme kanalen.

Gezondheid en welzijn

Een eerste uitdaging ligt in het kunnen aanbieden van voldoende, kwalitatieve en betaalbare kinderopvang voor iedereen.

De tweede uitdaging ligt in de communicatie over en het laagdrempelig maken van het brede spectrum aan sociale diensten en voorzieningen: een centraal meldpunt gecombineerd met 'outreaching werken', zodat kinderen en jongeren een 'bekend gezicht' op buurtniveau hebben.

Kinderen en jongeren maakten in hun antwoorden op de vragenlijst duidelijk dat ze zich niet altijd gerespecteerd voelen.

Kennis van de leefwereld

Binnen de werkgroep 'meten en verbeteren' kunnen meer relevante data verzameld worden over kinderen en jongeren. Het doel is de gegevens te registreren en te actualiseren om daar het beleid op te baseren.

Daarnaast is een actievere communicatie en sensibilisering over de leefwereld van kinderen en jongeren wenselijk. Vooral het wederzijdse respect en kennis tussen jongeren en politie lijkt aan de orde.

Prioritaire uitdagingen

De prioritaire uitdagingen worden verder uitgewerkt aan de hand van dieptebevestigingen en leefwereldonderzoek bij kinderen en jongeren in fase 2 van deze pilootstudie.

Het college stelt uitdrukkelijk dat er voldoende aandacht moet besteed worden aan maximale ontwikkelingskansen voor kinderen en jongeren in de stedelijke context in het algemeen en (mentale) veiligheid van kinderen en jongeren in het bijzonder.

Mobiliteit

Kinderen kunnen er komen

Er is nood aan veilige wandel- en fietsverbindingen, onder andere voor het schoolverkeer. De uitdagingen liggen in het voorzien van randvoorwaarden voor een fietsvriendelijk klimaat: naleven van het STOP-principe, de aanwezigheid en kwaliteit van fietspaden, voldoende fietsenstallingen en beveiliging, ruimte in de woonomgeving om veilig te leren fietsen, ...

Vrije tijd

Kinderen kunnen zinvolle dingen doen

De vrijetijdsvoorzieningen en het vrijetijdsaanbod appelleren niet altijd aan de leefwereld van kinderen en jongeren, al dan niet met een handicap.

Ruimte en stadsplanning

Kinderen mogen er zijn

Kinderen en jongeren willen comfortabel en veilig van de publieke ruimte gebruik kunnen maken. De stad kan dit realiseren door voldoende ruimte te voorzien voor kinderen en jongeren (met een handicap), de ruimte af te stemmen op de noden van kinderen en jongeren (met een handicap), de ruimte net te houden, openbare toiletten te voorzien, de ruimte in te richten op een manier die samen-gebruik stimuleert, laagdrempelige aanspreekpunten te voorzien in het straatbeeld, ...

Participatie en burgerschap

Kinderen kunnen iets betekenen

Er is nood aan meer inspraak en participatie, met de nadruk op representativiteit, betrokkenheid en draagkracht.

FASE 2

Leefwereldonderzoek

Inleiding

In de **tweede fase** wordt er op enkele van de thema's, namelijk die thema's die als prioriteiten naar voor kwamen uit de eerste fase, dieper ingegaan met kinderen en jongeren. Vanuit hun belevingswereld formuleren we uitdagingen en schuiven we oplossingen naar voor, dit uiteraard steeds in overleg met de stad en de betrokken diensten.

We hernemen eerst de gekozen prioriteiten, vooraleer we ingaan op de methodieken die gebruikt werden om de prioritaire thema's te bevragen bij kinderen en jongeren.

Prioriteiten

De prioritaire uitdagingen die voortgekomen zijn uit fase 1, worden verder uitgewerkt aan de hand van dieptebevestigingen en leefwereldonderzoek bij kinderen en jongeren in fase 2 van deze pilootstudie. In Turnhout werden op basis van de analyse uit de eerste fase volgende thema's gekozen als prioritaire uitdagingen om aan te pakken op de weg naar een kindvriendelijk Turnhout:

- Ruimte: kinderen mogen er zijn
- Mobiliteit: kinderen kunnen er komen
- Vrije tijd: kinderen kunnen er zinvolle dingen doen
- Participatie en burgerschap: kinderen kunnen er iets betekenen

We lichten hier de prioriteiten verder toe. Deze omschrijving diende als basis bij het opstellen en uitwerken van de gebruikte methodieken. In de praktijk is de scheidingslijn tussen de prioriteiten erg relatief. Voor kinderen en jongeren zijn deze prioriteiten onlosmakelijk verbonden: om het gevoel te hebben dat zij er 'mogen zijn' (ruimte), moeten zij er geraken (mobiliteit) en is het voor kinderen en jongeren belangrijk dat ze er zinvolle dingen (vrije tijd) kunnen doen. Dit maakt dat in het overzicht van de resultaten uit de dieptebevestiging de thema's wat door elkaar kunnen lopen.

Ruimte: Kinderen mogen er zijn

Kinderen en jongeren in Turnhout moeten op een comfortabele en veilige manier van de publieke ruimte gebruik kunnen maken door onder andere voldoende ruimte voor kinderen en jongeren (met een handicap), afstemming op noden en behoeften van kinderen en jongeren (met een handicap), netheid van de ruimte, aanwezigheid van openbare toiletten, inrichting die samengebruik stimuleert, laagdrempelige aanspreekpunten in het straatbeeld, ...

Mobiliteit: Kinderen kunnen er komen

Kinderen en jongeren kunnen zich in Turnhout verplaatsen via veilige fietsverbindingen (met aandacht voor verplaatsingen van en naar school), rekening houdend met de randvoorwaarden voor een fietsvriendelijk klimaat: naleven van het STOP-principe, de aanwezigheid van fietspaden en de kwaliteit ervan, voldoende fietsenstallingen en beveiliging, ruimte in de woonomgeving om veilig te leren fietsen, ...

Vrije tijd: Kinderen kunnen er zinvolle dingen doen

De voorzieningen en het aanbod dat in Turnhout bestaat voor kinderen en jongeren (met een handicap), moet meer afgestemd zijn op de leefwereld van die kinderen en jongeren.

Participatie en burgerschap: Kinderen kunnen er iets betekenen

Kinderen en jongeren kunnen iets betekenen in Turnhout door inspraak en participatie met de nadruk op representativiteit, betrokkenheid en draagkracht.

Gebruikte methodieken

De analyse die gebeurt binnen fase twee van de pilootstudie Kindvriendelijke Steden, betreft een kwalitatieve analyse. De bedoeling van deze analyse is niet om veralgemeenbare resultaten op te leveren. Wel willen we aan de hand van verschillende bevragsmethodieken een diepgaand beeld verkrijgen van de beleving, de ervaringen en ideeën van kinderen en jongeren op vlak van de gekozen prioriteiten.

Om een zekere mate van representativiteit na te streven, werd over volgende criteria informatie opgevraagd aan alle kinderen en jongeren die via de verschillende methodieken bevragd werden:

- Leeftijd
- Geslacht
- Woonplaats (indeling in zeven stadsdelen)
- Maatschappelijke kwetsbaarheid via de vraag of de kinderen al dan niet een Vrijtijdspas (verbonden aan het OMNIO-statuut) hebben
- Onderwijsniveau

De kinderen en jongeren werden bij het onderzoek betrokken via volgende werkingen/plaatsen:

- Speelpleinwerking Wollebos
- Akira
- Jeugdcentrum Wollewei

De bevragsmethodieken die gehanteerd werden in de tweede fase, verschillen naargelang de bevragde leeftijdsgroep. Bij elke leeftijdsgroep en bij het inzetten van de verschillende methodieken, werd getracht om zowel breed te bevragen alsook een bevraging in de diepte te bekomen.

Na afloop van elke inspraaksessie werden de kinderen en jongeren bevragd over wat ze van de methodiek vonden. Naargelang de leeftijd van de kinderen werd tevens gevraagd welke opvolging ze verwachten van het gesprek en of ze voorstellen hebben om kinderen en jongeren inspraak te geven in/deel te nemen aan het lokaal beleid in Turnhout.

Leeftijdsgroep 16-18 jaar: gesprek

Een begeleider start met het stellen van een aantal algemene vragen²¹ aan de animatoren van speelpleinwerking Wollebos en jongeren van Akira om vervolgens verder door te vragen²².

Na deze bevraging vat de begeleider de conclusies van het gesprek kort samen, vraagt of de jongeren nog verdere opmerkingen, aanvullingen of voorstellen voor het stadsbestuur hebben. De beleider peilt ook naar de grootste uitdagingen voor het stadsbestuur.

Leeftijdsgroep 13-15 jaar: peerinterview, reuzenkaart en fietstour

Peerinterview

De tieners vormen duo's, per duo krijgen ze een kaartje met drie vragen²³. Één tiener is interviewer, de andere wordt geïnterviewd. Achteraf wordt er teruggekoppeld in grote groep.

²¹ De algemene vragen die gesteld worden, zijn:

- Wat betekent publieke ruimte voor jou?
- Een veilige weg om te wandelen en fietsen, betekent voor jou...
- Wat betekent vrije tijd voor jou?

²² De animatoren van de speelpleinwerking Wollebos werden in het jeugdcentrum uitgenodigd voor dit gesprek. Heel wat animatoren konden niet aanwezig zijn op dit gesprek, daarom werd op basis van de vragen van het gesprek een vragenlijst gemaakt die hen per e-mail werd doorgestuurd. De jongeren van Akira werden in Akira zelf bevragd.

²³ Deze vragen zijn dezelfde algemene vragen die bij de leeftijdsgroep 16-18 jaar bevragd werden (zie voetnoot 21).

Reuzenkaart

De tieners duiden op een voorgedrukte kaart aan waar ze wonen, waar ze naar school gaan en waar ze hun vrije tijd doorbrengen. Ook duiden ze de weg aan die ze afleggen van hun huis naar school en naar hun vrijetijdsbesteding. De begeleiders bevragen welke plaatsen op deze trajecten ze mooi, leuk of veilig vinden of juist helemaal niet. Daarna stellen de begeleiders samen met de tieners een fietstoer op, op basis van de verbindingen en plaatsen die het meest worden vernoemd.

Fietstoer

Tijdens de fietstoer, die bekomen wordt via de vorige methodiek, verspreiden de begeleiders zich over de groep en hebben ze informele babbels met de tieners. De begeleiders vragen door op de input die de tieners tussendoor leveren. De tieners evalueren de plekken en wegen die met de fietstoer aangedaan worden, brengen knelpunten en potenties in kaart en stellen mogelijke oplossingen voor. De tieners mogen tevens andere kinderen of jongeren op een bepaalde plaats interviewen. Na afloop van de fietstoer vatten de begeleiders de conclusies samen, overlopen ze dit met de tieners en vragen ze naar verdere opmerkingen, aanvullingen en voorstellen voor het stadsbestuur.

Leeftijdsgroep 10-12 jaar: foto's, bevraging en brainstorm

Foto's

De begeleiders tonen kleine groepjes van kinderen foto's van verschillende plaatsen in Turnhout. Bij elke plaats wordt gevraagd of ze de plaats kennen, of ze er vaak komen, wat ze op deze plaats doen, wat er goed is aan de plaats en wat er minder goed is en dus zou moeten veranderd of verbeterd worden.

In een volgende ronde tonen de begeleiders foto's van:

- Een groen ingerichte straat
- Een sportvoorziening
- Een speelstraat
- Speelse zit-, lig- en hangelementen
- Speelse kunst
- Natuurlijk/avontuurlijk ingericht speelplein
- Speelplein ingericht met speeltoestellen
- Een bouwspeelplaats

De kinderen pikken er elk de foto uit van de plaats die ze het leukst vinden en zeggen waarom ze dat vinden.

Bevraging

Via een vragenlijst wordt de concrete leefwereld van de kinderen bevraged. Deze vragen gaan over de plekken waar kinderen spelen, wandelen en fietsen; hoe vaak komen ze er om te spelen/wandelen/fietsen. Indien 'nooit' geantwoord wordt, moeten de kinderen aangeven waarom dit is. Ook wordt er gepolst naar plaatsen die de kinderen echt gevaarlijk vinden om er te wandelen/fietsen. Vervolgens wordt de vraag gesteld of kinderen samen met hun burendingen doen om hun straat leuker te maken. Ten slotte mogen kinderen scores geven aan stedelijke vrijetijdsactiviteiten en evenementen.

Brainstorm

De kinderen zijn even burgemeester (en dus baas) van de stad. Ze krijgen een rapport met de belangrijkste problemen²⁴, die alle kinderen van Turnhout ervaren, voorgelegd. Er wordt besproken welke problemen zij het belangrijkste vinden, en welke oplossingen ze naar voor schuiven voor die problemen.

²⁴ Deze problemen zijn afgeleid van de prioriteiten uit fase 1 en werden verwoord als:

- Turnhout is saai, er worden te weinig feesten georganiseerd.
- Sommige kinderen worden hard gepest op straat, op school, op de speelpleinwerking,...

Leeftijdsgroep 8-9 jaar: fictieve bustour, ren je rot en brainstorm

Fictieve bustour

Het lokaal waarin de sessie doorgaat, wordt als bus ingericht. De voorruit is een projectiescherm. Twee begeleiders (een buschauffeur en een busbegeleider) verwelkomen een tiental kinderen op de bus(tour). De bus rijdt langs een aantal plaatsen die op het projectiescherm worden afgebeeld. Tijdens de busrit, simuleert de buschauffeur enkele situaties die ook op het projectiescherm verschijnen en waarop de kinderen kunnen reageren (bv. Zone 30, een leuk ingerichte oversteekplaats, ...). De busbegeleider stelt bij elke plaats de vraag of de kinderen deze plaats kennen, of ze er vaak komen, wat ze doen op deze plaats, wat er goed en wat er minder goed is (en dus verbeterd of veranderd moet worden). Na de bustour krijgen de kinderen nog de kans om op de prints van de plaatsen/situaties die her en der in het lokaal hangen, reacties te schrijven.

Ren je rot

De begeleiders stellen enkele vragen²⁵ aan de kinderen. Als het antwoord ja is, moeten ze zo snel mogelijk naar het lachend gezichtje rennen. Als het antwoord nee is, lopen ze naar het sip gezichtje. Als ze het antwoord niet weten, lopen ze naar het vraagteken. Er wordt ook verder doorgevraagd naar achterliggende redenen.

Brainstorm

Zie supra; methodiek brainstorm bij leeftijdsgroep 10-12 jaar

Leeftijdsgroep 5-7 jaar: foto's en praatpoppen

Foto's

Zie supra; methodiek foto's bij leeftijdsgroep 10-12 jaar

Praatpoppen

Er worden groepjes van drie kinderen samengesteld. Elk kind krijgt een handpop. De kinderen mogen deze pop een naam geven. De begeleider stelt ook zijn of haar eigen pop voor aan de kinderen. Daarna stelt de begeleider, via de pop, vragen²⁶ aan de kinderen. Ze mogen met hun pop antwoord geven²⁷.

Link bevraging Gezinsbond en jeugdraad

Indien mogelijk, hebben we in de analyse linken gelegd met de resultaten van de online bevraging 'I love Turnhout' van de jeugdraad en de bevraging 'gezinsvriendelijke gemeente' van de Gezinsbond. Beide bevragingen zijn ook in 2012 afgenomen en behandelen de prioritaire thema's die in de tweede fase van dit project naar voor worden geschoven.

-
- *Het is gevaarlijk om te wandelen en te fietsen in Turnhout.*
 - *De burgemeester luistert niet genoeg naar de mening van kinderen.*
 - *Er zijn geen leuke pleinen om te spelen in Turnhout.*

²⁵ Voorbeelden van vragen zijn 'Speel jij in de straat waar je woont?', 'Is er een bos dichtbij je huis waar je kan spelen?', 'Ken jij kinderen die gepest worden?', 'Doe jij in de vakantie leuke dingen?'

²⁶ Voorbeelden van vragen zijn 'Ik speel veel buiten. Jullie ook?', 'Ik mag van mijn mama alleen in mijn straat wandelen. Jullie ook?', 'Ik doe samen met mijn burens dingen om mijn straat leuker te maken. Doen jullie dat ook?'

²⁷ De methodiek met de handpop werd na bevraging van een aantal groepjes niet meer gebruikt, het spelelement overheerste te vaak.

Analyse

Profiel bevroagde kinderen, jongeren en hun omgeving

In totaal werden 100 kinderen, tieners en jongeren die in Turnhout wonen bevroagd.

43 % van de bevroagden zijn jongens, 57% zijn meisjes.

Er werden 27 kinderen van 5 tot 7 jaar bevroagd, 23 kinderen tussen 8 en 9 jaar, 27 kinderen van 10 tot 12 jaar, 14 tieners (13 tot 15 jaar) en 9 jongeren (16 tot 17 jaar).

25 bevroagden wonen in het stadsdeel Stedelijk Wonen West, 40 in het centrum, 18 in Stedelijk Wonen Oost, 12 in Blijkhoeve en 5 in Schorvoort. Kinderen, tieners en jongeren uit Zevendonk en Stadsbos en Noorden werden niet bereikt.

31 (bijna 30%) bevroagden hebben een Vrijtijdspas. Komen in aanmerking voor een Vrijtijdspas:

1. Personen die via het RIZIV genieten van de verhoogde tegemoetkoming van de ziekte- en invaliditeitsuitkering (Omniostatuuat)
2. Personen met een collectieve schuldenregeling
3. Jongeren die verblijven in voorzieningen van bijzondere jeugdzorg
4. Personen die niet voldoen aan de eerder vernoemde criteria en na een rechtenonderzoek door het OCMW nood blijken te hebben aan een Vrijtijdspas

Er werden 8 kinderen, tieners en jongeren bevroagd die niet in Turnhout wonen. Hun bevindingen over de prioritaire thema's werden wel mee opgenomen. Zij brengen namelijk een belangrijk deel van hun vrije tijd door in Turnhout.

De enquête van de jeugdraad werd door 1.098 kinderen en jongeren ingevuld: 371 kinderen van 5 tot en met 10 jaar, 238 tieners van 11 tot en met 15 jaar en 489 +16-jarigen. 856 van deze kinderen en jongeren wonen in Turnhout. De vragenlijst van de Gezinsbond werd ingevuld door 71 respondenten. Het grootste deel van de respondenten zijn vrouwen tussen 26 en 45 jaar. De meeste respondenten hebben (jonge) kinderen.

De prioriteiten die de bevroagde kinderen, tieners en jongeren stellen werden per leeftijdscategorie ingedeeld:

- 5 tot 7 jaar: zij leggen vooral de klemtoon op voldoende speelmogelijkheden
- 8 tot 9 en 10 tot 12 jaar: pesten, (groene) speelruimte en meer evenementen
- 13 tot 15 jaar: meer publieke kind/jeugdvrindelijke ruimte, fietsvrindelijker klimaat en meer evenementen
- 16 tot 17 jaar: meer evenementen/jongerencafés of jeugthuizen/vrijtijdsaanbod, verkeersveiligheid (vooral voor fietsers) en meer publieke ruimte

We leggen –wat de prioriteiten betreft- ook een link met de bevroaging van de jeugdraad en Gezinsbond:

- kinderen van 5 tot 10 jaar: meer speelmogelijkheden, zwembad en meer groen(onderhoud)
- tieners van 11 tot 15 jaar: meer groen/parken/bossen/speelpleinen, zwembad en veilige fiets- en voetpaden
- jongeren vanaf 16 jaar: meer fuiven/festivals/clubs/discotheken/cafés, veiligheid 's nachts en zwembad
- respondenten bevroaging Gezinsbond: school en opvang, mobiliteit en verkeersveiligheid en vrije tijd en samenleven

Ruimte en stadsplanning: kinderen mogen er zijn

Algemeen

Kinderen (vanaf 8 jaar), tieners en jongeren vinden vooral dat er meer kindvriendelijke (groene) publieke ruimte in Turnhout mag ontwikkeld worden:

- Kinderen van 8 tot 12 jaar geven aan nood te hebben aan groene speelpleinen.
“De stad moet meer werk maken van groen, kinderen moeten in een groene omgeving kunnen opgroeien”;
- Ook tieners beklemtonen het belang aan groen. Ze geven daarnaast ook enkele concrete voorbeelden aan: meer publieke ruimte zoals de Kleibergen (zelfgemaakt BMX-parcours in het bos) en het blauw parkje (skatepark in een groene omgeving). Lege bedrijfspanden ombouwen tot jeugdruimtes (zoals de Ladybird in Tilburg) behoort volgens sommige tieners ook tot de mogelijkheden;
- De jongeren die bevestigd werden, vinden vooral dat de publieke ruimtes jeugdriendelijker moeten gemaakt worden door er meer evenementen te organiseren (zie ook deel vrije tijd).

Wat deze (groene) publieke ruimte betreft, leggen kinderen, tieners en jongeren de klemtoon op:

- een autoluwe omgeving: er ongestoord kunnen wandelen/fietsen
- zitmeubilair: voor -12-jarigen bij voorkeur leuke vormen, kleuren en 's avonds verlicht
- een goed (groen)onderhoud

De aanwezigheid van gras, bomen en water in de publieke ruimte wordt sterk gewaardeerd door -12-jarigen. Favoriete activiteiten in zulke omgeving zijn: kampen bouwen, in bomen klimmen, op gras spelen, spelen met water (bij voorkeur zwemmen), spelen in boomhutten en met dieren spelen (wel actief, bv. met paarden kunnen rijden). Als een autoluwe straat ter sprake kwam, gaven de meisjes aan dat ze het leuk vinden om met stoepkrijt op straat te tekenen.

Kinderen tot 12 jaar hechten ook belang aan kleuren, mooie huizen/gebouwen (die 's avonds verlicht worden) om naar te kijken en drank- en eetgelegenheden.

Deze leeftijdsgroep haalt ook het belang van speeltoestellen/inrichtingen aan. Schommels, glijbanen, trampolines, klim- en klautertoestellen en zandbakken (of eventueel zand als ondergrond voor een speelplein) worden het vaakst vernoemd. Deze toestellen hebben het liefst verschillende vormen en kleuren, het moet mooi zijn om er naar te kijken. De meeste kinderen tot 12 jaar vinden ook uitdagende speelinfrastructuur leuk: natuurlijke/avontuurlijke speelpleinen, een bouwspelplaats, ... Ten slotte werden attracties (bv. bengi-trampoline) vaak vernoemd door kinderen tot 12 jaar (de bevestiging gebeurde tijdens Turnhout Kermis).

Hetzelfde geldt voor sportfaciliteiten, deze zijn ook populair bij tieners. Op nummer 1 staat zweminfrastructuur, zowel voor binnen als buiten. Bij de jongens scoren voetbalfaciliteiten hoog: een grasveld, een voetbalkooi (bal kan niet wegvliegen en botst harder op de grond) en een panna. De jongens willen meerdere voetbalkooien verspreid over Turnhout. Tieners van 10 tot 15 jaar refereren regelmatig naar een raceparcours voor fietsen (vooral -12 jaar), bmx- en skateparcours.

Tieners vinden het vooral belangrijk dat ze vrij kunnen zijn in de publieke ruimte, er sociaal contact kunnen hebben en iedereen er kan komen. Jongeren beklemtonen ook het belang van vrijheid/sociaal contact, hun favoriete plaatsen om rond te hangen zijn de Grote Markt, het Kasteeltje en de winkelstraat (enkel meisjes).

Uit de resultaten van de bevestiging van de jeugdraad blijkt de speelplaats de populairste speelplek voor kinderen van 5 tot 10 jaar te zijn, gevolgd door een speeltuin, park en grasveld. De straat is de minst populaire plaats om te spelen. De kinderen spelen het liefst met hun vrienden, gevolgd door hun familie. De 11 tot 15-jarigen vinden dat er te weinig parken, bossen en publieke toiletten zijn. De +16-jarigen menen dat er te weinig bossen, parken en plaatsen om rond te hangen zijn. Ook zij halen het tekort aan publieke toiletten aan.

De respondenten van de bevraging van de Gezinsbond zijn ontevreden over de thema's die betrekking hebben op het onderhoud van de publieke ruimte. Ook over de aandacht voor publieke ruimte blijft de tevredenheid erg beperkt. "Gelukkig heeft de stad veel aandacht voor speelruimte voor kinderen in de nieuwe verkavelingen. Bestaande wijken blijven echter in de kou staan. De bestaande speeltuinen zijn qua ligging niet altijd even doordacht gekozen: ergens achterin (bv. Wouwerstraat) of een restperceeltje van een zakdoek groot (bv. Lindestraat). Op die plaatsen is er ook weinig passage, weinig kans op toevallige passanten die een stop maken dus weinig sociale controle. Sport en spel wordt vooral buiten het centrum ingericht waardoor vele gezinnen met jonge kinderen die zelf nog niet door het verkeer kunnen, verplicht worden om de auto te nemen. Het Stadspark is buiten de ring, voetballen op de Leemshoeve is buiten de ring, het speelbos in het Noorden is buiten de ring, ... Alle inwoners hebben het recht om een interessant ommetje te kunnen maken vertrekkende vanuit hun woning. Een tweede Stadspark in het centrum -ingericht als ontmoetingsplaats voor jong en oud- dringt zich dan ook op. Er zijn nog maar weinig open ruimtes hiervoor beschikbaar, daarom hoop ik dat het stadsbestuur hier werk van maakt. Niet zomaar snel wat speeltuigen neerplanten, maar een park ontworpen met een visie voor klein en groot." "Ik vind dat er in Turnhout te weinig gelegenheid is om buiten te gaan spelen met mijn zoontje. Het Stadspark is mooi, maar het is het enige grote speelplein." "De stoepen zijn niet proper. Hondenpoep ligt veelvuldig verspreid op sommige dagen. Er zijn ook zeer weinig vuilbakken. Als je tijdens een wandeling je kinderen een lolly geeft, moet je heel de wandeling de papiertjes bewaren want je wil je kinderen niet aanleren om het op de grond te gooien."

Publieke plaatsen in Turnhout

Raadsherenpark (speelpleinwerking Wollebos)

Deze plaats werd met kinderen van 5 tot 12 jaar besproken. Ook de tieners hebben tijdens hun fietstocht het Raadsherenpark ter sprake gebracht. Belangrijke opmerking is wel dat alle kinderen de speelpleinwerking Wollebos die in het Raadsherenpark doorgaat beoordelen, niet het park zelf.

Kinderen vinden kampen bouwen, in de bomen klimmen, pleinspelen, waterspelen en de sjotterkas de leukste activiteiten. Belangrijke randvoorwaarde zijn zorgzame/leuke animatoren.

"Als ik ziek ben, zorgen de animatoren voor mij."

Kinderen van 5 tot 7 jaar en 10 tot 12 jaar beoordelen de trampolines, gocarts en vieruurtjes (gezellig babbelen) positief. De jongste kinderen (5 tot 7 jaar) vinden in de zandbak spelen leuk. Ook staat dansen hoog op het verlanglijstje van meisjes van 5 tot 7 jaar. Kinderen van 8 tot 12 jaar halen kookactiviteiten aan. Kinderen van 10 tot 12 jaar leggen al meer de klemtoon op samen met vrienden zijn, spelen zoals de tieners (zelf activiteiten kunnen kiezen) en meer spectaculaire activiteiten zoals vuurhockey, vettige spelen en activiteiten in de vijver. Ook de tieners ervaren de vrijheid die ze op de speelpleinwerking krijgen als positief.

"Voor mij mag de speelpleinwerking de hele zomer lang duren."

Op de vraag "wat zou je veranderen aan het Raadsherenpark", hebben kinderen tot 12 jaar meer speelgoed/speeltuigen geantwoord: meer speelgoed voor de zandbak, trampolines, goals, volleybalnetten en gocarts. Ook een vast springkasteel, kermisattracties, schommels, glijbanen, klimtoestellen en een pannaveld werden vermeld. Vervolgens werden meer zwemmogelijkheden (zwembad, vijver dieper maken, ...) aangehaald. Kinderen van 8 tot 12 jaar willen meer natuurlijke inrichtingen: in alle bomen kunnen klimmen, een bloemenveld, boomhutten, ...

"Het park moet voller lijken."

Groen onderhoud wordt als een duidelijk werkpunt meegegeven: gras afmaaien, brandnetels verwijderen, afval (vooral glas) verwijderen, ... Ten slotte stoort het de kinderen van 5 tot 7 jaar dat er auto's in het park rijden.

Een kind van de eerste leeftijdsgroep (5 tot 7 jaar) besluit:

"Het Paradijs zou een leuke school zijn."²⁸

²⁸ Het Paradijs is het hoofdgebouw in het Raadsherenpark. Tijdens de speelpleinwerking zijn er enkele speellokalen in dit gebouw.

Stadspark

Deze plaats werd met kinderen van 5 tot 12 jaar besproken. Met de tieners werd op deze plaats gepicknickt. Zij halen aan dat ze graag rondhangen op deze plaats (voetballen, korfbalveld, fietsen, ...).

Dé drie belangrijkste aantrekkingspolen voor kinderen tot 12 jaar zijn de speeltuin (vooral de schommel en het zand), de dieren (vooral de geitjes) en de treintjes. Ook de drank- en eetgelegenheden, wandel- en fietsmogelijkheden (grote berg is leuk om van te fietsen) en minigolf scoren hoog. Kinderen van 10 tot 12 jaar vermelden de sporthal. Kinderen die de Stadsparkfeesten kennen, vinden dit een leuk evenement.

“Het Stadspark zou moeten verhuizen naar de Grote Markt.”

Ook hebben we een eenduidig antwoord gekregen op de vraag wat zij willen veranderen aan het Stadspark: het zwembad moet terug open (zowel het binnen- als buitenzwembad). Andere voorstellen die door meerdere kinderen werden gedragen: meer dieren, meer banken aan de dieren en de treintjes moeten meer open zijn. Sommige 5 tot 7-jarigen vinden dat de zon te fel op de speeltuin schijnt, zij willen m.a.w. meer schaduw. De 10 tot 12-jarigen halen het groenonderhoud aan.

“De dieren moeten beter verzorgd worden door de brandnetels te verwijderen.”

Grote Markt

Deze plaats werd met kinderen van 5 tot 12 jaar besproken. Ook zijn de tieners tijdens de fietstocht op de Grote Markt gestopt. Vervolgens hebben enkele jongeren deze plaats tijdens hun bevraging ter sprake gebracht.

De renovatie, fonteintjes (“kei leuk om door te lopen” en “mooi als ze ’s avonds verlicht zijn”) en terrasjes worden het meest geapprecieerd door kinderen tot 15 jaar. Ook de kermis, nabijheid van winkels en historische gebouwen worden door de -12-jarigen positief bevonden.

“Ik vind de kerk mooi maar ik zou er nog wel discobollen in hangen om het nog mooier te maken.”

“Ik wil eigenlijk in de kerk spelen.”

“Ik vind dit stadhuis mooier dan het nieuwe.”

De tieners halen aan dat zij het leuk vinden dat het er steeds druk is (steeds mensen aanwezig). De jongeren hangen er vooral graag rond.

Kinderen, tieners en jongeren storen zich wel aan de auto's/bussen die rond de Grote Markt rijden.

“Als je de straten verplaatst, kunnen de auto's er niet meer geraken en zo kunnen wij er rustig spelen.”

“Ik vind dat er enkel taxi's op mogen.”

“Er is geen fietspad, we moeten tussen de auto's rijden. Auto's laten ons de verkeerde kant op rijden om andere auto's te kunnen ontwijken.”

“Te veel bussen die te gevaarlijk rijden.”

Sommige 5 tot 7-jarigen vinden de “bobbels op de weg” vervelend om op fietsen. Kinderen en tieners vinden ook dat er te weinig groen op de Grote Markt aanwezig is. Zij willen bv. meer bomen. Het groen dat er aanwezig is, moet volgens de tieners (en jongeren die zij ter plaatse bevroegd hebben) ook beter worden onderhouden.

Op de vraag “wat wil je veranderen aan de Grote Markt”, willen kinderen tot 12 jaar meer water- en speelvoorzieningen.

“Ook zou een fontein zoals Hidrodoe leuk zijn.”

Zowel kinderen als jongeren vinden dat er meer evenementen op de Grote Markt mogen georganiseerd worden, zoals een kermis die de hele zomer duurt, meer regelmatig een markt zoals op zaterdag, activiteiten van de jeugdbeweging, optredens, fuiven, ... (zie ook deel vrije tijd).

Warandeplein

Het Kasteelplein werd automatisch tot het Warandeplein gerekend door de kinderen, tieners en jongeren. Deze plaats werd met kinderen van 5 tot 12 jaar besproken. Tijdens de fietstocht met de tieners werd even gestopt op het Warandeplein. Vervolgens hebben ook enkele jongeren deze plaats ter sprake gebracht tijdens hun bevraging.

Jongeren hangen vooral rond op het Warandeplein (chillen, bankjes, basket spelen, ...). De leeftijdsgroep van 8 tot 12 jaar bezoekt deze plaats doorgaans in georganiseerd verband (jeugdbeweging, kinderopvang, school in functie van een voorstelling, ...). Kinderen van 8 tot 9 jaar rijden er vaak voorbij met hun fiets. Een vijftal 5 tot 7-jarigen voetballen er. Verder worden er tal van antwoorden gegeven door de -12-jarigen op de vraag "wat vind je leuk aan deze plaats": gras, grote vissen in zwart water (kasteelvijver), spelen, picknicken, wandelen, mooi, modern en groot gebouw, rommelmarkt, feest in de spiegel tent en tenslotte de ondergrondse parking. De tieners vinden vooral de ruimte en de chille sfeer die er heerst positief.

Wat een aantal tieners niet goed aan deze plaats vinden, is dat het volgens hen ook wel een drugsplaats is. Sommige 10 tot 12-jarigen voelen zich niet helemaal veilig op het Warandeplein door mensen die teveel bier drinken, vechten en stelen. Zij vinden dat er meer politie aanwezig moet zijn want zonder hun ouders of grote broers/zussen durven zij er niet in hun eentje naartoe.

Kinderen, tieners en jongeren vinden dat er op het Warandeplein meer evenementen mogen georganiseerd worden: meer optredens, feesten en rommelmarkten.

Kinderen tot 12 jaar willen meer kleur, natuur- en speelelementen op deze plaats. Concrete voorstellen die zij hebben geformuleerd: meer bomen, water, dieren, meer speeltoestellen en een uitleendienst voor speelmateriaal.

Nieuwe Kaai

De Nieuwe Kaai werd met kinderen van 5 tot 12 jaar besproken. Ook stopten de tieners tijdens de fietstocht op deze plaats.

Uitgezonderd de leeftijdsgroep van 8 tot 9 jaar, vinden de kinderen en tieners vooral de aanwezigheid van boten, water en dieren positief. De jongste kinderen (5 tot 7 jaar) herkennen deze plaats van de aankomst van de Sint. Kinderen van 5 tot 9 jaar vinden ook de nabijheid van winkels (vooral de speelgoedwinkel) leuk. Verder worden de eet- en drankgelegenheden, speelmogelijkheden (op het kunstobject klimmen), wandel- en fietsmogelijkheden en de bankjes enkele keren aangehaald.

Wat kinderen tot 12 jaar helemaal niet leuk aan deze plaats vinden, is de verkeersdruk: te veel auto's die te snel rijden.

De -12-jarigen willen vooral zwemmogelijkheden op deze plaats creëren. Meer speeltoestellen zijn ook gewenst. Kinderen van 10 tot 12 jaar refereren naar een goed fietspad naast de vaart dat eventueel uitloopt in een fietsparcours.

"Door de steentjes op het fietspad schuif ik vaak uit en heb ik ook al wel 's een platte band gehad."

Ook onderhoud blijkt een topic te zijn: namen die in het klimobject gekrast zijn weghalen, water proper maken en rondslingerend afval verwijderen.

FRAC

Deze plaats werd met de tieners bezocht tijdens de fietstocht. De overgrote meerderheid van de tieners kende deze plaats niet maar kon dit stukje verwilderde natuur wel appreciëren, zeker de bank die middenin het bos staat. De hoeveelheid brandnetels kon op minder enthousiasme rekenen.

Jeugdcentrum Wollewei

Op deze plaats werd een tussenstop ingelast tijdens de fietstocht met de tieners. Sommige tieners kennen deze plaats niet zo goed. Diegene die deze plaats wel kennen, vinden vooral de internetruimte en panna goed. Deze tieners willen meer computers in de internetruimte. Ze stellen ook voor om in het jeugdcentrum een lokaal in te richten om er te spelen/rond te hangen met zitkussens, een watercooler, ... Ook optredens in de studio vinden zij een goed idee. Diegene die deze plaats niet zo goed kennen, stellen voor om er rondleidingen te organiseren.

Boomgaardplein

Deze plaats werd met de tieners bezocht tijdens de fietstocht. De tieners vinden dit maar een verloederde parking. Jammer dat deze plaats vlakbij een school ligt.

Blauw parkje (skatepark)

Deze plaats werd met de tieners tijdens de fietstocht bezocht. De tieners vinden dit een leuke plek. Het is centraal gelegen, groen en rustig. Het is ook fijn om met de fiets op de skatetoestellen te rijden.

Wat de tieners die hier regelmatig komen negatief vinden, zijn de oudere jongeren die de jongere jongeren pesten. Ook hameren ze op goed groenonderhoud.

“De doornstruiken achter de goals aan het aanpalende speelplein moeten verwijderd worden.”

De tieners bevraagden zelf ook enkele jongeren op het skatepark. Zij kunnen zich vinden in de pluspunten die de tieners hebben opgesomd (het pesten werd niet bevraagd). Wel vinden zij de skatetoestellen te klein, vinden ze het jammer dat de funbox en de pyramid verdwenen zijn en kunnen zij het niet appreciëren dat de politie er zo vaak controleert. Deze jongeren dromen van meer skatetoestellen en bomen.

Kleiberg (zelfgemaakt bmx-parcours op perceel van NV Scheepsvaart)

Op vraag van de tieners werd deze plaats tijdens de fietstocht bezocht. De meeste tieners kenden deze plaats niet. Alle tieners omschreven deze plaats als ‘cool’. De tieners die er vaak komen, storen zich aan de oudere jongeren die er drugs gebruiken en het rondslingerend afval. Zij vinden dat het stadsbestuur er vuilbakken moet plaatsen.

Gasthuisstraat

Enkele jongeren (meisjes) brachten deze plaats ter sprake. Ze spreken er regelmatig met hun vriendinnen af om te shoppen. Eén meisje vindt dat er onvoldoende banken in de winkelstraat aanwezig zijn. Een ander meisje vindt dat er te veel bussen door rijden.

“Door de bussen die er constant door rijden is het nogal ongezellig winkelen.”

Ruimtegebruik van woonstraat en -buurt²⁹

Algemeen

Slechts weinig -12-jarigen spelen in hun straat. Zij mogen dit niet van hun ouders en/of vinden dit zelf te gevaarlijk.

Kinderen van 10 tot 12 jaar zoeken vooral speelpleinen, gevolgd door andere straten, pleinen, gronden en tenslotte het voetpad van hun straat op om er te spelen.

Hoewel kinderen graag in bomen klimmen, kampen bouwen, ..., spelen 11 van de 27 kinderen van 10 tot 12 jaar nooit in een bos in hun buurt. 8 van deze kinderen geven als voornaamste reden op dat er geen bos in hun buurt is. Ook 8 tot 9-jarigen hebben geen weet van een bos in het centrum.

²⁹ Niet alle vragen werden door elk kind beantwoord. Als sommige antwoorden worden opgeteld, bekom je m.a.w. niet het totaal aantal bevraagde kinderen.

5 tot 7-jarigen

22 van de 27 kinderen die in deze leeftijdsgroep bevestigd werden, spelen niet in hun straat. 10 van deze kinderen mogen dit niet van hun ouders. 6 kinderen vinden dat er te veel auto's in hun straat rijden. 4 kinderen spelen enkel in de tuin van hun huis. 1 kind mag enkel op het voetpad spelen. 1 kind mag enkel fietsen rond de garages. 1 kind beweert dat als zij op straat zou spelen, zij door iemand kan meegenomen worden. 5 kinderen mogen wel op straat spelen. 3 van deze kinderen voegen er wel aan toe dat zij moeten opletten voor auto's.

8 tot 9-jarigen

We hebben geen exacte aantallen van de 23 bevestigde kinderen van 8 tot 9 jaar kunnen noteren maar ook in deze leeftijdsgroep spelen slechts enkele kinderen op straat. Vooral kinderen die in het centrum en/of op een drukke baan wonen (Kwakkelstraat, Paterstraat, Steenweg op Gierle, ...) beweren dat dit gewoonweg niet gaat. Kinderen die het concept van de speelstraat kennen, vinden dit een zeer goed initiatief.

"Enkel als het speelstraat in de Driedostraat is, mag ik van mijn mama op straat spelen. Ik vind het ook leuk om tijdens een speelstraat met krijtjes op straat te tekenen."

Kinderen die in meer kwetsbare buurten wonen (de Bossen, Robsonplein en het Merodecenter) vinden dat hun straat niet proper is.

Bossen zijn er volgens de kinderen niet in het centrum. 2 kinderen spelen in een bos waar ze ook al wel 's door "jagers" weggejaagd werden (aan het College en de Parkwijk).

10 tot 12-jarigen

We hebben in totaal 27 kinderen in deze leeftijdsgroep bevestigd. 6 kinderen spelen dikwijls in hun straat, 8 af en toe en 13 nooit. 5 kinderen die nooit in hun straat spelen, mogen dit niet van hun ouders. 5 kinderen vinden dit zelf te gevaarlijk. 4 kinderen vinden dit niet leuk: er is geen plaats, het is er te druk en er zijn geen kinderen.

7 kinderen spelen dikwijls op het voetpad, 10 af en toe en de 10 overige nooit. 5 van deze laatste 10 kinderen vinden dit niet leuk omwille van te weinig plaats en/of te veel mensen. 3 kinderen vinden dit te gevaarlijk. 1 kind mag dit niet van zijn ouders. 1 kind heeft geen voetpad voor zijn deur.

19 kinderen spelen af en toe tot dikwijls in een andere straat. 6 kinderen spelen nooit in een andere straat: 4 kinderen mogen dit niet van hun ouders, 1 kind vindt dit te gevaarlijk en 1 kind mag dit niet van zijn ouders en vindt dit zelf ook te gevaarlijk.

11 kinderen spelen vaak op een speelplein in hun buurt, 14 kinderen af en toe en 2 kinderen nooit ("er is er geen").

10 kinderen spelen dikwijls op een plein in hun buurt (een plein waar er geen speeltoestellen zijn, waar ook andere mensen komen), 9 kinderen af en toe en 8 nooit. 5 van deze 8 kinderen beweren dat er geen plein in hun buurt is, 2 kinderen vinden dit te gevaarlijk en 1 kind mag dit niet van zijn ouders.

5 kinderen spelen vaak op een stuk grond in hun buurt (waar er niets is, ook geen andere mensen, waar het misschien niet de bedoeling is dat je er speelt), 10 kinderen af en toe en 12 kinderen nooit. 8 van deze 12 kinderen hebben geen weet van een stuk grond in hun buurt, 2 kinderen mogen dit niet van hun ouders, 1 kind vindt dit te vies en 1 kind wordt er weggejaagd.

7 kinderen beweren vaak in een bos in hun buurt te spelen, 9 af en toe en 11 nooit. 8 kinderen menen dat er geen bos in hun buurt is. 1 kind mag dit niet van zijn ouders. 1 kind vindt dit te gevaarlijk en 1 kind vindt dit te eng.

Psychologische veiligheid

Dit thema werd niet expliciet bevraagd. Een expliciete bevraging zou namelijk tot problematisering kunnen leiden. Tijdens de bevraging van de verschillende leeftijdsgroepen (vooral tijdens het thema publieke ruimte), werd dit thema wel aangesneden door kinderen, tieners en jongeren.

Algemeen blijkt dat:

- De meeste kinderen, tieners en jongeren zich relatief veilig voelen;
- Ouders en media een reële impact hebben op het veiligheidsgevoel van kinderen, tieners en jongeren;
- Ook de inrichting en verlichting van straten en pleinen een rol speelt;
- Er op sommige plaatsen wel een moeilijke verhouding tussen kinderen en jongeren en etnisch-culturele minderheden bestaat. Enkele meisjes geven bijvoorbeeld aan dat ze in Arabisch uitgescholden of nagekeken worden;
- Omgekeerd geven kinderen en jongeren van allochtone afkomst aan dat zij zich regelmatig geïsoleerd voelen.

12 van de 27 kinderen van de jongste leeftijdsgroep hebben het nog nooit meegemaakt dat er andere mensen lelijke dingen tegen hen hebben gezegd wanneer zij buiten aan het spelen waren. 7 kinderen hebben dit al wel ervaren, vooral op speelpleinen.

“Er zijn wel stoute mensen op straat, maar ja, hoe herken je die? Als ze een boevenpak dragen, weet je dat je er voor moet oppassen.”

Kinderen van 5 tot 7 jaar zijn –behalve in het donker – niet bang op straat. De oudere leeftijdsgroep, kinderen van 8 tot 9 jaar, beamen dit. Wel zijn er sommige plaatsen in Turnhout (bv. het Stadspark) waar ze zich niet zo veilig voelen. Volgens hun ouders zijn er dieven in dit park.

Jongeren vinden dat Turnhout op sommige plaatsen 's avonds niet zo veilig is (bv. het Stadspark en de stationsomgeving). Volgens een meisje is dit te wijten aan de mediaberichten en haar moeder die hierop inspeelt (“Dit kan jou ook overkomen”). Een jongen vindt dat er werk moet gemaakt worden van meer straatverlichting in het centrum.

Jongeren van etnisch-culturele minderheden voelen zich overwegend veilig in Turnhout, maar hebben het gevoel dat ze door de politie geïsoleerd worden. Ze merken ook op dat “anderen” hen vaak voor een lange tijd aanstaren. Anderzijds begrijpen zij ook wel dat meisjes die voorbij een groep jongens lopen en worden nageroepen, zich onveilig voelen.

Samengevat lijkt het samenleven tussen mensen met een verschillende culturele achtergrond vaak moeilijk te lopen. Tijdens heel wat gesprekken kwam dit, gevraagd of ongevraagd, aan bod. Kinderen en jongeren denken dat dit te maken heeft met het feit dat we elkaars cultuur niet zo goed kennen. Daarom vinden zij buurtfeesten waarop alle buurtbewoners elkaar beter leren kennen, een waardevol initiatief.

In de bevraging van de jeugdraad werd het thema veiligheid wel expliciet bevraagd. De meerderheid van de tieners die de enquête van de jeugdraad hebben ingevuld, voelt zich niet (helemaal) veilig als zij in het donker in de stad rondlopen. De tieners zijn verdeeld over het feit of de politie nu streng genoeg optreedt of juist niet. Ook de meerderheid van de jongeren voelt zich 's nachts niet (helemaal) veilig in stad. Bij de jongeren merken we ook verdeeldheid over het optreden van de politie op. De aanpak van het stadsbestuur rond samenlevingsproblemen kan ten slotte op een grote ontevredenheid van de respondenten die aan de bevraging van de Gezinsbond hebben deelgenomen, rekenen.

Verdraagzaamheid

Dit thema, verdraagzaamheid tegenover kinderen, jongeren en hun typische activiteiten, werd ook niet expliciet bevraagd maar werd terloops door een aantal individuele jongeren aangehaald. In alle gevallen pleiten jongeren voor meer verdraagzaamheid van volwassenen tegenover spelen en rondhangen van kinderen en jongeren.

“Kinderen moeten kunnen spelen en lawaai maken. Nu moet er zelfs een crèche in een andere stad weg wegens geluidsoverlast van spelende kinderen. Dit kan toch niet. Ook als een kind vuil wordt van het spelen, klagen hun ouders er over. Dit is toch normaal? Jongeren weten al meer wat kan en niet kan, zij kunnen er al meer rekening mee houden.”

“Toen ik mijn fiets op de stoep voor mijn huis wilde plaatsen, sprak een bomma mij er over aan. Zij vond dat ik niet met mijn fiets op de stoep mocht rijden. Ik probeerde haar uit te leggen dat ik gewoon mijn fiets voor mijn huis wilde stallen maar ze bleef maar doordrammen.”

Pesten

Kinderen van 8 tot 9 jaar ervaren pesten als het grootste probleem. Het gaat om pesten op zowel mentaal als fysiek vlak, vooral op pleintjes waar er geen ouders zijn, in parken en op school (speelplaatsen). Ze zoeken meer hulp van volwassenen als er gepest wordt. Er moet zeker ook preventief ingezet worden op pesten. Als creatieve voorbeelden geven kinderen borden met “verboden te pesten” aan of een liedje tegen pesten.

“Eigenlijk zou er een soort van logopedist moeten zijn voor de pesters, om het pesten af te leren.”

“Als ik burgemeester was, zou ik camera’s in de bomen enzo hangen en op grote schermen kijken wie waar kinderen pest en grote mensen op deze pesters afsturen.”

“Pesters mogen in de gevangenis gestoken worden.”

Ook oudere kinderen (10 tot 12 jaar) ervaren pesten als hét grootste probleem. Het gaat over stomme dingen zeggen, schelden, uitsluiten, homohaat, slagen, schoppen, vechten, met dingen gooien, ... Sommige kinderen beschouwen personen die dronken zijn en mensen van andere origine als dé pesters. Kinderen en tieners hebben het gevoel overal gepest te kunnen worden: niet enkel op straat, maar ook in hun school en op de speelpleinwerking. Sommige kinderen halen meer toezicht van volwassenen aan om pesten te voorkomen of om er snel op te reageren.

“Als een kind een ander kind pest, krijgt hij eerst een waarschuwing van deze persoon. Als het kind dit nog ‘s doet, wordt hij een week van het speelplein gestuurd.”

Een andere preventieve maatregel die kinderen en tieners aanhalen, is dat alle inwoners moeten samengebracht worden en de boodschap “iedereen is gelijk op een andere manier” luidkeels moet verkondigd worden. Of de politie kan in scholen komen praten over pesten, zoals zij ook over drugs komen praten. Het toezicht kan volgens sommige kinderen nog uitgebreid worden door overal camera’s te plaatsen, de politie moet deze beelden checken en indien nodig reageren. De meerderheid van de kinderen vindt dat de politie moet reageren op pestgedrag.

Oudere tieners ervaren pesten ook als een groot probleem. Anti-pestambassadeurs kunnen volgens hen kinderen meer bewust maken van de gevolgen van pesten.

Mobiliteit: kinderen kunnen er komen

Algemeen

Kinderen, tieners en jongeren hebben een duidelijke visie op hoe het stadsbestuur een fietsvriendelijker klimaat kan creëren. Zij willen vooral plaats om te fietsen door bv. meer autoluwe of autovrije zones. Ook moeten fietspaden meer zichtbaar/afgebakend worden. +12-jarigen vinden dat er meer geïnvesteerd mag worden in een degelijk fietswegdek. Jongeren vanaf 16 jaar willen dat de bussen veiliger rijden.

8 tot 9-jarigen

Zolang er voldoende brede fiets- en voetpaden zijn, voelen kinderen van 8 tot 9 jaar zich veilig. Deze paden moeten wel goed afgeschermd worden voor het gemotoriseerd verkeer met bv. hekken of gekleurde planken. De kinderen vinden het niet leuk dat als zij op een zebrapad oversteken, ze alsnog voor auto's moeten stoppen. Dit is gevaarlijk. Zone 30 vinden de meeste kinderen een goed initiatief.

10 tot 12-jarigen

Ook kinderen van 10 tot 12 jaar vinden dat wegen voor auto's en fiets- en wandelpaden meer gescheiden moeten worden. Deze afscheiding moet bovendien beter zichtbaar gemaakt worden. De fietspaden moeten breder gemaakt worden. Een ander voorstel van de 10 tot 12-jarigen is om minder auto's in het stadscentrum te laten. Het stadsbestuur kan best investeren in meer zebrapaden aan scholen, meer stoplichten, een betere signalisatie aan het spoor, coolere fluohestjes of T-shirts met lampjes.

13 tot 15-jarigen

Op de vraag "wat betekent een veilige weg voor jou om op te wandelen/fietsen", antwoorden de tieners resoluut: een plaats met weinig of geen auto's en plaats om te fietsen. Zij stellen daarom aan het stadsbestuur voor om meer ruimte voor fietsers (vooral in het stadscentrum) en/of meer autovrije zones te creëren.

"Ik fiets steeds langs de ring, dit gaat sneller en ik kom minder obstakels tegen."

Vervolgens moeten de stoepen lager gemaakt worden, zodat dat de tieners er ook op kunnen fietsen (wellicht omwille van het gebrek aan plaats om te fietsen). Tenslotte moet het stadsbestuur werk maken van een degelijk fietswegdek (bv. aan de Steenweg op Gierle).

16 tot 17-jarigen

Jongeren hechten ook belang aan autovrije straten, een duidelijk fietspad (afgebakend of in een andere kleur) en een goed fietswegdek.

"Turnhout centrum is als een doolhof, je moet er tussen de auto's rijden."

Het grootste pijnpunt dat kinderen, tieners en jongeren aangeven zijn de hoofdstraten in het kernwinkelgebied: Otterstraat, de Merodelei, Stationstraat, Herentalsstraat/Graatakker, Warandestraat en de Grote Markt. Ze vinden het er gevaarlijk om te fietsen door het drukke verkeer. Vooral de, vele en te snel rijdende, bussen hebben hier een groot aandeel in.

Bevraging jeugdraad en Gezinsbond

Een derde van de tieners vindt dat zij (helemaal) niet veilig kunnen fietsen in de stad. De tieners halen het gebrek aan veilige fietspaden/fietsstallingen aan. 40% van de jongeren meent dat zij zich niet veilig per fiets kunnen verplaatsen. Jongeren leggen vooral de klemtoon op veilige fietspaden.

Slechts 45% van de deelnemers aan de bevraging van de Gezinsbond is tevreden over het huidige beleid rond verkeersveiligheid en mobiliteit. Slechts 38% is tevreden over de maatregelen om plaatsen waar ouderen en kinderen wandelen en/of fietsen veiliger te maken. Ook het item over het onderhoud van fiets- en wandelpaden kan op ontevredenheid rekenen. Verder zijn de respondenten nog ontevreden over de organisatie van de verkeerscirculatie en over het toezicht op het naleven van de verkeersregels. "Vooral de voet- en fietspaden zijn een probleem."

Wij hebben een baby van 9 maanden en als we met de kinderwagen op stap zijn, kunnen we bijna nergens veilig wandelen. Ofwel liggen de voetpaden er heel oneffen bij, ofwel zijn ze veel te smal, ofwel zijn ze er gewoon niet. Slechts op enkele druk bezochte plaatsen zijn ze in orde. Ook fietspaden zijn er niet veel. Enkel langs grote wegen, voor de rest is het gevaarlijk rijden met de fiets.”

Op straat- en buurniveau

Algemeen

Slechts enkele kinderen van 5 tot 7 jaar mogen alleen wandelen of fietsen. Vanaf 8 jaar merken we een grote stijging op vlak van zelfstandigheid. In de leeftijdscategorie van 10 tot 12 jaar mogen slechts 2 à 6 kinderen niet zelfstandig wandelen of fietsen, dit heeft vooral te maken met het feit dat ze dit zelf te gevaarlijk vinden of dit niet van hun ouders mogen.

5 tot 7-jarigen

4 van de 27 kinderen van 5 tot 7 jaar mogen alleen wandelen, maar niet te ver (bv. winkel, vriendjes die vlakbij wonen, ...). Kinderen die dit niet mogen, wandelen vooral samen met hun mama. De meeste kindjes geven aan dat hun mama tips geeft over hoe ze met het verkeer moeten omgaan: opletten voor auto's, goed kijken, ...

3 kinderen mogen alleen fietsen. Kinderen die nog niet alleen mogen fietsen, weten wel dat zij moeten opletten voor auto's. Ze moeten er ook op letten dat ze zelf niemand omver rijden.

8 tot 9-jarigen

Het was niet mogelijk om exacte aantallen van de 23 bevroegde kinderen van 8 tot 9 jaar te noteren maar de meeste kinderen beweren dat ze alleen mogen wandelen/fietsen. Zij vinden dit leuk, zolang de afstanden niet te groot zijn en het niet regent of vriest. Zij verkiezen wel een vlakke ondergrond om op te fietsen.

10 tot 12-jarigen

15 kinderen van 10 tot 12 jaar wandelen dikwijls op het voetpad in hun straat, 6 af en toe en 6 nooit. 4 van deze 6 kinderen vinden dit te gevaarlijk, 1 kind vindt dit saai en 1 kind zegt dat hij er niets te zoeken heeft.

16 kinderen steken vaak hun straat over, 7 af en toe en 4 nooit. 2 van deze 4 kinderen vinden dit te gevaarlijk, 1 kind mag dit niet van zijn ouders en 1 kind vindt dat hij te lang moet wachten.

16 kinderen wandelen dikwijls in andere straten, 8 af en toe en 2 nooit. Deze 2 kinderen mogen dit niet van hun ouders, 1 kind vindt dit zelf ook te gevaarlijk.

16 kinderen fietsen dikwijls in hun eigen straat, 6 af en toe en 3 nooit. 1 kind mag dit niet van zijn ouders, 1 kind vindt dit te gevaarlijk en 1 kind heeft geen fiets.

13 kinderen fietsen vaak in andere straten, 9 af en toe en 3 nooit. 1 van deze 3 kinderen mag dit niet van zijn ouders, 1 kind vindt dit te gevaarlijk en 1 kind heeft geen fiets.

Bevraging jeugdraad

56% van de kinderen die via de enquête van de jeugdraad werden bevroegd, durft zonder ouders op straat te wandelen of fietsen en mag dit ook. 20% van de kinderen durft zonder ouders op straat te wandelen of fietsen maar mag dit niet. 16% van de kinderen durft niet zonder ouders op straat te wandelen of fietsen en mag dit ook niet. 5% van de kinderen durft niet zonder ouders op straat te wandelen of fietsen maar mag dit wel.

Vrije tijd: kinderen kunnen er zinvolle dingen doen

Tieners en jongeren vinden het belangrijk dat zij zelf kunnen beslissen hoe zij hun vrije tijd invullen. Zij vullen hun vrije tijd als volgt in (in volgorde van populariteit):

- Computer: facebook, msn, youtube, spelletjes, ...
- Dansen (enkel meisjes)
- Jeugdbeweging of Akira
- Thuis zitten, voornamelijk film kijken, wel niet alleen
- Met vrienden afspreken/rondhangen met vrienden
- Op café gaan en/of pintjes drinken, enkel + 15 jaar, er zijn wel weinig goede (jeugd)cafés in Turnhout
- Fuiven: enkel + 15 jaar, duur en te weinig boenkfeestjes (hiermee wordt hardstyle bedoeld)
- Festivals: enkel + 15 jaar, in Turnhout zijn er geen (goede) festivals
- Muziek: beluisteren, beoefenen en opnemen/optreden
- Sporten: trampoline, karate, paardrijden, ...

Wat jongeren op vlak van vrije tijd in Turnhout missen, is duidelijk (er is ook duidelijke link met publieke ruimte):

- een zwembad
- een bowling
- meer evenementen op de Grote Markt: concrete voorstellen zijn meer kermis, openluchtcinema en evenementen waar je andere kunstvormen/culturen leert kennen.³⁰
- meer festivals: een eigen stadsfestival, kleinschalige festivals met onbekende groepen/verschillende muziekgenres en goedkoop. Het concept van de Turnhoutse Vrij-dagen werd enkele keren vernoemd. De programmatie moet wel meer op jongeren (en hun verschillende subculturen) worden afgestemd.
- meer optredens op publieke plaatsen: de Grote Markt en het Warandeplein worden een aantal keren aangehaald.
- meer fuiven: rekening houdend met de verschillende jeugdsubculturen, ook op publieke plaatsen zoals de Grote Markt.

“Ik zou 2 weekends per maand een tent op de Grote Markt plaatsen, er een fuif organiseren met gratis inkom en betaalbare drank, het ene weekend is iedereen welkom, het andere enkel jongeren.”

- meer jongerencafés en/of jeugdhuizen
- meer promo voor evenementen

“Ik zou reclame voor evenementen maken via lichtkranten, TV en scholen (op school creatief rond evenementen werken).”³¹

De tieners haalden tijdens de fietstocht aan dat zij meer evenementen in Turnhout willen. Zij verwijzen ook naar de Turnhoutse Vrij-dagen. Het Warandeplein lijkt hen een goede locatie om er evenementen te organiseren.

Kinderen van 8 tot 12 jaar vinden ook dat er meer feesten in Turnhout mogen georganiseerd worden. Feestlocaties die de kinderen in gedachte hebben, zijn: het Raadsherenpark, de Grote Markt, jeugdcentrum Wollewei en het Warandeplein. Qua feestconcept verkiezen zij optredens (bv. Ketnet, moet snelle maar niet te luide muziek zijn en de artiesten moeten ook gadgets naar het publiek gooien), dansfeesten (zonder alcohol want dronken mensen zijn gewelddadig) en kermis.

“Het mogen ook meer zotte feesten zijn, bv. een combinatie van een doolhof met een schattenjacht.”

Randanimatie (breakdanceoptreden, grime en bowling), hapjes en drankjes en decoratie (slingers enzo) zijn een must. Personen die zeker niet op hun feest worden uitgenodigd, zijn pesters, dronken personen, drugsdealers, motorbendes en onbekenden.

³⁰ Zie ook toetsing jongeren 1ste fase

³¹ Zie ook focusgesprek jeugdraad

De 10 tot 12-jarigen beoordeelden de bestaande activiteiten en evenementen (vrij) positief (bijvoorbeeld kermis, Stadsparkfeesten, speelpleinwerking, ...). Minder goede scores zijn te wijten aan pestgedrag van andere kinderen en/of het feit dat het aanbod minder bekend is.

Bij de bevraging van de jeugdraad, werden ook tal van vragen met betrekking tot vrije tijd gesteld. Sporten blijkt de populairste hobby te zijn bij kinderen van 5 tot 10 jaar. 29% gaat naar een jeugdbeweging. 18% neemt deel aan het stedelijk jeugdwerk. Toch wordt gesteld dat een groot deel van de kinderen niet deelneemt aan georganiseerde activiteiten.

Winkelen is voor tieners de meest favoriete bezigheid in Turnhout, gevolgd door sporten en film. Wat het georganiseerde vrijetijdsaanbod betreft, blijkt sporten ook bij deze groep dé populairste hobby te zijn. 22% van de tieners gaat naar een jeugdbeweging, 16% neemt deel aan het stedelijk jeugdwerk. De favoriete vrijetijdsbestedingen van 11 tot 15-jarigen zijn: TV-kijken, gamen, online zijn, sportclub, op vakantie met de ouders, muziek beluisteren, familiebezoek, lezen, rondhangen en sporten buiten clubverband.

Meisjes die +16 jaar zijn, bezoeken Turnhout vooral om er te shoppen, jongens om een café te bezoeken. Film komt zowel voor de meisjes als de jongens op de tweede plaats. School en familiebezoek delen de derde plaats. Muziek beluisteren, uitgaan, TV kijken, online zijn en met vrienden op vakantie gaan, blijken de favoriete vrijetijdsbestedingen van jongeren te zijn. Wat het cultuuraanbod betreft, is film is de populairste activiteit, hoewel 80% van de jongeren een bioscoopbezoek te duur vindt. Fuiven komt op de tweede plaats. Festivals bezoeken staat op de derde plaats. De jongeren vinden het aanbod van fuiven, festivals en concerten in Turnhout wel te beperkt. Als de jongeren op stap gaan in Turnhout, gaan ze vooral naar de film of op café. Ook bij vrienden thuis chillen en fuiven van jeugdbewegingen bezoeken zijn een populaire bezigheid bij de Turnhoutse jongeren. 44% van de jongeren geeft aan het jeugdhuis te bezoeken. Deejayacts, concerten en tentfuiven worden het minst bezocht in Turnhout. Voor een DJ-set trekken de jongeren naar de grotere steden. Tentfuiven worden meer in buurgemeenten bezocht, vooral door de jongeren die niet in Turnhout wonen. De jongeren vinden dat er te weinig concerten, deejayacts en discotheken in Turnhout zijn. Jongeren krijgen vooral info via vrienden over het uitgaansaanbod, op de voet gevolgd door Facebook. Ten slotte scoren de traditionele affiches ook nog hoog.

Kinderen kunnen er iets betekenen: participatie en burgerschap

Inspraak op stadsniveau

Kinderen, tieners en jongeren beoordeelden deze inspraaksessies matig positief tot positief. Kinderen tussen 5 en 12 jaar gaven als voornaamste opmerkingen dat: het lang duurde, moeilijke vragen waren en te lang stil zitten was (bv. tijdens de bustour). Positief vonden ze dat ze uitgebreid hun gedacht konden zeggen.

De tieners waardeerden de methodiek van de fietstocht. Ze vonden het ook positief dat zij zelf de fietsroute mee mochten samenstellen. Diegenen die andere jongeren hebben geïnterviewd tijdens de fietstocht, vonden dit een leuke bijopdracht.

Vanaf 8 jaar hebben we de kinderen, tieners en jongeren gevraagd om zelf voorstellen te leveren om naar de mening van hun leeftijdsgenoten te peilen. 8 tot 9-jarigen hebben geen voorstellen voor inspraakmethodieken geleverd.

Voorstellen van de 10 tot 12-jarigen:

- De burgemeester die scholen bezoekt;
- De burgemeester die blaadjes in brievenbussen doet;
- De burgemeester die een kinderradio opstart om naar de mening van kinderen en jongeren te vragen;
- Bezoeken bij de burgemeester, enkel voor kinderen;
- E-mails met voorstellen naar de jeugddienst sturen, de jeugddienst pikt er het beste voorstel uit en overhandigt dit aan de burgemeester;
- De burgemeester moet maandelijks één idee van een kind realiseren.

“Als hij dit niet doet, krijgen kinderen minder vertrouwen in hem.”

De kinderen besluiten dat de burgemeester tijd moet maken voor hen. Een voorbeeld: de kinderen die er gespeeld hebben, vinden het niet leuk dat de voetbalkooi op Loechtenberg door “Marokkanen” werd afgebroken. We hebben aan de kinderen uitgelegd dat dit niet de “Marokkanen” waren, maar wel het stadsbestuur na klachten van een buurtbewoner over geluidshinder. De kinderen snappen niet goed dat de burgemeester niet naar hun versie van de feiten heeft geluisterd. Zij willen de voetbalkooi terug want op het gras botst de bal minder goed.

Tenslotte twijfelen sommige kinderen ook of de burgemeester wel effectief naar hun mening gaat luisteren³².

Tieners hebben geen concrete voorstellen voor inspraak voor kinderen en jongeren geformuleerd.

Jongeren vinden een bevraging via een vragenlijst goed.

“Als het stadsbestuur zo regelmatig naar de mening van jongeren peilt en deze vragenlijsten ook serieus doorleest, zou het al goed zijn.”

Om een groot bereik te realiseren, kunnen vragenlijsten in scholen worden afgenomen.

“Misschien kunnen jongeren wel gemotiveerd worden met een prijs bv. cinematicket als je de 100ste bent die de vragenlijst invult.”

Slechts 34% van de deelnemers die aan de bevraging van de Gezinsbond hebben deelgenomen, is tevreden over de mate waarin de stad de gevolgen van haar beslissingen op gezinnen nagaat. 47% is tevreden over de inspraakmogelijkheden bij belangrijke ingrepen in de stad.

Participatie op straatniveau

Aan kinderen tot 12 jaar werd gevraagd of zij samen met hun burens initiatieven nemen om hun straat leuker of mooier te maken. Kinderen tussen 5 en 9 jaar konden geen initiatieven opnoemen. 7 kinderen van 10 tot 12 jaar organiseren wel activiteiten met hun burens: waterspelen, een picknick of barbecue, een feestje of gewoon samen spelen.

³² Zie ook focusgesprek jeugdraad/toetsing jongeren

16 kinderen willen samen dingen met hun burens doen en hebben er concrete voorstellen voor:

- straat- of buurtfeesten: werd 6 keer vernoemd
- samen wandelen
- samen praten
- meer speeltuinen om samen te spelen
- missverkiezing in de straat
- barbecue
- uitstap

AANBEVELIN- GEN

Tot slot geven we graag een lijst van aanbevelingen mee. Deze lijst is het resultaat van het volledige onderzoek 'kind- en jeugd vriendelijk Turnhout'. De aanbevelingen kunnen hopelijk inspiratie geven voor de opmaak en implementatie van een 'strategie kind- en jeugd vriendelijk Turnhout'.

We ordenen de aanbevelingen in 2 categorieën:

- De eerste reeks van aanbevelingen gaat over de thema's die door de stad als prioritair werden geselecteerd.
- Ten slotte geven we nog een reeks van aanbevelingen mee die voornamelijk uit de eerste fase van het project (in concreto: staat van kindvriendelijkheid van de stad) resulteren.

Voorafgaand schetsen we nog kort de noodzakelijke voorwaarden voor een strategie kindvriendelijk beleid.

Voorwaarden voor een strategie kindvriendelijk beleid

Het traject rond 'kind- en jeugd vriendelijke steden' is een opportuniteit voor de beleids- en beheerscyclus.

Met de opmaak van het meerjarenplan en de beleids- en beheerscyclus in de loop van 2013, dient zich een enorme kans aan om kindvriendelijkheid om te zetten in reëel beleid. De 'natuur' van BBC valt samen met de 'natuur' van kindvriendelijkheid. Het gaat namelijk over beleidsoverschrijdend beleid, 'voorbij de hokjes' denken. We adviseren dan ook om het afgelegde traject rond 'kind- en jeugd vriendelijke steden' te beschouwen als een opportuniteit in de nieuwe vorm van beleidsplanning en de ondervermelde aanbevelingen te vertalen in een 'strategie kind- en jeugd vriendelijk beleid'. Deze strategie kan opgenomen worden als strategische doelstelling, of kan *transversaal in elke strategische doelstelling vermeld worden*.

Een strategie kindvriendelijk beleid moet een cyclisch proces zijn.

Het werkkader voor kindvriendelijk lokaal beleid wordt gevormd door het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind. In het begin van het rapport omschreven we die kinderrechten als een dynamisch iets. Afhankelijk van context en leefomstandigheden krijgen die kinderrechten vorm. Dit brengt automatisch met zich mee dat ook een kindvriendelijk beleid dynamisch is. We sturen dan ook aan om de strategie kindvriendelijk beleid als een cyclisch proces te beschouwen. Een regelmatige evaluatie en nauwgezette opvolging van de voortgang van de strategie is aangewezen. Deze evaluatie kan samenvallen met de evaluatie van de meerjarenplanning zodat bijsturing onmiddellijk resultaat kan hebben in beleidsacties.

Een breed gedragen gevoel van eigenaarschap is noodzakelijk.

De voortgang van de strategie kindvriendelijk beleid wordt in het beste geval 'gemonitord' door een strategisch platform kindvriendelijkheid. In dit platform zetelen vertegenwoordigers van de verschillende stedelijke diensten. Aangezien kindvriendelijk beleid een geïntegreerd beleid is, is een breed gedragen gevoel van eigenaarschap en verantwoordelijkheid noodzakelijk.

Daarnaast mag uiteraard de stem van kinderen en jongeren zelf niet ontbreken in de evaluatie en opvolging van het beleid. Via jeugdraad en jeugddienst moet hun stem verzekerd worden, en in de vorm van een medewerker van bv. de jeugddienst ook aanwezig zijn in het strategisch platform kindvriendelijkheid.

Een regelmatige terugkoppeling met betrokken actoren getuigt van een respectvol beleid.

Ten slotte nog dit: verschillende actoren waren betrokken bij de opmaak van dit rapport en hebben dus hun inbreng gedaan in een beleidskeuze voor kindvriendelijk beleid: het brede middenveld, kinderen en jongeren en verschillende stadsdiensten. Het getuigt van respectvol beleid als er ook voorzien wordt in een regelmatige terugkoppeling met deze actoren van het gepland beleid en genomen initiatieven.

Aanbevelingen over de thema's die door de stad als prioritair werden geselecteerd

Fysieke ruimte: Kinderen mogen er zijn

De levenskwaliteit van kinderen en jongeren in en rond de woning moet bewaakt worden.

Er is meer aandacht nodig voor de betaalbaarheid van aangepaste woningen voor gezinnen en nieuwkomers. Daarnaast moet de levenskwaliteit van kinderen en jongeren in en rond de woning bewaakt worden. Dit wil zeggen dat de stad de instrumenten moet ontwikkelen om te bekomen dat de woningen voldoende (kwalitatieve) ruimte hebben om te leven, te spelen, te studeren, ...

Ook de woonomgeving moet voldoende kindvriendelijk (veilig, comfortabel en bespeelbaar) zijn. Bespeelbaar betekent trouwens allerm minst dat er steeds speeltuigen geplaatst moeten worden. Je consulteert best kinderen en jongeren zelf om dit invulling te geven.

Straten moeten kind- en jeugdriendelijker worden ingericht.

Straten kunnen kindvriendelijker gemaakt worden door meer (speel)prikkels te voorzien voor kinderen en jongeren. Betrek hen bij de heraanleg en verzamel hun ideeën. Enkele suggesties zijn alvast: hinkelpaden op het voetpad; kleine tekeningen her en der; zitaanleidingen; afscheidingen zoals hekwerken, muurtjes, hagen; betonelementen zoals betonpoefs/bollen, paaltjes, stoepanden; bespeelbare kunst in het straatbeeld; natuur (struiken, bomen, ...). Een goed voorbeeld uit Rotterdam vind je op deze website

(<http://conference.europoint.eu/childinthecity/pdf/De%20Werff%20Architectuur.pdf>).

De stad heeft extra aandacht voor een kind- en jeugdriendelijke en dus veilige schoolomgeving.

Extra aandacht moet gaan naar het stimuleren van een kind- en jeugdriendelijke en dus veilige schoolomgeving. Met 'Het Werkboek Schoolomgeving, Samen werken aan een duurzame en verkeersveilige schoolomgeving', geeft het Vlaams Agentschap Wegen en Verkeer een overzicht van goede praktijken en werkmethoden van schoolomgevingen³³.

De publieke ruimte moet kind- en jeugdriendelijker worden ingericht.

Het bestaande aanbod aan publieke ruimte wordt zeker niet slecht beoordeeld, hoewel de kind- en jeugdriendelijkheid beter kan (Raadsherenpark, Stadspark, Warandeplein, ...). Kinderen en jongeren geven tijdens de bevraging in fase 2 verschillende tips om de *pleinen en parken* kindvriendelijker te maken. Terugkomende elementen zijn zitmeubilair (voor -12-jarigen bij voorkeur leuke vormen en kleuren), (natuurlijke) speelimpulsen en vooral een goed (groen)onderhoud.

Ook op de *buurtpleintjes* is er nood aan beter onderhoud en meer speelprikkels: natuurlijk of avontuurlijk spelen, klassieke speeltoestellen en sportfaciliteiten.

Tieners en jongeren zoeken naar *grootsere initiatieven* (BMX, skaten, eigen ruimte, ...). De stad kan opteren om een tijdelijke 'jeugdriendelijke' bestemming te geven aan leegstaande panden of onbebouwde percelen. Tieners en jongeren hebben, mits ondersteuning, vermoedelijk zelf voldoende ideeën om de ruimte (mee) toe te wijzen.

Voor inspiratie verwijzen we graag naar lopende proefprojecten in Gent³⁴.

Mentale ruimte: Kinderen mogen er zijn

De stad zet in op positieve beeldvorming.

Een actieplan over verdraagzaamheid en/of veiligheid moet gericht zijn op kinderen, jongeren én hun ouders. Ouders blijken een grote impact te hebben op de ervaringen van kinderen en jongeren. De stad kan inzetten op beeldvorming door in de eigen communicatie voldoende ruimte te maken voor positieve verhalen. Op die manier willen we niet alle problemen relativeren, maar we pleiten wel voor een correcte weergave.

³³ Het werkboek is te consulteren op <http://www.wegenenverkeer.be/verkeer-en-mobiliteit/verkeersveiligheid/werkboek-schoolomgeving.html>.

³⁴ Bv. DOK Gent, dokgent.be

De stad stimuleert sociale cohesie door ruimtelijke ingrepen, partnerschap van bewoners en ondersteuning van buurtinitiatieven.

Bekendheid, vertrouwdheid en betrokkenheid in de buurt is cruciaal om zich beschermd, veilig en gerespecteerd te voelen. Door *ruimtelijke ingrepen* (ontmoetingsruimte, inrichting, trage wegen, ...) kan cohesie gestimuleerd worden. Sociale cohesie is echter niet enkel een zaak van het stadsbestuur. Alle burgers (kinderen, jongeren en volwassenen) dragen hierin een actieve verantwoordelijkheid. *Gedeelde verantwoordelijkheid* leidt trouwens ook tot intenser gebruik van de publieke ruimte, sociale controle, intergenerationele/interculturele solidariteit, ... Betrokkenheid op buurtniveau kan gestimuleerd worden door *ondersteuning van speelstraten, buurtfeesten, opruimacties*, ... Als voorwaarde voor ondersteuning kan de stad in haar reglementen opnemen dat alle buurtbewoners moeten betrokken worden, dus ook kinderen en jongeren.

De stad pleit uitdrukkelijk voor community-policing.

Kinderen en jongeren geven een duale relatie met de politie aan: sommige ervaren hun aanwezigheid als veiligheidsverhogend, anderen vinden te veel politiecontrole net storend. Investeren in de nabijheid en toegankelijkheid van wijkpolitie met agenten die een constructieve relatie opbouwen met kinderen en jongeren is aangewezen.

De stad maakt een gedeelde visie op overlast op.

Wij raden aan om met betrokken partners (politie, stadsdiensten, middenveld, ...) een onderbouwde visie op overlast te ontwikkelen, deze visie breed te communiceren en er consequent naar te handelen. Het is belangrijk dat de leefwereld van kinderen en jongeren een plaats krijgt in deze visie.

De stad maakt werk van de verdere implementatie van het pestactieplan.

Ten slotte pleiten we voor een verdere implementatie van het pestactieplan. Pesten is voor kinderen en jongeren één van de grootste problemen. Het is erg belangrijk dat er ook buiten de school aandacht is voor pesten: op straten en pleinen, in de jeugdbeweging, sportclub of speelpleinwerking, op internet, ... Vanuit het flankerend onderwijsbeleid moeten acties geïnitieerd worden rond pesten, binnen en buiten de schoolmuren. De stad draagt hierin een verantwoordelijkheid om te informeren en te sensibiliseren.

Mobiliteit: Kinderen kunnen er komen

De stad maakt werk van een autoluwe(re) omgeving.

Kinderen en jongeren geven in de eerste plaats aan dat een autoluwe(re) omgeving noodzakelijk is om zich autonoom, veilig en comfortabel per fiets te kunnen verplaatsen.

De stad investeert in veilige fietspaden.

Om de verkeersveiligheid voor de fietsers te verhogen, is er nood aan fietspaden die voldoende breed, goed onderhouden en fysiek afgescheiden zijn van het gemotoriseerde verkeer. Ook moet er blijvend gezocht worden naar mogelijkheden voor trage wegen en veilige doorsteken.

De stad doet een oproep aan de Lijn.

Jongeren verwijzen vaak naar het drukke busverkeer in de binnenstad. Niet alleen zijn er veel bussen, jongeren hebben ook het gevoel dat ze (te) snel rijden. Beiden dragen bij tot een gevoel van onveiligheid.

Vrije tijd: Kinderen kunnen er zinvolle dingen doen

De stad zet in op een vrijetijdsaanbod dat appelleert aan de leefwereld van kinderen en jongeren.

Zowel kinderen, tieners als jongeren vragen naar meer evenementen en georganiseerd (jeugd)aanbod dat appelleert aan hun leefwereld. Een vaak terugkomende vraag is de heropening van het zwembad, zowel overdekt als openlucht. Kinderen zoeken daarnaast meer naar avontuurlijke groene ruimte, terwijl jongeren aangeven fuifruimte, optredens en festivals te missen. Beide vragen naar een groter aanbod van evenementen op publieke plaatsen.

De stad verhoogt de toegankelijkheid van het vrijetijdsaanbod en speelvoorzieningen voor kinderen en jongeren met een handicap.

En dit zowel voor speelvoorzieningen, het stedelijk als particulier vrijetijdsaanbod.

De stad communiceert op maat van kinderen en jongeren m.b.t. vrijetijdsinitiatieven.

Er is nood aan een betere communicatie van activiteiten op maat van kinderen en jongeren. Het is belangrijk om in de communicatie die uitgaat van de stad aparte aandacht te schenken aan kinderen en jongeren. Communicatie werkt pas als de doelgroep zich herkent in die communicatie.

Participatie en burgerschap: Kinderen kunnen er iets betekenen

De stad ontwikkelt een stadsbrede visie op burgerparticipatie met aandacht voor kinderen en jongeren.

Alle leeftijdsgroepen zijn vragende partij om meer betrokken te worden bij wat er in de stad gebeurt: zowel wat betreft beleidsthema's als op niveau van hun straat. Participatie vertrekt vanuit een *oprechte wil* om de leefwereld van kinderen en jongeren te betrekken en eerlijke interesse in hun mening te tonen. Daarenboven start participatie van kinderen en jongeren bij het beleid best zo vroeg mogelijk in beleidsprocessen. Zowel *bij de eerste opmaak, bij de uitvoering als in de evaluatie* kunnen kinderen en jongeren als 'ervaringsdeskundigen' een rol spelen. Het is dus aangewezen om een stadsbrede visie op participatie van kinderen en jongeren, en in het verlengde op burgerparticipatie, te ontwikkelen met betrekking tot beleidstrajecten en/of projecten. Betrek kinderen en jongeren zeker bij de *prioritaire thema's*: inrichting publieke ruimte, mobiliteitsplan, vrijetijdsaanbod op hun maat, ... Belangrijk hierbij is om representativiteit binnen de jongerengroep na te streven; er dient ook geïnvesteerd te worden in *kansengroepen* (kinderen van allochtone afkomst, kinderen met een handicap, ...).

De stad betreft kinderen en jongeren bij haar beleid via aangepaste methodieken.

Eerlijke participatie van kinderen en jongeren vraagt om aangepaste communicatie en methodieken. De jeugddienst kan raad- en steungever zijn in wat die 'participatie op maat' kan zijn. Er moet hierbij voldoende geïnvesteerd worden in de terugkoppeling van de resultaten met kinderen en jongeren. Zo wordt ook aan kinderen en jongeren te kennen gegeven dat hun mening 'au serieux' wordt genomen.

De stad moedigt buurtinitiatieven –met betrokkenheid van kinderen en jongeren- aan.

Betrokkenheid op buurtniveau kan gestimuleerd worden door ondersteuning van speelstraten, buurtfeesten, opruimacties, ... Als voorwaarde voor ondersteuning kan de stad in haar reglementen opnemen dat alle buurtbewoners moeten betrokken worden, dus ook kinderen en jongeren.

Aanbevelingen die uit de eerste fase resulteren

De stad neemt een actieve rol op in de bekendmaking van het aanbod van jeugdwelzijnsorganisaties.

De stad levert een actieve bijdrage in de bekendmaking van het aanbod van welzijnsorganisaties voor kinderen en jongeren. Acties die kinderen en jongeren zelf vermelden, zijn: een centraal (vertrouwd) aanspreekpunt, outreachend werken of een actuele website 'jongerenwijzer'.

De stad versterkt de afstemming en samenwerking van jeugdwelzijnsorganisaties.

Door ondersteuning van het jeugdwelzijnsoverleg kunnen signalen over jeugdwelzijnsthema's vroegtijdig in kaart gebracht worden, kan een systematische communicatie over zorg en hulpverlening vorm krijgen en kan samenwerking tussen scholen, diensten en het jeugdwerk versterkt worden. Via een flankerend beleid kan de stad ondersteuning bieden aan en de werking versterken van mogelijke vertrouwenspersonen voor kinderen en jongeren: CLB's, JAC,

De stad versterkt de afstemming van de behoeften rond betaalbare kinderopvang en de beschikbare plaatsen.



Een eerste antwoord bestaat uit het formuleren van een gedeelde visie en afstemming tussen verschillende 'vormen' van kinderopvang via het lokaal overleg kinderopvang: crèche, buitenschoolse kinderopvang, vrijetijdsbestedingen, ... Daarnaast biedt het nieuwe decreet kinderopvang kansen met de oprichting van het lokale loket.

De stad verzamelt en ontsluit cijfermateriaal over kinderen en jongeren.

We moedigen het initiatief aan om cijfermateriaal, ook over kinderen en jongeren, verder te verzamelen en te ontsluiten.

Het Kinderrechtenverdrag verdient een grotere bekendheid in de stad.

En dit zowel bij de ambtenaren, het bestuur als de inwoners. België ratificeerde het Kinderrechtenverdrag in 1991. Heel wat van de artikels in dit verdrag hebben betrekking op de lokale realiteit. Een lokaal bestuur draagt dus een belangrijke verantwoordelijkheid in de realisatie van dit verdrag³⁵.

³⁵ U vindt het Kinderrechtenverdrag op de website van het Kinderrechtencommissariaat <http://www.kinderrechtencommissariaat.be>.